Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

7 САКАВІКА 2009 г.
СУБОТА
№ 43
(26401)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

Дзякуй за цеплыню вашых рук!

Дарагія суайчынніцы!

Сардэчна віншую вас з цудоўным вясновым святам — Днём жанчын.

Вы з гонарам і годнасцю выконваеце святую місію, ускладзеную на вашы кволыя плечы, — аберагаеце сямейны ачаг, прыўносіце любоў і радасць у гэты свет.

Сучасныя жанчыны з высокім прафесіяналізмам, актыўным удзелам у палітычным, эканамічным, сацыяльным і культурным жыцці краіны смела бяруць на сябе адказнасць за сучаснасць і будучыню Беларусі.

Дзяржава высока цэніць ролю жанчын-маці, якія выхоўваюць падрастаючае пакаленне і клапоцяцца аб дзецях.

Упэўнены, што вы, дочкі роднай беларускай зямлі, заўсёды будзеце прыкладам патрыятызму, працавітасці і вернасці грамадзянскаму абавязку.

Дарагія жанчыны! Нізкі паклон вам за мудрасць і душэўную шчодрасць. Дзякуй за цеплыню вашых рук і ззянне вачэй.

Няхай ваш дом будзе напоўнены ўтульнасцю і гармоніяй, а сэрца сагрэта цяплом, клопатам і ўвагай родных і блізкіх!

Здароўя, бадзёрасці духу, удачы і шчасця.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА

Чарговае пасяджэнне Грамадска-кансультатыўнага савета пры Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі запланавана на 31 сакавіка

У адпаведнасці з прынятымі 6 лютага на першым, арганізацыйным, пасяджэнні Грамадска-кансультатыўнага савета пры Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі рашэннямі праводзіцца падрыхтоўка да чарговага пасяджэння савета, якое папярэдне намечана на 31 сакавіка.

Як і было вызначана на арганізацыйным савеце, наступнае пасяджэнне пройдзе па тэме «Выпрацоўка новых падыходаў у рэалізацыі стратэгіі эканамічнага развіцця краіны, у тым ліку ў перыяд сусветнага фінансавага крызісу». Вызначаны склад рабочай групы з ліку членаў савета для падрыхтоўкі названай тэмы, праведзена папярэдняе ўзгадненне прамоўцаў, сумесна з імі намечаны пэўныя пытанні для абмеркавання. Акрамя таго, у адпаведнасці з прынятымі на арганізацыйным савеце рашэннямі, яго членам накіраваны праект рэгламента Грамадска-кансультатыўнага савета пры Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі, а таксама даведнік з тэлефонамі і электроннымі адрасамі ўсіх членаў савета.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Антыкрызісная эканоміка

МАСАВЫХ СКАРАЧЭННЯЎ НЯМА, АЛЕ ПАМЕНШЫЛАСЯ КОЛЬКАСЦЬ ВАКАНСІЙ

Рынак працоўнай сілы Магілёўскай вобласці застаецца даволі стабільным. Пра гэта паведамілі спецыялісты Камітэта па працы і сацыяльнай абароне аблвыканкама.

Праца — гэта галоўны здабытак і каштоўнасць чалавека, асабліва ў цяперашні час негатыўных наступстваў сусветнага крызісу. Калі ёсць праца, будзе і заробак, сродкі для існавання сям'і і гадавання дзяцей. Усе змены ў сферы вытворчасці адлюстроўваюцца на рынку працы. Таму весткі пра звальненні, зазначым — пераважна на прадпрыемствах у замежжы, усё ж трывожаць і нас.

— Статыстыка за першыя два сёлетнія месяцы сведчыць, што ў нас падстаў для вялікіх хваляванняў няма, — паведаміў **начальнік упраўлення занятасці насельніцтва Уладзімір ШАПЯЛЕВІЧ.** — Сітуацыя адсочваецца штотыдзень і застаецца падкантрольнай. І хаця, натуральна, крызіс нас не абміне зусім, але тут **становуча адбіваецца даручэнне кіраўніцтва дзяржавы найперш захаваць працоўныя калектывы.**

Усё сапраўды выглядае нядрэнна. У студзені з арганізацый Магілёўскай вобласці звольнілі 7,1 тысячы чалавек, і гэта нават меней за мінулагодні паказчык: у першы месяц дабрабытнага 2008 года было звольнена 7,7 тысячы чалавек. Пераважная большасць звольненых сёлета пайшлі з працы па ўласным жаданні і па пагадненні бакоў, і толькі 131 чалавек — з прычыны скарачэння колькасці работнікаў і штатаў.

У студзені-лютым статус беспрацоўнага атрымалі 5,1 тыс. чалавек. Гэта таксама менш, чым у адпаведным перыядзе мінулага года. Масавага прытоку беспрацоўных няма, ва ўсякім разе — пакуль. **Узровень беспрацоўя цяпер складае 1%:** ён павялічыўся ад мінулагодняга на некалькі дзесятых працэнта.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

САМАЕ САЛОДКАЕ СВЯТА!

Дырэктар Лепельскага хлебазавода Віктар АЎДЗЕЕНКА ўпэўнены, што з тартамі, выпрацаванымі на яго прадпрыемстве, кожны святочны стол 8 Сакавіка будзе па-сапраўднаму прыгожым і смачным.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

«Са святам вас, мілыя жанчыны! Любіце мужчын, нам так гэтага не хапае!»

Напярэдадні Міжнароднага жаночага дня віншаванні чытачкам «Звязды» ад мінчан.

Аляксандр КУЛАКОЎ, выкладчык БНТУ:

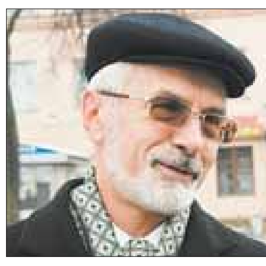

— Мілым жанчынам хачу пажадаць здароўя, кахання і шчасця. Я ўвогуле супраць таго, каб віншаваць жанчын толькі адзін дзень. Гэта несур'ёзна, калі жаночы дзень адзін раз у годзе. Трэба заўжды, калі ёсць настрой і магчымасць, рабіць падарункі, радаваць сваіх жанчын.

Лепшы падарунак, на мой погляд, гэта кветкі ў гаршках, таму што так сумна глядзець, калі зрэзаныя жывыя вянуць. Сваіх супрацоўніц, а іх на нашай кафедры дзесяць, мы ўжо павіншавалі і словамі, і кветкамі.

Юра і Віталік, студэнты факультэта транспартных камунікацый БНТУ:

— Дарагія жанчыны, заставайцеся такімі, якія вы ёсць зараз: мілымі, прыгожымі. Усяго вам самага светлага, чыстага.

— Таксама, як Віталік!))) Любіце нас! Мужчынам так гэтага не хапае!

Усім жанчынам патрэбна ўвага. Напрыклад, падысці да матулі і сказаць: «Мама, я цябе люблю!». Галоўнае, падарыць незвычайны падарунак, магчыма, афрыканскую кветку ці нейкі букет засушаны. Мы, як мужчыны XXI стагоддзя, вырашылі, што ў жаночы дзень нам не хапае весялосці. Таму вырашылі схадзіць з дзяўчатамі на КВЗ і купілі пяць білетаў.

Арцём, студэнт:

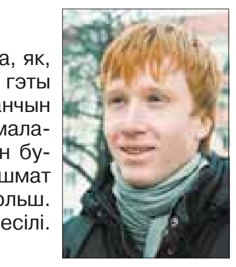

— Для мяне гэтае свята не такое ўжо і свята, як, у прынцыпе, і 23 лютага. Не ведаю, магчыма, гэты дзень і павінен быць, але віншаваць сваіх жанчын патрэбна не толькі адзін раз у год. Калі ўжо малады чалавек шчыра кахае сваю дзяўчыну, то ён будзе праяўляць увагу не толькі раз у год, а нашмат часцей. У дзяцінстве гэтае свята адчувалася больш. А цяпер я нават не ведаю, навошта сцяжкі павесілі.

Юры, мужчына сярэдніх гадоў:

— Мы зараз вось будзем віншаваць нашых супрацоўніц. Дарагія, мілыя, цудоўныя жанчыны, віншую вас з 8 Сакавіка! Жадаю шчасця, кахання, каб мужчыны больш звярталі на вас увагу. Насамрэч 8 Сакавіка — вялікае, выдатнае свята. Звычайна ў гэты дзень мы, мужчыны, любім, цалуем, дорым кветкі сваім любым жанчынам.

Аляксандр, працаўнік камерцыйнай арганізацыі:

— Гэта адно з самых цёплых і светлых святаў напярэдадні вясны. Мілым жанчынам хачу пажадаць болей усміхацца, не сумаваць, а таксама добрага настрою. Каб ён асацыяваўся ў вас не толькі з гэтым святам, але быў такім на працягу года. Звычайныя падарункі ў гэты дзень — кветкі, як бачыце. А таксама ўвага, усмешкі.

Віншаванні перадала Настасся ЗАНЬКО, фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Новыя жылыя дамы абсталююць электроннымі лічыльнікамі электраэнергіі

Да канца гэтага года ў Мінску і Мінскай вобласці колькасць электронных лічыльнікаў электраэнергіі ў жылых дамах дасягне 10 % ад агульнай колькасці прыбораў.

Гэтыя лічыльнікі даюць больш дакладныя паказанні, яны абаронены ад замаху зламыснікаў. Паўплываць на дакладнасць звестак такіх прыбораў практычна немагчыма. А наяўнасць унутры лічыльнікаў пароля і звестак пра спажыўца робіць спробы іх крадзяжу бессэнсоўнымі.

Магда КРЭПАК, «Мінск—Навіны».

Урокі дыпламатыі

ДЗВЕ ЖАНЧЫНЫ Ў АДНОЙ ЛОДЦЫ, або Як прыручыць уласную нявестку?

Калі я толькі пачала сустракацца са сваёй будучай «палавінай», мяне не вельмі цікавіў статус яго бацькоў... Але нашы адносіны развіваліся імкліва і за вельмі кароткі тэрмін з ружова-летуценных ператварыліся ва ўстойліва-трывалыя. І тады я вырашыла спытаць — так, на ўсялякі выпадак — чым займаецца яго мама... Пачуўшы адказ, мякка кажучы, зніякавела. Аказалася, што Марыя Іосіфаўна Карпенка не толькі ўзначальвае жаночы часопіс «Работніца і сялянка» (цяпер «Алеся») і займае пасаду сакратара Беларускага саюза журналістаў. Яна — вядомы ў рэспубліцы грамадскі дзеяч, член прэзідыума Камітэта савецкіх жанчын, заслужаны работнік культуры, народны дэпутат СССР і г.д., і да т.п.

Словам, «рэгалій» у будучай свекрыві было столькі, што яна падалася мне кімсьці накшталт небажыхара, на якога можна хіба што любавацца здалёк, ні ў якім разе не набліжаючыся і не назаляючы яму сваёй прысутнасцю... І калі аднойчы сям'я будучага мужа запрасіла мяне, тады яшчэ «зялёную» студэнтку журфака, да сябе ў госці, мне зрабілася амаль што млосна... Як цяпер памятаю: вялікая зала, сервіраваны па ўсіх правілах свецкіх прыёмаў стол, на сцяне — партрэт будучай свекрыві ў чырвонай сукенцы з томікам Ахматавай у руках... Са мной міла і вельмі прыязна павіталіся, запрасілі за стол, дзе сядзелі яшчэ некалькі гасцей, і... пакінулі на саму сябе. Шчыра кажучы, я ўздыхнула з палёгкай.

Марыя Іосіфаўна ў святочнай сукенцы і павязаным зверху фартушку бегала з залы на кухню і назад — падавала гарачае і халоднае, закускі і бутэлькі... Калі надышоў час знаёміць прысутных, яна прыабняла мяне за плечы: «А гэта наша Наташа...» І лёд у нашых адносінах не толькі крануўся, але і растаў...

З таго часу мінула чвэрць стагоддзя — чым не нагода, каб узяць інтэрв'ю ў жанчыны, з якой мы кожную раніцу «перасякаемся» на агульнай кухні? Як, уласна кажучы, ёй удаецца вытрымліваць наша такое блізкае суседства, пры любой сітуацыі застаючыся на вышыні, захоўваючы пачуццё гумару і такту? У рэшце рэшт, чыя гэта заслуга — яе ці мая?

(Заканчэнне на 3-й стар.)

МЫ РАДЫ ЗА ВАС!

Тэлевізар і пыласосы ад «Звязды» — у надзейныя рукі

Чарговы выезд звяздоўскага дэсанта, які ў перыяд падпіснай кампаніі становіцца, лічы, абавязковым кожны тыдзень, па вялікім рахунку быў прымеркаваны на Магілёўшчыну ў Чэрыкаў, дзе свой каляровы тэлевізар чакала наша падпісчыца са стажам Людміла Аляксандраўна Ананіч. Праўда, ехаць за край свету толькі ў адзін раён — недазвольная раскоша. У выніку маршрут вяжу быў складзены па карце, дзе нашы больш дробныя прызы чакалі звяздоўцы ў многіх кропках Мінскай і Магілёўскай абласцей.

Першым «удар» нашай газеты прыняў раённы вузел паштовай сувязі з Беразіно. Начальнік РВПС Аляксандр Іванавіч Аляшкевіч не хаваў радасці. Як-ніяк, а паштальён АПС № 1 г. Беразіно Святлана Цішкевіч па выніках рэкламнай гульні «Прыз — рупліваму паштальёну» чакала пыласос. Святлана Уладзіміраўна ў кампаніі сваіх калег шчыра прызналася, што арганізуючы падпіску на «Звязду», не ставіла сабе мэтай выйграць каштоўны прыз, хоць ён і не пашкодзіць у гаспадарцы. Проста ёй «Звязда» падабаецца, і яна з задавальненнем раіць яе выпісаць усім.

(Заканчэнне на 5-й стар.)

Начальнік Бярэзінскага РВПС Аляксандр АЛЯШКЕВІЧ уручае звяздоўскі прыз — пыласос «Самсунг» — паштальёну Святлане ЦІШКЕВІЧ.

ПАМІЖ НАМІ, ЖАНЧЫНАМІ

Напярэдадні свята за адным сталом сабраліся дыпламат і рэжысёр, палітык і артыст, фізік і памежнік, суддзя і журналіст. Аднак якое б прызванне імі не было абранае, найперш яны жанчыны: успрымальныя, эмацыянальныя, чуллівыя. Таму «круглы стол» для жанчын і пра жанчын атрымаўся не па-каляндарнаму цёплым і светлым. Святочны настрой прыемна дапоўнілі кветкі і шчодрыя падарункі. Прыгажосць, як заўжды, — у дэталях. Арганізатары, здаецца, паклапаціліся пра кожную дробязь — пачынаючы ад урачыстай сустрэчы гасцей і заканчваючы танальнасцю гутаркі. Удзельніц віталі пад гукі акардэона і прапаноўвалі выцягнуць з мініяцюрнага кошыка па пралесцы-пытанню: вытанчана аформленыя афарызмы пра жанчын прапаноўваліся для каментарыяў. Абмяркоўваючы іх, госці неўпрыкмет для саміх сябе раскрываліся перад суразмоўцамі, як першыя вясновыя кветкі. Заставалася толькі занатоўваць, і вось якія «пралескі» атрымаліся ў нас.

Рыма ФІЛІПЧЫК, суддзя Вярхоўнага Суда: «Пачуццёвасць уласцівая толькі суддзям-жанчынам»

— Калі вывучаеш справу, дай Божа, каб хапіла сілы, мудрасці і ўменне прымяніць правільна закон. Я разглядаю грамадзянскія справы, гэта заўсёды два бакі, і ты павінен паставіць кропку ў іх спрэчцы. Мара ў мяне — ніколі не памыліцца. Калі разглядаеш справу, адчуваеш, што ў табе павінна быць тая дабрыня, якая ўласціва толькі жанчынам... Тая пяшчотнасць, цеплыня і дабрыня, тая пачуццёвасць, мне так падаецца, уласцівыя толькі суддзям-жанчынам.

Ганна ЛАЎРУКЕВІЧ, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па працы, сацыяльнай абароне, справах ветэранаў і інвалідаў: «Жанчыны ў парламенце нічым не адрозніваюцца ад мужчын».

— Ці лёгка быць дзелавой жанчынай? У мяне атрымліваецца... На кожнай новай пасадзе мне наноў даводзілася даказваць сваю вартасць. Гэтага можна дасягнуць толькі сваёй працай, каб мужчыны прызналі, што жанчына на сваім месцы... У акругах працаваць і лёгка (таму што абралі ў большасці сваёй людзей, якіх ведаюць, і ты выбаршчыкаў ведаеш, ведаеш патрэбы рэгіёна), і цяжка (таму што ўсе патрэбы задаволіць немагчыма — недастаткова фінансавых сродкаў). Самае галоўнае — дэпутаты павінны зрабіць усе захады, каб сацыяльная накіраванасць нашага бюджэту не пацярпела. Жанчыны ў парламенце нічым не адрозніваюцца ад мужчын.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ СА «ЗВЯЗДОЙ»

Пачалася падпіска на II квартал 2009 года

Падпісныя цэны на газету «Звязда» (у рублях)

Індэкс	на 1 месяц	на 3 месяцы
63850 (індывідуальны)	10120	30360
63145 (індывідуальны льготны для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	9570	28710
63858 (ведамасны)	16170	48510
63239 (ведамасны льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	14740	44220

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

БЕСПРАЦОЎЕ Ў ЗША ДАСЯГНУЛА МАКСІМУМУ ЗА ЧВЭРЦЬ СТАГОДДЗЯ

Узровень беспрацоўя ў ЗША ў лютым 2009 года перасёк адзнаку ў 8 % і дасягнуў максімальнага ўзроўню са снежня 1983 года. Пра гэта паведамляе Bloomberg.

Паводле афіцыйнай статыстыкі, колькасць працоўных месцаў у ЗША скарацілася на 651 тысячу ў лютым і на 655 тысяч у студзені. Са снежня 2007 года, калі ЗША афіцыйна ўступілі ў стадыю рэцэсіі, у краіне стала на 4,4 мільёна працоўных месцаў менш.

БРЫТАНІЯ КІШЫЦЬ ШПІЁНАМІ З РАСІІ?

Расія «заваліла» Вялікабрытанію сваімі шпіёнамі. Паводле даклада брытанскага Камітэта па разведцы і бяспецы, рэсурсаў, якія вылучаюцца на барацьбу з імі, не хапае. Контрразведка літаральна збіваецца з ног, піша The Daily Mail.

Узровень недаверу паміж краінамі прымушае экспертаў казаць аб вяртанні да халоднай вайны. Магчымасці MI-5 на мяжы, заявіў напярэдадні кіраўнік Камітэта па разведцы і бяспецы Джонатан Эванс. Шпіянажам Лондану дапякаюць рускія і кітайцы.

У ФРАНЦЫІ ЗАБАРАНІЛІ БЯСПЛАТНУЮ І ТАННУЮ ВЫПІЎКУ

Ніжняя палата французскага парламента, Нацыянальная асамблея, у пятніцу прыняла закон, які забараняе танны і бясплатны алкаголь, паведамляе Le Parisien.

Гаворка ідзе аб так званых open bars, у тым ліку рэкламных кампаніях або акцыях па прасоўванні новага прадукту, калі кліенты могуць спрабаваць алкаголь бясплатна або за сімвалічную плату.

Аўтары закона адзначаюць, што ён накіраваны, у першую чаргу, на барацьбу з алкагалізмам сярод моладзі. Закон павінен перашкодзіць маладым людзям хутка і танна напівацца.

МУЖЧЫНЫ ЛЯГЧЭЙ ПАДДАЮЦЦА КРЫЗІСНАЙ ДЭПРЭСІІ

Жанчыны перажываюць фінансавы крызіс лягчэй, чым мужчыны, высветлілі вучоныя з Кембрыджскага ўніверсітэта.

Як растлумачыў у інтэрв'ю The Financial Times кіраўнік даследавання Брэндан Барчэл, гэта тлумачыцца распаўсюджаным уяўленнем пра мужчыну як пра «здабытчыка», з-за якога яму складаней жыць з думкамі пра магчымае звальненне і, калі спатрэбіцца, перажыць страту працы. Таксама высветлілася, што звольненыя работнікі пачынаюць вяртацца ў нармальны стан пасля паўгода адаптацыі, у той час як душэўнае здароўе тых, хто жыве пад страхам звальнення, пастаянна пагаршаецца на працягу 1-2 гадоў. Варта адзначыць, у сувязі з крызісам у шматлікіх краінах свету рэзка вырасла колькасць самагубстваў. Медыкі і эксперты ў галіне псіхалогіі прадракаюць рэкордны ўзровень суіцыду ў 2009 годзе.

ТЭРМІН КАРЫСТАННЯ ЖЫЛЛЁВЫМІ КРЭДЫТАМІ ДЛЯ «ЧАРГАВІКОЎ» ПЛАНУЮЦЬ ПАВЯЛІЧЫЦЬ ДА 30 ГАДОЎ

За апошнія 7—8 месяцаў кошт жылля, што будуецца з дзяржаўнай падтрымкай, даволі істотна павялічыўся. На гэта звярнуў увагу кіраўнік Урада Сяргей Сідорскі, які заўважыў, што калі ў час сусветнага фінансавага крызісу кошт жылля ў большасці суседніх краін таннее, то павінна таннець будаўніцтва кватэр і ў Беларусі. На мінулым пасяджэнні калегіі Мінбудархітэктуры было прынята рашэнне аб стрымліванні цэнаў на будаўніцтва жылля. Пра гэта, якія тэндэнцыі сёння назіраюцца ў сферы будаўніцтва жылля, і на іншыя пытанні карэспандэнту «Звязды» расказаў <u>начальнік упраўлення жыллёвага будаўніцтва Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Беларусі Аляксандр ГОРВАЛЬ.</u>

— Чытачы нашага выдання адзначаюць, што будаваць жыллё нават з дзяржаўнай падтрымкай апошнім часам робіцца непасільнай фінансавай ношай для небагатых беларусаў...

— Адразу адзначу прыемную навіну для гэтай катэгорыі грамадзян. Днямі спецыялістамі галіны падрыхтавана прапанова аб павелічэнні тэрмінаў карыстання льготнымі крэдытамі пад 5 % гадавых у гарадах з 20 да 30 гадоў. Такое змяненне тэрмінаў павінна паменшыць штомесячныя выплаты па крэдытах, якія стануць больш даступныя для большасці насельніцтва.

— Ці будзе міністэрствам рэгулявацца цана будаўніцтва жылля?

— У першым квартале неабходна знізіць сабекошт будаўніцтва жылля. Гэта магчыма зрабіць па лініі двух фактараў. У першую чаргу — праз зніжэнне сабекошту будаўнічых матэрыялаў, такіх, як цэмент, шчэбень, шкло, жалезабетон, газасілікатныя вырабы і цэгла. Патанненне кошту гэтых пазіцый плануецца ажыццявіць на ўзроўні 5—10 % у найбліжэйшы час ужо ў сакавіку. Па другім фактары плануецца зніжэнне выдаткаў падрадных будаўнічых арганізацый. У выніку кошт будаўніцтва жылля для асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў павінен патаннець прыкладна на 5—7 %. Праўда, тут існуе і адмоўны бок такога патанення. У апошні час прадпрыемствы будаўнічай галіны толькі-толькі пачалі дзейнічаць з неабходнай для вытворчасці рэнтабельнасцю да 10 %. А цяпер ім гэтую рэнтабельнасць неабходна будзе зніжаць даволі істотна, а па асобных пазіцыях магчыма нават да нуля. Ці добра гэта? Пытанне складанае, бо вытворчасць працяглы час не можа паспяхова існаваць без абаротных сродкаў і прыбытку.

— Такое патанненне будаўніцтва жылля мае аднамомантавы імпульсны характар або можа перарасці ў нейкую трывалую тэндэнцыю?

— Хутчэй за ўсё, гаворка ідзе аб элеменце стрымлівання працэсаў даражэння будаўніцтва. Справа ў тым, што цяпер працягваюцца працэсы інфляцыі, даражэюць імпартныя пазіцыі будматэрыялаў, а аб'ём экспарту прадукцыі і паслуг будаўнічых прадпрыемстваў сёння паменшыўся. Нягледзячы на патаннелую ў свеце нафту, павялічваюцца тарыфы транспартных перавозак.

У выніку ўсіх гэтых фактараў мы маем разлічаны і зацверджаны міністэрствам рост індэксу будаўніча-мантажных работ па галіне ў памеры 15,5 % у год. Так, па плане будаўніцтва павінна падаражэць на 15,5 %, па вызначаных намі пазіцыях зараз яно прыкладна на 7 % патаннее, а ў выніку застаецца плюс 7—8 % падаражэння за год. Гэта датычыцца самых аптымістычных прагнозаў. Канчатковая лічба будзе залежаць ад мноства фактараў. Летась у галіне індэкс будаўніча-мантажных работ быў запланаваны ў аб'ёме 18 %, а фактычна атрымалі ўсе 25 % падаражэння будаўніцтва жылля...

— Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на жылыя шматкватэрныя дамы ў Мінску, якія працяглы час не засяляюцца. Прэзідэнт патрабаваў, каб жыллё ў краіне не пуставала. Што робіцца міністэрствам у гэтым напрамку?

— Нашымі спецыялістамі разглядаецца пытанне па вывучэнні сабекошту гэтага жылля. Па чым яно рэальна будавалася. Аднак зрабіць гэта даволі складана, бо камерцыйныя структуры не вельмі ахвотна згаджаюцца раскрываць складнікі сваіх выдаткаў. Яны не абавязаны па законе гэта рабіць, таму трэба шукаць дадатковыя кантакты. Галоўным чынам, гэтым павінна займацца не будаўнічая галіна, а мясцовыя органы ўлады. Мы, у сваю чаргу, павінны падвесці пад працэс размеркавання такога жылля нарматыўную базу. Павелічэнне аб'ёмаў крэдытавання па лініі шматдзетных сем'яў, калі плануецца задзейнічаць новыя нарматывы па даражэйшых дамах (пра што «Звязда» паведамляла ў нумары за 4 сакавіка) у спалучэнні з выяўленнем рэальнага кошту гэтых аб'ектаў дазволіла б гэта жыллё рэалізаваць для гэтай сацыяльнай катэгорыі насельніцтва. Сёння мы ўвогуле вывучаем агульную сітуацыю па пустым жыллі. Спачатку трэба ведаць, колькі існуе такіх кватэр, бо да гэтага такое жыллё ніхто не падлічваў.

З другога боку, застаецца шмат пытанняў па лініі ўласнасці, якія павінны вырашацца юрыстамі Дзяржкамітэта па маёмасці.

— Існуе яшчэ адна праблема, калі здача шматкватэрных дамоў, нават па лініі ЖБК, ажыццяўляецца без аздаблення. Такія дамы потым засяляюцца на працягу часам некалькіх гадоў...

— Цяпер у міністэрстве разглядаецца пытанне аб істотным павелічэнні працэнтнай долі жылля, якое здаецца з поўным аздабленнем. Задача будаўнічай галіны ў тым, каб усе работы ажыццяўляць у комплексе з выкарыстаннем айчынных будаўнічых матэрыялаў, якасць якіх за апошні час істотна павялічылася. Збіраемся наладзіць аднаўленне буйных аддзелачных структур, якія раней існавалі на домабудаўнічых камбінатах і будтрэстаў.

— Сёлета трэба пабудаваць у краіне на 800 тысяч квадратных метраў жылля больш, чым летась. Будаўнікі гатовыя ўзводзіць такія аб'ёмы жылля?

— Гэта лічба сапраўды велізарная. Улічваючы, што нейкіх істотных дадатковых магутнасцяў у будаўнічай галіне не ўводзіцца. Павелічэнне аб'ёмаў будзе ажыццяўляцца за кошт інтэнсіфікацыі працы, мадэрнізацыі кожнага будаўнічага падраздзялення. Па лініі зборна-панэльных дамоў, дамоў іншых танных серый, дзе будаўніцтва вядзецца з дзяржаўнай падтрымкай, будаўнікі працуюць ужо цяпер мінімум у дзве, а часам і ў тры змены і ў выхадныя. Калі не падтрымліваць такі інтэнсіўны тэмп працы, то «выцягнуць» запланаваныя аб'ёмы будаўніцтва жылля будзе немагчыма.

Сяргей КУРКАЧ.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 7.03.2009 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	2 870,00
1 еўра	3 647,20
1 латвійскі лат	5 150,29
1 літоўскі літ	1 054,70
1 чэшская крона	129,88
1 польскі злоты	767,85
1 расійскі рубель	80,31
1 украінская грыўня	365,61

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў

Цэнтрабанк РФ

USD	35,7374
10 UAH	45,5254
1000 BYR	12,4477
EUR	45,3686

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2009 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

ISSN 1990 - 763X

ПАМІЖ НАМІ, ЖАНЧЫНАМІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Асабіла тыя, што прыйшлі ў парламент як лідары, якія адбыліся. Гэтак жа рашуча выказваюць сваё меркаванне — я сёння магу сказаць ужо пра гэты склад. Ва ўсякім выпадку, Ганна Мікалаеўна Лаўрукевіч ніколі не баялася задаць любому пытанне, выказаць любое меркаванне і да канца яго адстойваць, як бы нялёгка часам ні было. І мужчыны прызвычаіліся, што такія жанчыны ўжо ёсць. Жанчынам нялёгка праблішча — жанчына павінна быць мужнай, рашучай. Калі гэта ёсць, і яна ідзе да мэты, не баючыся перашкодаў, яна да гэтай мэты прыйдзе.

Сауле АЛІМКУЛАВА, першы сакратар пасольства Казахстана ў Беларусі, консул: «Консулам абавязкова павінна працаваць жанчына».

— У маім разуменні консулам абавязкова павінна працаваць жанчына. Таму што консул вырашае пераважна жыццёвыя праблемы, мы абараняем правы нашых грамадзян на тэрыторыі іншых дзяржаў. Работа дыпламата азначае быць на перадавой пазіцыі, адлюстроўваць усім патрабаванням, выглядаць добра. Ёсць дыпламатычная канвенцыя, у якой абумоўліваецца, як мы павінны выглядаць, як паводзіць сябе. На Усходзе перш за ўсё мужчыны наперадзе, аднак мы стараемся не саступаць сваіх пазіцый. Я ў другі раз прыязджаю працаваць менавіта ў Беларусь, таму што мне краіна гэта вельмі падабаецца і я бачу, як прыгажосць беларускія жанчыны, і мы стараемся адпавядаць ім.

Валянціна ГАЯВАЯ, мастацкі кіраўнік ансамбля «Харошкі»: «У маёй прафесіі слабы пол — мужчыны».

— Мужчыны больш чым жанчыны маюць патрэбу ў клопаце. Я асабіста лічу, што ў маёй прафесіі слабы пол — мужчыны. Яны цяжэй пераносяць боль, яны ўразлівыя, самалюбства ў іх невераагодныя. Чалавек мастацтва — гэта перш за ўсё эмацыйны пасыл, і без гэтага пасылу вельмі цяжка працаваць. Скокнуць высока нельга, калі ты абіякавы, калі ты не можаш бар'ер унутры сябе пераскочыць. Дык вось мужчынам гэта вельмі цяжка рабіць. Да мужчын патрэбны вельмі тонкі падыход. Калі я рыхтую нейкую пастаноўку, я спачатку раблю яго з мужчынамі — таму што з імі дуэжай даводзіцца працаваць і нікалькі цяжэй, затое потым яны будуць апорай партнёркам, трэба будзе трымаць — яны будуць трымаць, і ўдадуць толькі за куліс амі...

Маргарыта КАСЫМАВА, рэжысёр-пастаноўшчык кінастудыі «Беларусьфільм»: «Не бывае кіно жаночага і мужчынскага — бывае добрае ці дрэннае».

— Не бывае кіно жаночага і мужчынскага — бывае добрае ці дрэннае. І калі яго робіць таленавіты рэжысёр, то трэба меркаваць не па полу, а па розуму, значыцці...

Таццяна ЯНКОВА, памочнік начальніка змены аддзялення памежнага кантролю «Мінск-1» АКПП «Мінск», старшы прапаршчык: «Нам, жанчынам, даводзіцца несці нялёгкую службу».

— У нас 80 % жанчын у часці, мужчын становіцца ўсё менш і менш. І нам, жанчынам, даводзіцца несці гэту нялёгкую службу па ахове нашых межаў. Бываюць і парушальнікі, і трывогі, і зброя — ну нічога, спраўляемся, думаю, не горш, чым мужчыны.

Не адкрыю Амерыку, калі скажу, што мы, жанчыны, вельмі розныя і супярэчлівыя. Мы імкнёмся стаць моцнымі, але ніколі б не адмовіліся мець магчымасць пабыць слабымі. Мы прагнем лідарства і разам з тым нам так важна адчуваць сябе як за каменнай сцяной. Мы любім прымаць рашэнні, але ж часам так хочацца, каб адказнасць узялі на сябе хто, хто побач. Аднак нас прымаюць з усёй нашай парадаксальнасцю, любяць і спрабуюць зразумець... Са святам нас!

Ала МАЧАЛАВА.

МАСАВЫХ СКАРАЧЭННЯЎ НЯМА, АЛЕ ПАМЕНШЫЛАСЯ КОЛЬКАСЦЬ ВАКАНСІЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Зразумела, гэта не падстава для таго, каб абсалютна супакоіцца, — зазначыла **начальнік аддзела рынка працы і прафнавучання Любоў СВІРЫДЗЕНКА.** — Але робіцца ўсё, каб зніць напружанне. Беспрацоўным знаходзяць працу і заробак, накіроўваюць іх на навучанне. Стварэнне новых працоўных месцаў. Але мы таксама адчуваем уплыў крызісу: напрыклад, **паменшылася колькасць вольных працоўных месцаў.**

Цяпер у Магілёўскай вобласці прапануюць толькі 3,4 тысячы вакансій. Ужо ад пачатку года іх стала менш на 19%. Акрамя гэтага, частка вольных працоўных месцаў заяўлена з мінімальнай аплатай працы, што робіць іх загадзя непрывабнымі. Мала хто пагодзіцца сёння працаваць за заробак, скажам, у 200 тысяч рублёў.

Спецыялісты тлумачаць, што наймальнікі адклікаюць свае заяўкі на запаўненне вакансій. Кіраўнікі прадпрыемстваў і арганізацый усе сілы скіроўваюць на захаванне працоўных калектываў, але новых работнікаў браць у гэты складаны перыяд не хочуць.

Масавых звальненняў у нас сапраўды няма. Звесткі аб скарачэннях падалі ў органы ўлады толькі некалькі прадпрыемстваў і арганізацый вобласці. Напрыклад, Магілёўскі завод штучнага валакна плануе звольніць 22 чалавекі, Магілёўскі філіял «Белтэлекама» ў выніку рэарганізацыі скарачае 46 чалавек.

На самым буйным прадпрыемстве рэгіёна ААТ «Магілёўхімвалакно» адбудзецца ўпарадкаванне колькасці работнікаў у сувязі са спыненнем выраб нерэнтабельнай прадукцыі: на працягу 4-х месяцаў будуць скарачаны 219 чалавек.

Безумоўна, актуальная **праблема скарочаных працоўных тыдняў і вымушаных адпачынкаў.** Паводле статыстыкі, у сёлетнім студзені ў рэжыме вымушанай няпоўнай занятасці працавалі 9,7 тысячы чалавек. Гэта болей, чым у папярэднім годзе.

Аператыўная інфармацыя сведчыць, што напрыканцы лютага больш за 15 тысяч чалавек былі пераведзены на няпоўны працоўны тыдзень, атрымалі дадатковыя выхадныя дні альбо былі адпраўлены ў адпачынкі — значыць, чым нярэдка, часцей з аплатай у 2/3 акладу.

— Што ж, такія захады, натуральна, людзям не падабаюцца, але гэта часам адзінае выйсце для прадпрыемства, каб захаваць працоўныя калектывы, не пайсці на звальненні, — падкрэслівае, — а прахаментавалі ў Камітэце па працы і сацыяльнай абароне.

У сувязі са скарачэннем занятасці ёсць шэраг іншых арганізацый, якія скарацілі працоўны час у сувязі з сезоннасцю працы. Будаўнікам і дарожнікам не пасавыў кароткі светлавы дзень, заводу па вырабе напояў — малая рэалізацыя прадукцыі ўзімку, масласаводу — меншыя пастаўкі малака ў халодны сезон.

Аднак большасць тлумачэнняў па няпоўнай занятасці датычацца складанага фінансава-эканамічнага становішча прадпрыемстваў. Тут і памяншэнне аб'ёмаў выпуску прадукцыі, нізкі попыт і малая рэалізацыя, адсутнасць абаротных сродкаў і сыравіны, імкненне скарачаць энергію і рэалізацыю.

Больш аптымістычная інфармацыя: за два месяцы 2,9 тыс. людзей атрымалі працу, з іх пераважная большасць цяпер мае пастаяннае месца працы. Спецыялісты ў справе занятасці насельніцтва запэўніваюць, што заўсёды ёсць шанец атрымаць новую працу, у тым ліку і праз перанавучанне. За два месяцы 775 чалавек накіраваліся атрымаць новую спецыяльнасць.

Вось **спіс самых дэфіцытных прафесій:** вадзіцель аўтамабіля (пераважна грузавога), электрагазазваршчык, трактарыст, інжынер, электраманцёр, муляр, жывёлавод, цясляр, урач, бухгалтар, прадавец харчоў, слесар-сантэхнік, слесар-рамотнік, токар, ветэрынар, станочнік, інжынер па ахове працы.

Ілона ІВАНОВА.

Гучныя справы

ГЕНПРАКУРАТУРА НАЗВАЛА ФАКТЫ БУЙНОЙ КАРУПЦЫІ

Летась было выяўлена 2735 карупцыйных злачынстваў, што на 11,3 працэнта менш, чым у 2007 годзе. Мелі месца і злоўжыванне службовымі паўнамоцтвамі, і хабарніцтва, і службовыя падлогі. Найбольшая колькасць карупцыйных злачынстваў была выяўлена ў гандлі, прамысловасці, органах дзяржаўнага кіравання, сельскай гаспадарцы, будаўніцтве, ахове здароўя, адукацыі, на транспарце. Рост — у галіне культуры, навукі, адпачынку і турызму, аховы здароўя і адукацыі.

Паводле слоў **начальніка ўпраўлення па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю Генеральнай пракуратуры Рэспублікі Беларусь Аляксандра РАКЕВІЧА,** за два месяцы гэтага года таксама назіраецца скарачэнне памянёных злачынстваў ў параўнанні з тым жа перыядам мінулага. «Сёлета зарэгістравана 533 злачынствы, хоць трэба мець на ўвазе, што карупцыйных злачынстваў — гэта адпаведны характар, — заўважыў Аляксандр Ракевіч перад журналістамі. — Знішчэнню карупцыйнай злачыннасці спрыяюць меры для лібералізацыі эканомікі, уздзеянне паведамляльнага прынцыпу замест дапушчальнага, што перашкаджае атрыманню чыноўнікамі хабару, пакольки такога кштатлу злачынствы часта звязаны з выдачай тых ці іншых дазволаў, ліцэнзій і г.д.».

Агульныя страты ад карупцыйнай злачыннасці за заведзеным справах склалі летась звыш 53 млрд рублёў.

Асаблівую ўвагу генпракуратура надавала актам злоўжывання пры ажыццяўленні працэдур ліквідацыі прадпрыемстваў, іх банкруцтва, пакольки менавіта ў гэтай сферы і маюць месца значныя злоўжыванні.

Напрыклад, у суд для разгляду была накіравана крымінальная справа ў дачыненні да антыкрызіснага кіраўніка ТАА «Белаграхарч», які атрымаў хабар у суме 70 тысяч долараў за забеспячэнне адчужэння фізічнай асобе аб'екту нерухомасці названага суб'екта гаспадарання. Разгледжана крымінальная справа ў дачыненні да дырэктара РУП «Магілёўскае агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельным кадастры», які атрымаў хабар у памеры 45 тысяч долараў за забеспячэнне станоўчага рашэння аб продажы адміністрацыйнага будынка ў Магілёве, за што асуджана ў 9 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці. Летась былі накіраваны ў суды і разгледжаны крымінальныя справы ў дачыненні да старшыні Бялыніцкага райвыканкама, намесніка старшыні Ваўкавыскага райвыканкама, намесніка старшыні Браслаўскага райвыканкама, дырэктара РУП «Белдаррэсурсы», дырэктара НДІ статыстыкі Міністэрства статыстыкі і аналізу і шэрагу іншых асобаў, якія займалі высокія пасады.

— Тэрытарыяльным пракурорам усіх узроўняў было наказана ўказанне, паводле якога дзяржаўным абвінаваўцам па крымінальных справах аб карупцыйных злачынствах дадзена даручэнне займаць самую прынцыповую пазіцыю па прымяненні мераў пакарання, — сказаў Аляксандр Ракевіч. — Увага акцэнтуецца на ўзмацненні адказнасці віноўных асобаў за парушэнне заканадаўства ў працэсе раздзяржаўлення і прыватызацыі, прадастаўлення зямельных участкаў, пры правядзенні дзяржаўных закупак, выкарыстанні інвестыцыйных рэсурсаў, расходаванні бюджэтных сродкаў, выдачы крэдытаў на аснове карупцыйных пагадненняў...

Асноўныя прыярытэты барацьбы з карупцыяй на 2009 год з'яўляюцца забеспячэнне якасці расследавання злачынстваў, выяўленне і перасячэнне іх, выяўленне ўмоў, якія ім спрыяюць. Асаблівая ўвага надаецца прафілактыцы, у тым ліку даследаванням прававых нормаў на ўтрыманне ў іх элементаў карупцыягеннасці, дыферэнцыяцыі пакарання ў залежнасці ад ступені небяспекі здзейсненых злачынстваў.

Аляксандр Ракевіч агучыў шэраг спраў, якія маюць павышаны грамадскі рэзананс. Так, органамі пракуратуры Магілёўскай вобласці была ўзбуджана крымінальная справа ў дачыненні да Гаранскага, дырэктара ААТ «Агракамбінат «Мачулішчы» Мінскай вобласці, які даў указанне кіраўніку ТАА «Александрыйскае» прызнаць пераможцам у тэндары на закупку плугоў ЧУП «Профі Аграпарк», нягледзячы на наяўнасць больш эканамічна выгадной прапановы. У выніку нанесены ўрон склаў 101 млн рублёў. Гаранскі асуджаны да 3,6 года пазбаўлення волі з пазбаўленнем права займаць пасады, звязаныя з выкананнем адміністрацыйна-гаспадарчых і арганізацыйна-распарадчых функцый тэрмінам на тры гады.

Пракуратурай Віцебскай вобласці ўзбуджана крымінальная справа па факце злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі кіраўніком справ Віцебскага гарвыканкама Дашкевічам, які арганізаваў незаконнае афармленне рашэння ў дачыненні да грамадзяніна, якая давала права на атрыманне і прыватызацыю зямельнага ўчастка ў Віцебску.

Генеральная пракуратура працягвае расследаванне па факце незаконнага ўвозу на тэрыторыю Беларусі буйных партый дарагіх тавараў па падробленых таварна-суправаджальных дакументах. Устаноўлена, што ў 2000 годзе грамадзяне Расійскай Федэрацыі і Беларусі стварылі злачынную арганізацыю, удзельнікі якой займаліся незаконным перамяшчэннем з краін Заходняй Еўропы ў Расію праз Брэсцкую мытню дарагой бытавой тэхнікі, адзення і абутку без выплаты ў поўным аб'ёме мытных плацяжоў. У выніку дзяржаве быў нанесены ўрон не менш як 20 млрд рублёў. Так, толькі за лістапад—кастрычнік 2001 года праз Казловічы перамясціліся звыш 900 аўтамабіляў з вышэйзгаданым грузам. Кіраўнікі злачыннай групы ўцягнулі ў бізнес шэраг супрацоўнікаў органаў дзяржаўнай бяспекі і мытні. Былы намеснік начальніка УКДБ Беларусі, намеснік старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю, дырэктар Дэпартамента фінансавых расследаванняў Грамовіч узяты пад варту.

Заканчваецца расследаванне крымінальнай справы ў дачыненні да групы асобаў, куды ўваходзілі першы намеснік начальніка ўпраўлення па раскрыцці злачынстваў у галіне высокіх тэхналогій МУС Новік, які ў 2006 годзе схіляў напарніка да крадзяжоў грашовых сродкаў з банкаматаў з прымяненнем падробленых банкаўскіх пластыкавых картак, якія вырабляліся з выкарыстаннем магчымасцей, дадзеных яму на службе. У выніку злачынцы скралі каля 400 млн бел. рублёў і 9 млн рас. рублёў.

Пракуратурай Мінскай ўзбуджана крымінальная справа ў дачыненні да былога начальніка аддзела цэнтралізатэхнічных рэсурсаў ТАА «Белэнергаснабкамплект», які ў складзе групы арганізаваў закупку запасных частак па завышаных цэнах, у выніку чаго нанесены ўрон па больш 2,5 млрд рублёў.

Узбуджана справа і па факце крадзяжу 18,3 млн расійскіх рублёў пры пастаўцы па завышаным кошце прыстасаванняў для Бярозаўскай ГРЭС.

Працягваецца расследаванне ў дачыненні да былога намесніка старшыні Дзяржаўнага пагранічнага камітэта — начальніка галоўнага ўпраўлення матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння Камарніцкага. За спрыяльнае вырашэнне пытання ён неадназова атрымліваў хабар ад прадстаўнікоў камерцыйных структур.

Расследуецца справа ў дачыненні да былога намесніка начальніка пагранічнага атрада па тыле, начальніка тылу Смаргонскага пагранічнага атрада, які атрымліваў хабар ад прадстаўнікоў камерцыйных структур за вырашэнне пытанняў, якія былі ў яго кампетэнцыі.

Як адзначыў **начальнік аддзела дзяржаўнага абвінавачання і касацыйнай вытворчасці Генеральнай пракуратуры Сяргей ТЭЛЕЖЭВІЧ,** асобы, вінаватыя ў карупцыі, павінны сур'ёзна карацца. Разам з тым асобы, якія займаюць адказныя службовыя пасады, павінны несці сур'ёзную адказнасць незалежна ад памеру атрыманага ўзнагароджання, а вось у дачыненні да асобаў, якія атрымалі нязначныя сумы хабару і не займаюць пры гэтым значных пасад, «неабходна скарэктаваць падыходы».

Святлана БАРЫСЕНКА.

Уладзімір НАВУМАЎ:

«НАШЫ ШАНЦЫ АТРЫМАЦЬ ЧЭМПІЯНАТ СВЕТУ ПА ХАКЕІ ЯК НІКОЛІ ВЫСОКІЯ»

Учора завяршыўся візіт у нашу краіну прадстаўніка савета Міжнароднай федэрацыі хакея Эрнэста Альянчыча, які з'яўляецца старшынёй заявачнага камітэта ІІНФ. Мэтай візіту госця было інспектаванне гатоўнасці Мінска прыняць чэмпіянат свету па хакеі 2014 года, які мае намер атрымаць сярод астатніх чатырох прэтэндэнтаў і Беларусь.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Спадар Альянчыч правёў у нашай краіне два дні, на працягу якіх агледзеў інфраструктуру і склаў меркаванне аб магчымасцях арганізацыі спаборніцтваў у беларускай сталіцы. "Першае ўражанне ад візіту ў Мінск — гэта здаровая краіна і здаровы горад. Я агледзеў інфраструктуру, спартыўныя базы, у прыватнасці «Мінск-арэну». Я задаволены прагрэсам. Апошні раз я быў у вас два гады таму і будаўніцтва «Мінск-арэны» толькі пачыналася. Зараз я магу сказаць, што гэта адна з лепшых арэн у Еўропе», — паддзяліўся уражаннямі старшыня заявачнага камітэта. Нізкіх крытычных заўваг Эрнэст Альянчыч не зрабіў: «Магу сказаць толькі пра тое станоўчае, што зроблена ў вашай краіне. Я бачу, колькі рашэнняў за апошнім часам і колькі зроблена, каб правесці спаборніцтвы. Свае заўвагі магу сказаць толькі ў прыватнай размове, нікога публічна крытыкаваць у мяне няма падстаў».

Як паведаміў спадар Альянчыч, 17 сакавіка ў Цюрыху адбудзецца прэзентацыя заяўкі Беларусі і астатніх прэтэндэнтаў. Пасля гэтага, у маі, пройдзе галасаванне на кангрэсе ІІНФ, дзе канчатковае вызначыцца краіна-арганізатар. Нагадаем, што на правядзенне чэмпіянату свету-2014, акрамя Беларусі, прэтэндуюць Чэхія, Латвія, Украіна, Венгрыя. Як адзначыў старшыня федэрацыі хакея Уладзімір Навумаў, нашы шанцы атрымаць права правядзення гэтых спаборніцтваў яшчэ ніколі не былі такімі высокімі, як цяпер. (Беларусь у чацвёрты раз прэтэндуе на першынство свету па хакеі.) «У нас ёсць спартыўныя збудаванні, інфраструктура, засталося давесці да членаў кангрэса тую вялікую працу, што мы зрабілі». Паводле слоў Уладзіміра Навумава, на правядзенні чэмпіянату свету федэрацыя хакея можа зарабіць некалькі мільёнаў долараў, горад Мінск — каля 50 мільёнаў долараў.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Вясёлы гоман жывой вясны

У Беларусі ў сакавіку стартуе агульнаеўрапейская кампанія «Жывая вясна». Ужо чацвёрты год запар сумесна з жыхарамі ўсёй Еўропы беларусы назіраюць за прылётам вестуноў вясны — пералётных птушак. Каардынатар кампаніі — грамадская арганізацыя «Ахова птушак Бацькаўшчыны», паведаміў рэдакцыі спецыяліст па экалагічнай адукацыі АПБ Руслан Шайкін.

У якасці вяшчальнікаў вясны прапанаваны найбольш вядомыя і папулярныя віды пералётных птушак, якія добра вядомы ўсім людзям. Гэта белы бусел, вясковая ластаўка, звычайная зязюля і чорны свіргуль. Навіной аб тым, што убачылі першых пералётных птушак ці пачулі іх галасы, можна падзяліцца на сайце www.springalive.net. Тут адпостраваны назіранні за птушкамі з усіх куткоў Еўропы. Чым больш паведамленняў — тым хутчэй кожная з краін набывае на карце Еўропы больш насычаны аранжавы колер, які сімвалізуе надыход жывой вясны.

Сёлета свае назіранні можна таксама дасылаць у выглядзе SMS-паведамленняў на кароткі нумар 0841. Паслуга даступная абанентам Velcom (кошт 220 рублёў) і МТС (190 рублёў). Летась агульная колькасць паведамленняў аб птушках у рамках кампаніі «Жывая вясна» склала больш за 40 тысяч.

Ужо сёння ў паўднёвых краінах Еўропы пачаўся масавы прылёт птушак. Усе чатыры віды, што сімвалізуюць надыход жывой вясны, адзначаны на Мальце, у Італіі і Партугаліі. Рухаецца вясна ўжо па Кіпры і Арменіі. Першыя вестуны вясны прыляцелі ў Іспанію і Францыю. Гэтымі днямі на тэрыторыю Гродзенскай і Брэсцкай абласцей прыляцелі першыя разведчыкі вясны — палявыя жаўрукі і шпакі.

Сяргей ПАЛІНІН.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Абзац

■ Вадзіцель, прыцісняты грузавіком, сам выклікаў выратавальнікаў. Ён пазваніў на нумар 101 і паведаміў, што на трасе Кобрын—Гомель падчас рамонту машыны на яго ўпаў грузавік. Пінскія выратавальнікі, што прыбылі па выкліку, выявілі цягач DAF-360 і мужчыну, што ляжаў пад ім. Як высветлілася, падчас рамонту машына адбылося прасяданне грунту пад дамкратам, і вадзіцель апынуўся прыціснутым да зямлі. На шчасце, ён змог скарыстацца мабільным тэлефонам. Выратавальныя вызвалілі вадзіцеля. Ад шпіталізацыі ён адмовіўся.

■ **Грамадзянін Літвы, які кіраваў аўтацягніком з прычэпам, памёр падчас руху па трасе Мінск—Гродна. 36-гадовому вадзіцелю, як мяркуецца, стала дрэнна, і ён пачаў зніжаць хуткасць. Следам ехалі «Аўдзі» і яшчэ адзін аўтацягнік. Легкавушка аказалася заціснутая паміж грузавікамі. Людзі не пацярпелі. Памерлага вадзіцеля, хутчэй за ўсё, падвяло сэрца.**

■ Ахайчанам у Крыме гэтым летам падарожжа не менш чым на 15—20%, паведамляюць інфармагенцтвы са спасылкай на заяву в.а. міністра турызму і курортаў аўтаномнай рэспублікі Марыны Слесаравай. Яна адзначыла, што сёлетняй зімой попыт на путёўкі скараціўся на 26 % у параўнанні з аналагічным леташнім перыядам. Гаспадары кватэр і санаторыяў разумеюць, што больш высокія цэны адаб'юцца на попыце, але іншага выбару ў іх няма — павялічваецца плата за электраэнергію, водазабеспячэнне, расце кошт арэнды зямлі.

Поўны абзац

■ **Брытанец, што спрабаваў скончыць жыццё самагубствам, падаў у суд на шпіталь, дзе яго выратавалі. Мужчына прыняў за адзін раз 100 таблетак і запіў іх ромам і колай, вырашыўшы звесці рахункі з жыццём. Калі яго заўважылі жонка і дзеці, ён быў без дыхання. У бальніцы пацярпеламу ўвялі дозу нейтралізуючых лекаў і, хутчэй за ўсё, значна перавысілі дозу, што выклікала моцнае пашкоджанне правай рукі. Канечнасць стала цалкам недзеяздольнай, мужчыну не бяруць на працу нават дворнікам. Ён патрабуе ад дактароў 180 тысяч долараў за прычынены ўрон.**

■ Калінінградскія рыбакі, якіх у чацвер вечарам зносіла ветрам ад берагу на ільдзіне, здзівілі выратавальнікаў незвычайнай просьбай: яны прапанавалі супрацоўнікам МНС прыляцець пазней, таму што менавіта ў той час у іх пачаўся клёў, і ім ніяк нельга адысці ад лункі. На льдзіне было 50 рыбакоў, для іх выратавання было накіравана тры судны на паветранай падушцы, два катары і верталёт Мі-8. Пасля таго, як рыбакоў знялі з небяспечнага лёду, з імі правялі прафілактычную гутарку, але выратавальнікі ўпэўненыя: гэта наўрад ці дапаможа. Магічнае слова «клёў» прымушае забываць на любую небяспеку.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

СУТЫКНУЛІСЯ... ТРАМВАІ

Адбылося гэта дарожна-транспартнае здарэнне ў Мінску каля дзевяці гадзін раніцы.

Паводле звестак аддзела па агітацыі і прапагандзе ДАІ ГУУС Мінгарвыканкама, 56-гадовая вадзіцель трамвая, якая рухалася па вуліцы Якубава ў напрамку вуліцы Малініна, пры заездзе на станцыю «Серабранка» сутыкнулася з іншым трамваем, які спыніўся. У выніку здарэння пацярпела вадзіцель трамвая, які стаяў на рэйках першым: жанчына была дастаўлена ў бальніцу з адкрытай чэрапна-мазгавой траўмай і пераломам аснавання чэрапа. Паводле слоў віноўніцы гэтага ДТЗ, яна проста адвабілася і не заўважыла трамвая, які спыніўся.

У гэты ж дзень у сталіцы аўтамабіль ЗІЛ, якім кіраваў 23-гадовы вадзіцель і які рухаўся па вуліцы Аэрадромнай, не саступіў на перакрыжаванні з вуліцай Валадзько дарогу аўтобусу, і машыны сутыкнуліся. Ад удару ЗІЛ перакуліўся на бок. У гэтым здарэнні пацярпела 38-гадовая жанчына, пасажырка аўтобуса, якая трапіла ў бальніцу з закрытым пераломам левага сцягна і ранай лакцявога сустава.

Ігар ГРЫШЫН.

Погляд

Няма свята, калі пост?

Сёлета дзень 8 сакавіка прыпадае на першы тыдзень строгага посту ў праваслаўных, працягваюць пост таксама і католікі. У вернікаў свой погляд на гэтае свята і свае меркаванні наконт таго, ці варта яго адзначаць увогуле?

Матушка ГАЎРЫЛА (Глухава), настаяцельніца Гродзенскага Свята-Раждзественскага Багародзічнага стаўрапігіяльнага жаночага манастыра, «Жанчына года»:

— Свята такога няма для Царквы і для тых, хто імкнецца жыць па запаветах Божых. Калісьці Клара Цэткін вырашыла зрабіць усіх жанчын вольнымі, эмансіпіраванымі, падобнымі на сябе. Але не ідзі не надта прыжыліся: калі мы паглядзім, дзе адзначаецца дзень 8 сакавіка як свята, то зразумеем, што хіба што ў Расіі і былых рэспубліках. Але яно для нас ненатуральнае, а штучна прынесенае. Жанчына па сваім наканаванні павінна быць ахоўніцай ачагу, павінна быць маці, даючы працяг роду. Менавіта яна стварае малую царкву ў хаце, яна павінна акармляць як птушка крылам сваіх блізкіх. Малітва маці, мы ведаем, дзіця са дна мора дастаць можа. А ў гэтыя дні (сёлета — першы тыдзень самага строгага посту) малітвы жанчын асабліва значныя. Жанчыны моляцца за сваіх дзяцей, мужоў. І калі мы паглядзім, ад чаго сёння пакутуюць людзі, то зразумеем, што частка праблем ідзе менавіта ад надта вялікай свабоды жанчын, якія духоўна непадрыхтаваныя да сваёй высокай ролі. Паводле Евангелля: ды баіцца жонка мужа. Гэта не значыць, што роля жанчыны ў сям'і меншая, а наадварот: толькі дзякуючы розуму жанчын, іх цярплівасці і прыроднай здольнасці да гармоніі ў сям'і будзе панаваць каханне, любоў, будзе шанавацца прыгажосць. Гэта роля — быць сапраўднай Міраносіцай. Эмансіпіраваныя жанчыны паабаўляюць сябе магчымасці стаць Міраносіцамі — носьбітамі прыгажосці і гармоніі. Гэта тыя якасці, якія ўласцівыя жанчыне, і якіх няма ў мужчын. Мы, жанчыны, павінны не толькі ганарыцца сваёй асаблівасцю, але ўмець яе высока несці. Цудоўна, што ў Беларусі ёсць такое свята, як Дзень Маці, якое адзначаецца разам з Пакровам Прасвятой Багародзіцы. У вернікаў насамрэч ёсць і Жаночы дзень. І не толькі дзень, а цэлы тыдзень жанчын адзначаецца ў царкоўнай традыцыі. Гэта трэці тыдзень пасля Вялікадня, адзін з тых тыдняў, калі пануе асаблівая радасць ад сцвярджэння жыцця. Ён усталяваны ў памяць пра Жанчын-Міраносіц, якія мелі сем'і, мелі дзяцей, але пайшлі за Хрыстом, адчуўшы і зразумеўшы сэнс яго словаў. Што тады значыць 8 сакавіка? Звычайна ў гэты дзень ужо ідзе Вялікі пост. А якое можа быць свята, якая радасць, калі строгі пост?

Ларыса ЦІМОШЫК.

Фальсіфікатар

Супрацоўнікі міліцыі спынілі працу падпольнага цэха ў пасёлку Міханавічы, дзе вырабляласа фальсіфікаванае сметанковае масла.

Паводле звестак упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС, наладзіў гэты «бізнес» у сёлетнім лютым 43-гадовы мінчанін, дырэктар аднаго з гандлёвых прыватных унітарных прадпрыемстваў.

З Міханавічаў масла, выробленае «саматужнікамі», паступала для рэалізацыі ў гандлёвыя пункты сталіцы. На падпольнай вытворчасці праваахоўнікі знойдзена і канфіскавана 1,7 тоны фальсіфікаванай прадукцыі на агульную суму 35,5 мільёна рублёў.

А ў дачыненні да згаданага кіраўніка ГПУП узбуджана крымінальная справа.

Ігар ГРЫШЫН.

Амаль 200 новых відаў прадукцыі выпусцілі рыбаперапрацоўчыя прадпрыемствы Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта

Гэта лічба была агучана на праведзенай падагульняючай калегіі гэтага ведамства

Задачу павялічваць уласную вытворчасць рыбнай прадукцыі паставіў кіраўнік дзяржавы, прадстаўляючы ў студзені 2008 года на пасадзе Кіраўніка спраў Прэзідэнта Беларусі Мікалая Дамашкевіча. Як паказваюць вынікі работы за мінулы год, гэта задача выканана. УП «Белрыба» паставіла ў краіну каля 30 тыс. тон рыбы і морапрадуктаў, што на 15,5 працэнта больш, чым у 2007-м годзе. У прыватнасці, Браслаўскі кансервавы цэх гэтага прадпрыемства выпусціў рыбных кансерваў на 67 працэнтаў больш, чым у папярэднім годзе.

Прадпрыемствы і арганізацыі Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта ў 2008 годзе па ўсіх паказчыках істотна перавысілі вынікі папярэдняга года. Забяспечаны ўстойлівы рост важнейшых параметраў прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця. Напрыклад, тэмп росту вытворчасці прамысловай прадукцыі ў супастаўных цэнах да ўзроўню 2007 года склаў 120,5 працэнта, спажывецкіх тавараў — звыш 118 працэнтаў, прадукцыі сельскай гаспадаркі — амаль 119 працэнтаў. Рознічны тавараабарот павялічыўся на 24 працэнты. Усе паказчыкі павялічаны дзякуючы росту прадукцыйнасці працы і эфектыўнаму выкарыстанню вытворчых рэсурсаў.

Як паведамілі ў службе інфармацыі і грамадскіх сувязяў Кіраўніцтва справамі, у мінулым годзе атрымана амаль Br133 млрд чыстага прыбытку, што ў паўтара раза больш, чым у 2007 годзе, рэнтабельнасць рэалізаванай прадукцыі (тавараў, работ і паслуг) склала больш як 16 працэнтаў. За кошт укаранення энергазберагальных тэхналогій арганізацыі Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта зэканомілі 4657 тон умоўнага паліва. Атрыманы прыбытак і сродкі інавацыйнага фонду накіроўваліся на ўмацаванне і развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы сваіх прадпрыемстваў, асваенне і развіццё новых відаў прадукцыі і паслуг, а таксама на ажыццяўленне важнейшых праектаў, што рэалізуюцца па даручэнні Прэзідэнта.

Кіраўніцтва справамі інвесціравала каля Br2 млрд у тэхнічнае пераўзбраенне і мадэрнізацыю Мінскай друкарні. Гэта дало магчымасць вырабіць і пастаўляць Гродзенскай тытунёвай фабрыцы 80 працэнтаў ад неабходнай кардоннай упакоўкі. У выніку фабрыка поўнасцю адмовілася ад імпарту гэтага віду прадукцыі.

У мінулым годзе актыўна вялася работа па мадэрнізацыі прадпрыемстваў вытворча-гандлёвага аб'яднання «Белмастацпромыслы». У прыватнасці, туды інвеставана Br2 млрд 653 млн. Гэта дало магчымасць аб'яднанню атрымаць Br1 млрд 158 млн чыстага прыбытку.

На калегіі адзначалася, што многае зроблена па аснашчэнні найноўшай тэхнікай прыродаахоўных устаноў. Напрыклад, у Нацыянальны парк «Прыпяцкі» накіравана тэхнікі больш як на Br12 млрд. Тут таксама здадзены ў эксплуатацыю Дом экалагічнай асветы. У Белавежскай пушчы ўведзены ў строй гасцінічна-аздараўленчы комплекс.

Прынятыя меры далі магчымасць арганізацыям лясной гаспадаркі атрымаць Br8,7 млрд прыбытку, што ў паўтара раза больш, чым у 2007 годзе.

Дзякуючы аптымізацыі структуры гандлёвых арганізацый рознічнага гандлю істотна палепшаны вынікі іх фінансавай дзейнасці — атрымана звыш Br20 млрд прыбытку.

У мінулым годзе таксама істотна ўмацавана матэрыяльна-тэхнічная база санаторна-курортных арганізацый. У прыватнасці, уведзены ў строй водна-спартыўны комплекс «Юнацтва», капітальна адрамантаваны жылыя катэджы ў санаторыі «Сосны». А вядомы санаторый «Беларусь» у Друскінінкаі пасля капрамонту спальнага корпуса атрымаў сертыфікат на гасцінічныя паслугі катэгорыі «тры зоркі» згодна з міжнароднай класіфікацыяй гасцініц.

Немалаважны той факт, што ў 2008 годзе 70 тыс. чалавек папраравілі здароўе ў санаторна-курортных установах Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Іх высокі ўзровень прывабны для замежных грамадзян, якія ўсё большую перавагу аддаюць беларускім здраўніцам. За год каля 29 тыс. іншаземцаў аддалі перавагу санаторна-курортным установам Кіраўніцтва справамі, а гэта прыкладна 39 працэнтаў ад агульнай колькасці адпачывальнікаў.

Прадпрыемствы і арганізацыі Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і ў далейшым маюць намер павышаць эфектыўнасць сваёй фінансава-эканамічнай дзейнасці.

БЕЛТА.

Розгалас

ДАПОЎНЕНЫ СПІС ДАДАТКОВЫХ ЦЯГНІКОЎ

Як мы паведамлялі ўчора, напярэдадні свята ў раскладзе руху Беларускай чыгункі былі дадаткова прызначаны цягнікі № 606 Мінск — Гомель і № 605 Гомель — Мінск. Спіс дадатковых цягнікоў, паводле інфармацыі Мінскага аддзялення, быў дапоўнены.

У прыватнасці, яшчэ прызначаны цягнік № 551/552 Масква — Брэст — Масква (адпраўленнем з Масквы 7 сакавіка ў 0.37, прыбыццём у Мінск у 10.24, адпраўленнем у 10.38, прыбыццём у Брэст у 15.23, адпраўленнем з Брэста 7 сакавіка ў 20.58, прыбыццём у Мінск у 1.02, адпраўленнем у 1.25, прыбыццём у Маскву 8 сакавіка ў 13.35). Дадаткова ў раскладзе з'явіцца цягнік № 557/538 Масква — Мінск — Масква (адпраўленнем з Масквы 6 сакавіка ў 20.05, прыбыццём у Мінск 7 сакавіка ў 6.45, адпраўленнем з Мінска 7 сакавіка ў 9.32, прыбыццём у Маскву 7 сакавіка ў 21.07). Яшчэ адным дадатковым цягніком стане № 551/412 Масква — Мінск — Масква (адпраўленнем з Масквы 7 сакавіка ў 0.37, прыбыццём у Мінск 7 сакавіка ў 10.24, адпраўленнем з Мінска 7 сакавіка ў 12.50, прыбыццём у Маскву 8 сакавіка ў 1.09).

Крыху пазней у сувязі з правядзеннем пуцявых работ некаторыя цягнікі ў раскладзе руху будуць адменены. Гэта будзе датычыцца цягніка № 128/127 Гродна — Мінск — Гродна (адпраўленнем з Гродна і Мінска 26 сакавіка), цягніка № 301/302 Мінск — Вільнюс — Мінск (адпраўленнем з Вільнюса 26 і 27 сакавіка, адпраўленнем з Мінска 25 і 26 сакавіка), цягніка № 675/676 Мінск — Полацк — Мінск (адпраўленнем з Полацка 27 сакавіка, адпраўленнем з Мінска 26 сакавіка).

Сяргей РАСОЛЬКА.

МЕТРО — САМАЕ АКУПНАЕ

Самым акупным відам гарадскога грамадскага транспарту ў Мінску па-ранейшаму застаецца метрапалітэн.

Як паведамілі ў Дзяржаўнай установе «Сталічны транспарт і сувязь», цяпер пасажыры падземкі вяртаюць 88,6 % даходаў, тады як на наземным сталічным транспарце гэта лічба дасягае толькі 33,7 %. На прыгарадных маршрутах акупнасць перавозак складае 39,4 %. Больш высокі ўзровень акупнасці ў Мінскім метрапалітэне спецыялісты тлумачаць наяўнасцю аўтаматызаванай сістэмы кантролю аплаты праезду. Паэтапнае ўкараненне аўтаматызаванай сістэмы аплаты і кантролю праезду (АСКП) плануецца і на наземным камунальным пасажырскім транспарце. На сёння завершана распрацоўка канцэпцыі па ўкараненні АСКП.

Магда КРАПАК, «Мінск—Навіны».

ІНШАЗЕМЕЦ «СПАЛІЎСЯ» НА ЎПРЫГАЖЭННЯХ

У Мінску супрацоўнікі падраздзяленняў па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі затрымалі 18-гадовага грамадзяніна Індыі.

Юнака, які знаходзіцца ў камандзіроўцы ў нашай краіне, праваахоўнікі затрымалі ў памяшканні выставачнага цэнтра «Белэкспа» за парушэнне правілаў аб здзелках з каштоўнымі металамі і камянямі. У яго было знойдзена і канфіскавана 545 сярэбраных ювелірных вырабаў без прабірных клеймаў нашай краіны. Між іншым, агульны кошт канфіскаваных упрыгажэнняў склаў 27 мільёнаў рублёў.

Ігар ГРЫШЫН.

ЗЛОДЗЕЯ ЗНАЙШОЎ САБАКА

Калі ноччу ў вёсцы Есіпава Рудня Калінкавіцкага раёна была абкрадзеная крама, да пошукаў зламысніка падключыліся супрацоўнікі раённага аддзела аховы, якія ўзялі з сабой сабаку.

Злодзей, адчуваючы, што яго могуць выявіць, блытаў сляды, частку ўкрадзенага схаваў у лесе. Ды гэта не дапамагло, бо Фантом (такая мянушка ў сабакі) праз некалькі кіламетраў прывёў работнікаў міліцыі проста ў дом жыхара вёскі Аляксандраўка, які адразу ж здаўся. Наперадзе — суд.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЦЭНЫ ЗАВЫШАЮЦЬ ПРАДАЎЦЫ

Такую выснову зрабілі супрацоўнікі Камітэта дзяржкантролю Гомельскай вобласці пасля правядзення маніторынгу цэнаў у 5 гандлёвых аб'ектах абласнога цэнтра. Выяўлены факты самавольнага завышэння рознічных цэнаў на тавары.

Прадавец у кіёску прыватнага гандлёвага прадпрыемства «ВладВит-торг» рэалізоўваў па завышаных на 23—56 % цэнах кандытарскія вырабы, піва і закускі да яго (усяго 21 найменне). У кіёсках прыватнага гандлёвага прадпрыемства «Конфетный рай» і індывідуальнага прадпрымальніка В. Жырыкава рознічныя цэны былі завышаны адпаведна на 15 найменняў кандытарскіх вырабаў і 11 найменняў рыбатавараў і круп на 6—45 % за кілаграм. Тры службовыя асобы штрафаваныя на 1 мільён беларускіх рублёў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ФІРМАЧ-ВЯРБОЎШЧЫК

Папярэднім расследаваннем МУС па матэрыялах Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю ўзбуджана крымінальная справа ў дачыненні да дырэктара адной з бабруйскіх фірмаў.

31-гадовы бабруйчанін, дарэчы, раней ужо меў стасункі з законам: раней ён быў асуджаны за крадзяжы і раскраданне. На гэты раз яму інкрымінуецца злачынная дзейнасць ужо іншага «профілю» — падазраецца кіраўнік фірмы ў вярбоўцы і вывазе за мяжу для сэксуальнай эксплуатацыі беларускіх дзяўчат. У прыватнасці, як мяркуецца, падазроны з сакавіка 2005 па верасень 2006 года вывез у Італію трох мясцовых жыхарак, якім там наканавана было гандляваць сваім целам. Між іншым, на той момант дзяўчатам было 18, 19 і 20 гадоў.

Кацярына СОКАЛ-ЭЛЧАКЯН.

А СІГНАЛІЗАЦЫЯ НЕ СПРАЦАВАЛА

У Гарадоцкім раёне ноччу зламыснікі пранікі ў краму спажывецкай кааперацыі дзеля чаго разагнулі металічныя краты і разбілі шкло.

Аўтаномная сігналізацыя знаходзілася ў нездавальняючым стане, таму і не спрацавала. Скралі спіртныя напоі, цыгарэты, адзенне... Усяго на суму 4 мільёны рублёў. Міліцыянеры высветлілі: на злачынства пайшлі тры беспрацоўныя мясцовыя жыхары. Яны затрыманы.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Нефармат

БАБІНА ЛЕТА

Усе кругом пра вясну, кветкі, жаночае свята, а яна пра нейкае асенне-тужлівае бабіна лета, — заўважыць праніклівы чытач і будзе мець рацыю. Але сувязь такіх розных пораў года ён зразумее потым, калі яму стане сілаў дачытаць нататкі да канца. Нядаўна ў жаночай кампаніі зайшла гаворка пра сталых знакамітых жанчын, гераінь свецкіх хронік, якія звязваюць жыццё з нашмат маладзейшымі мужчынамі. Тэндэнцыя, нават мода апошняга часу. Прынята лічыць, што тым самым свецкія львіцы прыцягваюць да сябе ўвагу. А я думаю, што часта за гэтым стаіць звычайная боязь застацца адной, застацца без кахання. І нават багатыя, уплывовыя не зважаюць на тое, за якую саломінку хапаюцца, не думаюць, наколькі яна кволая.

Марына Уладзі не пабаялася старасці, адзіноты. Бо яна смелая, моцная, самадастатковая жанчына. У адным з інтэрв'ю Марына Уладзіміраўна Палякова-Байдарава сказала: «Я не хачу ніякіх раманаў. Мяне гэта болей не цікавіць. Я наогул жыву іншым жыццём. Сёння для мяне галоўнае — іграць, пісаць, сядзець дома, сустракацца з сям'ёй». Гэта годная пазіцыя моцнага духам чалавека. Тым больш што ў чалавека за плячыма чатыры шлюбы, і кожны — вялікае каханне. Рэжысёр Робер Асейн, лётчык Жан-Клод Бруйе, артыст Высоцкі і прафесар Леон Шварцэнберг. Паводле сцвярджэння Марыны, усе яны былі надзвычай таленавітыя людзі, а яшчэ яны з сімпатыяй ставіліся адно да аднаго, што здараецца вельмі рэдка. У адну з найпрыгажэйшых жанчын планеты былі ў розны час закаханыя Жан-Люк Гадар, Марчэла Мастраяні, Марлон Брандо, Арсон Уэлс, але з імі яна дазволіла сабе толькі сяброўскія, творчыя адносіны. І цяпер, у 70 гадоў, яна можа жыць багатым мінулым ды пісаць кніжкі аб тым, што ведае, што ёй асабліва дарагое. Такую восень жыцця яна заслужыла, такая восень стала яе асабістым выбарам. У згаданым інтэрв'ю Марына Уладзі сказала, што заўсёды плача, калі слухае запісы Марыі Калас.

Зорка сусветнай велічыні, якую заслужана называлі багіняй оперных спеваў, багатая, уплывовая жанчына вельмі цяжка закончыла жыццёвы шлях, па сутнасці загінула ад нешчаслівага кахання. Гісторыяй Марыі Калас мяне зацікавіў Вільнюскі тэатр, які аднойчы прывёз на тэатральны фестываль у Брэст спектакль пра грачанку з чароўным, непаўторным голасам.

Марыя нарадзілася ў беднай сям'і эмігрантаў у Нью-Йорку падчас вялікай дэпрэсіі. Неўзабаве сям'я вярнулася ў Афіны, дзе ў дзяўчынкі заўважылі выдатныя здольнасці. Маці літаральна катавала яе шматгадзіннымі заняткамі музыкай у надзеі некалі выбрацца з жабрацтва. Ужо ў 15 гадоў Марыя зарабляла канцэртамі неблагія грошы. Усё ў жыцці давалася ёй вялікай працай, нават уласнае цела. Ад прыроды таўстушка, за некалькі гадоў жорсткай дыетай яна паменшыла сваю вагу з 92 да 64 кілаграмаў і стала раскошнай прыгажуняй з антычнымі рысамі. У 24 гады Марыя Калас выйшла замуж за багатага прамыслоўца, удвая старэйшага. Па цяперашнім разуменні, шлюб з малавядомай спявачкай стаў для яго надзвычай удалым суперпраектам, куды ён укладаў грошы ад сваіх цагельных заводаў. І ўжо ў 30 гадоў дырэктары ўсіх прэстыжных оперных тэатраў Еўропы літаральна качаліся ў нагах дзівы, молячы падпісаць кантракт на выступленне.

Яна сустрэла сваё каханне ў Венецыі, на балі. Мульцімільярдэр Арыстоцель Анасіс на вачах у здзіўленай публікі забраў яе на сваю яхту. Здавалася, што свет яшчэ не ведаў такога вар'яцкага рамана. Яна кахала і не сумнявалася ў яго пачуццях. Марыя пакінула мужа і пераехала ў Парыж да яго. На сёмым годзе іх адносінаў, калі спявачцы было 43 гады, з'явілася нарэшце надзея стаць маці. Але Анасіс паставіў жорсткую ўмову: ён або дзіця. Яна падпарадкавалася. І гэта, відаць, была яе самая вялікая памылка ў жыцці. Лёс і яму адпомсціў: у аўтакатастрофе пазней загінуў яго сын, а дачка памерла ад перадазіроўкі наркотыкаў. Але ёй лёс адпомсціў утрайне. Праз некалькі гадоў Анасіс ажаніўся з удавой амерыканскага прэзідэнта Жаклін Кенэдзі, аб чым Марыі паведаміў сціслай запіскай.

Хутка пасля гэтага вялікая Калас страціла голас і стала пустэльніцай у сваёй кватэры. Жыццё для яе скончылася. У адным з апошніх лістоў Анасісу яна напісала: «Мой голас хацеў папярэдзіць мяне аб тым, што я хутка сустрэнуся з табой і ты знішчыш яго і мяне». Голас пакінуў «непараўнальную» ў пяцьдзесят гадоў, і літаральна за тры гады яна «згарэла». Вялікае багацце Калас, якое яна здабыла цяжкай працай і вялікім талентам, суддзі падзялілі паміж двума старымі, якія яе ніколі не любілі — мужам і маці. Як відаць, ад бабскай долі, калі яна нешчаслівая, не становяцца паратункам ні грошы, ні слава.

Да той пары, якую ў пераносным сэнсе называюць бабіным летам, як ні круці, трэба быць гатовай. А ў прамым сэнсе гэты выраз — «бабіна лета» — я асабіста ніколі не любіла. Паводле ўласных назіранняў, заўсёды здараецца, што лагодныя цёплыя дні перабіваюцца нечаканым холадам, да якога ніхто не гатовы. І з усіх бакоў тады чуецца: «Якія бабы — такое і лета». Не любіла, пакуль аднойчы не натрапіла на разгадку сапраўднага сэнсу выразу ў маленькім вершыку Яўгеніі Янішчыц:

Над полем, над гасцінцам,
Мінаючы зямлю
На тонкай павуцінцы
Адчайнае «люблю».

Сапраўды, паэты — алігархі пачуццяў.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

БЕРАЖЫ КАРТКУ ЛЕПШ, ЧЫМ ГРОШЫ!

Беспрацоўны з в. Смаляніца Пружанскага раёна згубіў у бары «Эдэм» банкаўскую картку, з якой невядомы зняў 580 тысяч. Высветлена, што зрабіў гэта беспрацоўны з в. Лінова.

А ў Баранавічах адна жанчына выкрала банкаўскую картку ў знаёмай і разбагацела праз банкамат на 750 тысяч. Праўда, ненадоўга, бо і яе затрымалі.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ДЗВЕ ЖАНЧЫНЫ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Марыя Іосіфаўна, якой вы ўяўлялі сабе будучую нявестку?

— А менавіта такой і ўяўляла — рост, вага, даўжыня валасоў, колер вачэй (*смяецца*. — **Н. К.**)... Аднойчы ўбачыла, як ты танцуеш з маім сынам, і зразумела: вось яна... Хоць, шчыра кажучы, не думала, што ён так рана ажэніцца. Але сын паставіў перад фактам...

— Спалохаліся?

— Не. Чаго палохацца? У мяне ўжо быў вопыт. За некалькі гадоў да таго дачка Ірына прывяла ў дом прыгожага хлопца, свайго аднакурсніка, і сказала: «Знаёмся, мама, гэта Сяргей!». Я глянула — і зразумела, што перада мной не проста нейкі выпадковы Сярожа, гэта яе лёс... Так і ў выпадку з табой: адчула, што Наташа — не проста Наташа. Да таго ж, мне вельмі спадабалася тваё імя.

— І толькі?..

— Натуральна, мне вельмі хацелася, каб жонка майго сына была і разумнай, і прыгожай, і добрай, і таленавітай... А якая маці гэтага не хоча? Так яно, дарэчы, і аказалася.

— Але, уяўляючы сабе суіснаванне на агульнай з нявесткай жылплошчы, вы, напэўна, загадзя выпрацавалі для сябе нейкую «лінію паводзінаў». Што гэта былі за ўстаноўкі?

— Ды не было ніякіх установак! У мяне ў жыцці ўвогуле ўсё адбываецца спантанна. Ведаю толькі, што спачатку павінна паглядзець чалавеку ў вочы, і ўжо ад гэтага «ісці» далей. Такога ж прынцыпу, дарэчы, прытрымлівалася і ў працы, калі рэдагавала часопіс «Работніца і сялянка». Туды звярталіся жанчыны (ды і мужчыны) рознага рангу і з самымі рознымі праблемамі, просьбамі і нават патрабаваннямі. Я заўсёды прапаноўвала: прыязджайце ў рэдакцыю, заходзьце да мяне ў кабінет — мы з вамі паглядзім адно на аднаго, пагаворым. І разам падумаем, як лепш вырашыць ваша пытанне... Так што ў стасунках з нявесткай я нічога не загадвала наперад. Разумела, як ёй будзе няпроста ўжыцца ў новую сям'ю. Унутрана спачувала, бо некалі і сама пабывала ў гэтай «скуры» — прыйшла ў дом да свекрыві і свёкра, у якіх, акрамя майго мужа, было яшчэ тры сыны.

Свёкар быў палкоўнікам міліцыі, свякроў займалася хатняй гаспадаркай, жыццё ў іх ішло па раскладзе... Прыйшлося прыцірацца — часам падстройвацца, а часам і характар праяўляць.

— Наша, так бы мовіць, «сумеснае жыццё» пачалося з таго, што я выпадкова разбіла вашу вазу — падарунак рэдакцыі «Магілёўскай праўды». Вы тады сказалі: добра не тое, што разбіла, а тое, што прызналася... Але, напэўна, вазу было шкада?

— Ну, можа спачатку і было крыху шкада... Але потым глянула на цябе — твар бледны, вочы круглыя, вусны дрыжаць... Ды Бог з ёю, думаю, з гэтай вазай...

— Ваза — гэта яшчэ «кветачкі»... А вось прафесія — яна, дарэчы, у нас з вамі агульная — накладвала пэўны адбітак на мой лад жыцця: частыя камандзіроўкі, шматлікія сустрэчы ў «няўрочны» час, позняе вяртанне дадому... Напэўна, карцела пачытаць нявестцы натацыю?

— І аднойчы я табе яе ўсё ж прачытала — праз некалькі месяцаў вашага сямейнага жыцця... Памятаеш? Сёння ты пайшла на дыскатэку ў інтэрнат, заўтра — на дзень нараджэння да сяброўкі, паслязаўтра — на сустрэчу з аднакурснікамі... А твой муж сядзіць дома і чакае, пакуль з'явіцца яго маладая жонка.

— Ну... у нас з ім была такая двухбаковая дамоўленасць: да нараджэння дзіцяці — ніякага «дамастрою», ніякага ўшчамлення інтарэсаў, ніякага прымусу...

— Але ж пры гэтым ты яшчэ і вячэру «забывалася» гатаваць. Тады я сказала табе — заўваж, першы і апошні раз: будуйце вашы адносіны, як хочаце, я ў іх умешвацца не збіраюся. Але гарачая ежа на стале павінна быць заўсёды... Можа, у глыбіні душы ты і пакрыўдзілася, але крытыку ўспрыняла правільна. Ва ўсякім разе, больш у мяне не было падстаў для падобных заўваг.

— Практычна адразу — дзесьці праз год сямейнага жыцця — вы аддзялілі нас фінансава. Мы разлічваліся па камунальных рахунках, жылі на свае даходы і карысталіся ўласным халадзільнікам. Грошай катастрафічна не хапала, затое з'явілася адчуванне незалежнасці і самастойнасці...

— Многія нашы сем'і адрозніваюцца тым, што бацькі імкнуцца ўтрымліваць сваіх вялікаўзроставых дзяцей ледзь ці не да пенсіі... Ты некалі назвала мяне «еўрапейскай бабуляй» — спадзяюся, у добрым сэнсе гэтага словазлучэння. Дык вось, у Еўропе, дзе мне даводзілася бываць неаднойчы, адносіны паміж бацькамі і дзецьмі іншыя, больш незалежныя. Як толькі дзеці пачынаюць сябе забяспечваць, яны адразу ж «злазяць» з бацькоўскай шыі. Такі падыход спрыяе больш ранняму сталенню, выхоўвае дарослае стаўленне да жыцця. Гэта па-першае... Па-другое, я — таксама журналіст. Калі ты прыйшла ў нашу сям'ю, я кіравала жаночым часопісам. Ездзіла ў камандзіроўкі, шмат сустракалася з людзьмі, пісала артыкулы, займалася грамадскай работай... Ну, не магла я кожны дзень варыць вам супы, смажыць катлеты і гатаваць гарніры... Год папесціла — і хопіць. Далей адправіла вас у «вольнае плаванне», вырашыўшы, што сапраўдная «ячэйка» грамадства павінна быць эканамічна незалежнай.

— «Плаванне» было сапраўды вольным, а вось «лодка», дакладней, кухня — агульнай... Кампраміс на агульнай кухні — умова пажаданая або неабходная?

— Кампраміс — гэта ўвогуле вечны рух насустрач адно аднаму. Не толькі ў стасунках паміж нявесткай і свякрухай, але і ўвогуле. Дзякуй Богу, атрымалася так, што мы з табой абедзве аказаліся падсвядома гатовымі да кампрамісу, а значыць, увесь час стараліся пазбягаць сітуацый, якія потым прымушаюць людзей чырванець і пасля якіх узнікае душэўная і духоўная спустошанасць.

— Многія, напэўна, пытаюцца ў вас: як гэта — жыць пад адным дахам з нявесткай?

— Знаёмыя пастаянна цікавяцца: чаму вы ў свой час не размянялі кватэру?.. А навошта, адказваю я. Мой муж рана пайшоў з жыцця, і мне цяжка ўявіць, што цяпер я жыла б адна, няхай сабе і ў асобнай кватэры. Мне вельмі камфортна, калі побач — шмат людзей, калі жыццё віруе, калі ў госці прыходзіць дачка са сваёй сям'ёй, калі ўнукі дзеляцца ўражаннямі ад перажытага за дзень... Памойму, у гэтым маё выратаванне і... сапраўднае шчасце.

— Мне здаецца, што з цягам часу мы з вамі ўвогуле пачалі лепш разумець адна адну...

— А ведаеш чаму? Таму што ты сама стала мамай. І нарэшце зразумела, што такое абавязак у адносінах да дзяцей, да сям'і, да мужа. Насамрэч, калі людзі чымсьці абавязаны адно аднаму, гэта зусім не дрэнна, хоць, магчыма, і абмяжоўвае свабоду. Нельга плысці ў адной лодцы і адчуваць сябе свабодным ад іншых. Думаю, хоць і не адразу, але ты зразумела гэта. Ва ўсякім разе, я даўно ўжо не чула ад цябе фразы накшталт таго, што «кожны мае права жыць так, як ён хоча». Ты стала больш размаўляць са мной, дзяліцца ўнутранымі перажываннямі. Мне падабаецца, што, сустрэўшыся вечарам на кухні, мы рэдка размаўляем пра саму кухню, пра баршчы і пірагі, а стараемся выбіраць больш цікавыя тэмы для абмеркавання: падзеі ў журналісцкім асяродку, у грамадскім і культурным жыцці, у палітыцы... Для мяне ж вельмі важна — не выпадаць з «абоймы». Прыемна, што ты гэта разумееш.

— Даўно хацела спытаць... На працягу многіх гадоў у розных жыццёвых сітуацыях вы практычна заўсёды прымалі мой бок, станавіліся на маю абарону... Хоць, падазраю, далёка не заўсёды былі са мной згодныя.

— А я ўвогуле за жаночую салідарнасць, у тым ліку і на ўласнай кухні. Хто падтрымае жанчыну лепш за... іншую жанчыну? Па вялікім рахунку, я і павінна цябе падтрымліваць — як чалавек больш вопытны, больш сталы. Падтрымліваць — і адначасова далікатна падказваць, як лепш паступіць у гэтай сітуацыі.

— Вы заўсёды былі вялікім дыпламатам...

— Не перабольшвай. (*смяецца*. — **Н. К.**) Я заўсёды была мудрай свякроўкай.

Наталля КАРПЕНКА.

НАШЫ БАБУЛІ БЫЛІ БОЛЬШ СТРОЙНЫЯ

Тое што сучасныя беларускі буйнейшыя за сваіх прабабак, факт агульнавядомы. Але яны працягваюць расці і ўвышыню, і ўшыркі. Да такой высновы прыйшлі... не, не вучоныя-антраполагі, а спецыялісты ўнітарнага прадпрыемства беларускіх народных рамёстваў «Скарбніца». Як расказала вядучы мастак прадпрыемства Алена Галіеўская, тут вялікая ўвага надаецца народным традыцыям. У прыватнасці, аднаўляецца серыя народных строяў па старажытных лякалах. І такія ўборы, як правіла, адразу асядаюць у галерэі «Скарбніцы». Паводле слоў мастачкі, нашы прабабкі былі значна стрыйнейшыя, чым праўнучкі, і танейшыя ў запясцях, і шыі ў іх былі больш вытанчаныя. Таму аўтэнтычныя строі на нашых сучасніцах часта проста не сыходзяцца. Для артыстак народных калектываў уборы ў «Скарбніцы» шыюцца з улікам асаблівасцяў іх фігур.

Ала КАЗАКОВА,
«Мінск—Навіны».

Фермерка з Юзуфова

Ярына Парфіяновіч разам з сям'ёй апрацоўвае 95 гектараў зямлі

Ярына Фёдараўна Парфіяновіч — унікальны чалавек. Напэўна, гэта адзіная ў Беларусі жанчына, якая кіруе фермерскай гаспадаркай. І зусім не на паперы, як калі-нікалі здараецца, а насамрэч. Ярына Фёдараўна карыстаецца заслужанай павагай сярод аднавяскоўцаў, сваіх калег-мужчын, дзелавых партнёраў, навукоўцаў — кола зносінаў у Парфіяновіч вельмі вялікае. Магчыма, гэта з-за яе прафесіяналізму, стаўлення да сваёй справы, а таксама з-за адкрытага характару. «Я люблю людзей», — заўважае фермерка. І ў гэта пачынаеш верыць бадай што з першай хвіліны знаёмства з ёй.

ШАНЦ ДЛЯ «РАСКРУТКІ»

Ярына Фёдараўна родам з Заходняй Беларусі — са Шчучынскага раёна. Там прайшло яе дзяцінства. Бацькі трымалі вялікую гаспадарку: мелі ладны кавалак зямлі, якую разам з дзецьмі апрацоўвалі. Як узгадвае Парфіяновіч, яе дзед быў даволі моцным землеўладальнікам — калі яго дачка (маці Ярыны Фёдараўны) пабралася шлюбам, то бацька выдзеліў ёй у якасці пасагу тры гектары зямлі. На ўспамін пра сваю радзіму ў цяперашняй фермеркі засталіся заўсёдная прага да працы, а таксама рэдкае і прыгожае імя.

Пасля заканчэння школы Парфіяновіч паступіла ў Смілавіцкі сельгастэхнікум. Наступнай прыступкай была Горацкая сельскагаспадарчая акадэмія, дзе яна вучылася па агранамічнай спецыяльнасці. Паехала на Чэрвеньшчыну, дзе колькі гадоў адпрацавала ў вядомай гаспадарцы — калгасе «Бальшавік». А з 1983 года перабралася ў прысталічны раён — у вёску Юзуфова, дзе, дарэчы, жыве дасюль. «Больш за чвэрць стагоддзя на гэтым месцы, так што заслужана магу лічыцца тутэйшай», — усміхаецца Ярына Фёдараўна. Доўгі час жанчына працавала ў саўгасе «Буцэвічы». А пасля зрабіла даволі нечаканы для многіх крок — стала фермеркай.

— Чаму нечаканы? — паціскае плячыма Парфіяновіч. — Занялася фермерствам прымусіла жыццё. Вы ўзгадайце сітуацыю пачатку 1990-х гадоў: калгасы прыходзяць у заняпад, заробкі на вачах змяншаюцца. Трэба было нешта рабіць. Я жыла разам з сынам, неабходна было думаць і пра яго будучыню. А тут якраз закон аб зямлі прынялі, і з'явілася магчымасць узяць сабе ўчастак. Пагадзіцеся, грэх было не скарыстацца такім шанцам.

Калі ў калгасе падлічылі долю Ярыны Фёдараўны, то выйшла 4,8 гектара. Гэтую зямлю ёй выдзелілі каля вёскі Казекава, што ў некалькіх кіламетрах ад Юзуфова. Безумоўна, не зусім зручна, але магло быць і горш. Спачатку меркавалася «нарэзаць» фермерцы ўчастак за 18 км ад дому. Давялося змагацца за свае правы, і ў выніку быў знойдзены «кампрамісны варыянт». І ў 1992-м у Мінскім раёне з'явілася новая фермерская гаспадарка «Парфіяновіч Я. Ф.», кіраўніку якой на той час было 46 гадоў. Не самы спрыяльны ўзрост для «раскруткі», ды яшчэ трэба ўлічваць тое, што жанчына рэальна адна распачынала сваю справу на зямлі — сын тады быў у войску. Ні тэхнікі, ні ўгнаенняў, ні насення ў Парфіяновіч не было. Ды яшчэ давялося даволі доўга чакаць, пакуль калгас вызваліць выдзеленыя ёй плошчы. Таму пачынаць працу давялося не ў лепшыя тэрміны — ажно напрыканцы кастрычніка. Але нічога, выпісала трактар, сеялку і адсеялася. Першы ўраджай атрымаўся не надта вялікі, але даволі хутка справы пайшлі на лад. Парфіяновіч узяла крэдыт (як узгадвае, «хапіла на паўтрактара»), зрабіла неабходны ўзнос і набыла ў растэрміноўку першага «Беларуса». Цяжка было — даводзілася нават грошы ў суседзяў пазычаць, каб своечасова разлічвацца па крэдыце, інакш закрылі б рахунак. Аднак жанчына справілася з усімі перашкодамі.

АД МЯСА ДА ГАРОДНІНЫ

Вельмі выручала ў той час фермераў тое, што хлебакамбінаты прымалі неачышчанае збожжа. Вядома, па меншым кошце, але для прыватнікаў, якія не мелі матэрыяльнай базы, гэта быў прымальны варыянт. Аднак Парфіяновіч не стала спыняцца толькі на прыбытковым збожжы. Адначасова яна занялася свінагадоўляй. Спачатку ў фермеркі было толькі тры свінаматкі, ад якіх атрымала 27 парасят. Вырошчвала іх проста ў двары, дзе зрабіла спецыяльную загарадку. Добра, што надвор'е не падвяло, пасля рэалізацыі таго мяса ўдалося ўзбіцца на грошы і не толькі разлічвацца па крэдытах, а і набыць штосьці з тэхнікі.

Зразумела, каб пракарміць некалькі дзясяткаў свіней (пагалоўе ў Парфіяновіч узрастала), неабходна было павялічыць плошчу ўчастка. Але як гэта зрабіць? Дапамог выпадак.

— Удзельнічала ў сельскагаспадарчай выставе, — узгадвае Ярына Фёдараўна. — Я аформіла свой куток у беларускім нацыянальным стылі: з саматканымі посцілкамі, ручнікамі, запякла парсючка, гуся, каўбасы павесіла. Зразумела, такі «стэнд» прыцягваў усеагульную ўвагу, бо калгасы не імкнуліся нечым здзівіць. Вядома, не маглі прайсці міма і члены ўрада, якія з цікавасцю спыніліся каля мяне. Спыталі і пра цяжкасці, а я без утойвання расказала пра неабходнасць павелічэння плошчаў. Літаральна на наступны дзень напісала заяву і дадаткова атрымала каля 30 гектараў зямлі.

Тут ужо жанчына і разгарнулася — у лепшыя часы трымала да 600 свіней. Першыя гады даглядала парсюкоў адна, толькі пасля таго, як крыху зарабіла грошай, здолела запрасіць памочніцу. Зразумела, пагалоўе павялічыла пасля таго, як пабудавала неабходнае памяшканне. Фермерка выкарыстоўвала самыя сучасныя тэхналогіі: кожная жывёліна мела аўтаматычныя кармушку і паілку. Таму даглядаць вялікае пагалоўе было нескладана. Свінагадоўля прыносіла нядрэнны прыбытак, Парфіяновіч атрымлівала вялікі ўраджай збожжавых, палову якога выкарыстоўвала на корм, астатняе рэалізоўвала дзяржаве. Такім чынам атрымлівалася добрая «эканоміка».

Але праз колькі гадоў ад свінагадоўлі давялося адмовіцца. Увялі новую схему ветэрынарнага кантролю, у адпаведнасці з якой неабходна было на кожную партыю афармляць тры даведкі. Рабіць дакументы трэба было як мінімум да абеду, за гэты час прадукцыя псавалася, і давялося ўсур'ёз задумацца наконт далейшых перспектыў «мяснога» кірунку. Тады Парфіяновіч паступова пачала згортваць пагалоўе і павялічваць плошчы пад агароднінай. За некалькі гадоў адпрацавала розныя гатункі сельскагаспадарчых культур — спрабавала вырошчваць памідоры, агуркі, капусту, буракі, бульбу. Адначасова дэталёва вывучала патрабаванні рынку. У выніку Ярына Фёдараўна прыйшла да гарманічнай структуры пасяўных плошчаў.

ДВА ГЕНАДЗІ ДЫ АРЦЁМ

На 34 гектарах Парфіяновіч не спынілася — ёй удалося пашырыцца да 95 га. Атрымала дазвол і разуменне пасля размовы з кіраўніком дзяржавы. Прэзідэнт аднойчы праводзіў сустрэчу з фермерамі і звярнуўся з пытаннямі да Ярыны Фёдараўны (як яна кажа, «мабыць, таму, што я адзіная жанчына там была»). Парфіяновіч шчыра расказала, што не бачыць сэнсу «ганяць» тэхніку па даволі невялікім участку, каб атрымаць эфект, трэба мець большыя плошчы. Пасля было прынятае рашэнне: фермерам выдзяляць да 50 гектараў зямлі, а тыя гаспадаркі, якія эфектыўна развіваюцца, могуць атрымаць да 100 га. Напэўна, менавіта да апошняй катэгорыі аднеслі Ярыну Фёдараўну, і нездарма, паколькі ёй удалося арганізаваць сваю справу такім чынам, каб атрымліваць максімальны вынік. Чаго, да прыкладу, варты такі факт: рэнтабельнасць гаспадаркі Парфіяновіч рэдка калі складала менш чым 50 працэнтаў!

На палетках вырошчваецца традыцыйны «агародніінны» набор: 35-40 гектараў бульбы, 7-8 — капусты, 3-4 — буракоў, 3 — морквы і 1,5 — цыбулі. Астатняя плошча выкарыстоўваецца пад пару, паколькі Ярына Фёдараўна заўжды імкнецца выконваць севазварот. Ураджаі атрымлівае вышэйшыя, чым у сярэднім па раёне, але за лічбамі не гоніцца. Паколькі справядліва лічыць, што першая ўмова поспеху — якасная і смачная прадукцыя.

— Можна даць шмат угнаенняў і «выгнаць» вялікія аб'ёмы, але што я ў выніку прапаную людзям? — разважае Парфіяновіч. — Тут адно правіла: якім чынам сябе зарэкамендуе прыватнік, так ён далей і разгорнецца. Калі падвядзеш свайго спажыўца, то з табой проста больш працаваць не будуць. З рэалізацыяй праблем не ўзнікае, бо той, хто хоць аднойчы пакаштаваў нашу прадукцыю, становіцца пастаянным кліентам.

Рынак збыту ў Ярыны Фёдараўны дакладна напрацаваны — у асноўным цяпер пастаўляе вітамінную прадукцыю санаторыям, дзіцячым садкам, рэстаранам, кавярням, сталовым, вайскоўцам ды шмат каму яшчэ. У Парфіяновіч вялікае сховішча для гародніны, дзе створаны ўсе належныя ўмовы. Раней аддавала перавагу доўгатэрміновым кантрактам. Зыходзячы са сваіх плошчаў, можна больш-менш дакладна спрагназаваць ураджай. Таму дагаворы на пастаўку заключаюцца ўвесну і на цэлы год.

Зручная форма, аднак падчас крызісу такая схема падвяла, бо кантракты падпісваліся па фіксаванай цане. Але Парфіяновіч зусім не апускае рукі, паколькі ведае: на зямлі не прападзеш. Тым больш што сям'я заўсёды прыйдзе на дапамогу. Перш за ўсё гэта два Генадзі — муж і сын. У кожнага ў сямейным бізнэсе свае абавязкі. За Ярынай Фёдараўнай застаецца агульнае кіраўніцтва і бухгалтэрыя. Муж адказвае за электраабсталяванне, выкарыстанне і ўлік гаруча-змазачных матэрыялаў, налічэнне заробкаў. Сын «цягне», напэўна, самыя адказныя кірункі — стан тэхнікі, будаўніцтва і збыт прадукцыі. Цікава, што калі Генадзь вярнуўся з войска, то да маці ў фермерскую гаспадарку адразу не пайшоў, а ўладкаваўся на працу ў калгас. Паколькі не асабліва верыў у перспектывы ўласнай справы на зямлі. А пасля ўбачыў рэальныя вынікі матчынай дзейнасці і далучыўся. Дапамагае і ўнук Арцём, які зараз вучыцца ў дзясятым класе. Сям'я Парфіяновічаў шчыра працуе на сваёй зямлі. У фермерскай гаспадарцы два наёмныя работнікі, з вясны да восені спраў хапае ўсім. І Ярына Фёдараўна ў свае 62 гады можа, калі трэба, і за руль трактара сесці.

— Пачатак сакавіка, усё больш прыпякае сонейка — значыць, хутка сяўба, да яе мы як належыць падрыхтаваліся, — кажа Ярына Фёдараўна. — Так што жаночае свята можна адзначаць з лёгкай душой...

Мікалай ЛІТВІНАЎ.
Фота аўтара.

Модны базар

УСЯ ПАЛІТРА ВЯСНЫ: ЯРКА, ЛЁГКА І З ФАНТАЗІЯЙ

Крызіс крызісам, а добра выглядаць хочацца заўжды. Няхай сабе і не паводле запавету модных гуру — як быццам цябе толькі што дасталі з падарункавай упакоўкі — проста, каб падабацца сабе і навакольным. Асабліва гэта датычыцца вясны, калі са спячкі выходзіць і арганізм, і вытворцы адзення — напярэдадні новага сезона. І зусім неабавязкова несціся ў краму за рэчамі «з імем», варта толькі прыслухацца да модных тэндэнцый вясны-2009 — і падабраць з іх тыя, што найбольш пасуюць менавіта вам. На што ж раяць звяртаць увагу стылісты і модныя дызайнеры гэтай вясной?

КОЛЕР Усяго за адзін сезон уладаранне чорнага скончылася, і на сцэну выйшаў ідэальна белы колер, а таксама ўсе яркія, нават кіслотныя адценні. Нават для акуляраў рэкамендаваныя белая альбо яркая рамка. Прычым, гэта цалкам у духу цяперашняга часу: белы колер абазначае пачатак і выдатна падыходзіць усім, хто жадае пачаць жыццё з чыстага ліста, наноў, або проста шукае перамен. Для тых хто не гатовы радыкальна мяняцца, — умова: спалучаць стрыманыя колеры з яркімі аксесуарамі.

Як і ў леташнім вясенне-летнім сезоне, папулярнасць захоўвае адценне металіку, які дабаўляе вобразу яркасць, гламур і сучаснасць. Але важна не перастарацца з металічным бляскам — у вялікай колькасці бліскучы металік стварае дадатковы аб'ём, а яго мала хто сабе можа дазволіць.

ФОРМЫ Найбольшы камерцыйны поспех напачатку вясны стылісты прагназуюць лёгкім бясформенным плашчам — яны ствараюць мяккі і ненавязлівы жаноцкі вобраз. У такіх мадэлях жанчына сама выбірае, «дзе будзем талію рабіць», і можа выгадна падкрэсліць яе поясам.

Яшчэ адна надзвычай актуальная тэндэнцыя — асіметрыя. «Рваныя» краі спадніц, няроўныя гарлавіны, як быццам збіты набок пасок — не бойцеся выглядаць нязвыкла, бо крыху «неідэальнасці» — гэта натуральна!

МАЛЮНКІ У дзяцінстве многія з нас ціха ненавідзелі тыя сукенкі, блузкі і спадніцы «ў гарошак», якія ўпарта выбіралі для нас мамы. А цяпер гарох усіх колераў і памераў, ад ледзьве заўважных кропак да класічнага рэтра-стылю, уявіце сабе, модны. І гэта зноў жа, тлумачаць стылісты, адпавядае часу — у цяжкі перыяд падсілкавацца энергіяй можна ў тым ліку за кошт успамінаў дзяцінства — банты, гарошынкі, гетры і гольфы — ад гэтага жанчыны маладзеюць на вачах, ператвараючыся ў гарэзлівых дзяўчат.

Зрэшты, чаму толькі жанчыны? Наступны папулярны прынт — кветкі — заўжды запатрабаваны вясной і летам, да таго ж падыходзіць і мужчынам таксама. Да таго ж кветкавыя малюнкі выдатна ажыўляюць нават самыя стрыманыя колеры і строгія сілуэты. Толькі што не пахнуць.

На змену павальнаму зіхаценню прыходзіць няўлоўная, лятучая прыгажосць — матылькі. (Што характэрна — як узгадваюць крытыкі моды, гэты малюнак быў надзвычай папулярны падчас мінулага фінансавага крызісу 1998 года). Матылькі, у залежнасці ад памеру, колеру і структуры малюнка, могуць сімвалізаваць цэлую гаму пачуццяў — ад надзеі на лепшае да эфемернасці нашага існавання. Але галоўны акцэнт у іх — зграбнасць і жаноцкасць — «дарослая», без гульні ў малое дзяўчо.

ЭЛЕМЕНТАРНА Стыль сафары, традыцыйны для летняга сезону, заявіць аб сабе і ўвесну, але не настолькі рашуча — не цэлымі калекцыямі, хутчэй, асобнымі элементамі. Пясочнага колеру пальчаткі і капелюшы, буйныя кішэні (у вялікай колькасці раскіданыя па вопратцы), шыйныя хусцінкі для абодвух палоў — усё гэта, натуральна, не ператворыць вас у Індыяну Джонса ці Лару Крофт, але пэўны намёк на прыгодніцкі дух зробіць.

Калі вы жадаеце выглядаць хутчэй не даследчыкам, а абарыгенам — варта звярнуць увагу на этнічны стыль, тым больш што буйныя ўпрыгажэнні, штаны-шаравары, яркага колеру блузкі з моды не выходзяць, нават наадварот.

Вельмі папулярным абяцае стаць вобраз юнай парыжанкі — а гэта лёгкае паліто, з пяшчотнага шоўку блузка, шалік з махрой, балеткі і — ледзьве не галоўнае — берэт. Што з гэтага больш пасуе вам — падбярыце перад люстэркам, пад гукі музыкі з фільма «Амелі».

Махры! Раней яны спадарожнічалі ўборам, цяпер робяцца самастойным трэндам. Як альтэрнатыва ім — імітацыя пуху і пер'я, напрыклад, на рукавах, плячах, паясах, спадніцах і нават туфлях. Раcпраўце крылы, адчуйце свабоду руху, дыхайце вясной — ці, як там гэта было ў класіцы, «прачніся і спявай»! Пачысціць пер'е, перагледзець гардэроб, штосьці дабавіць, штосьці «спісаць» — у любым выпадку ніколі не шкодна.

РУЧНАЯ РАБОТА Уласнаручна аздобленае адзенне — вышыўкай, бісерапляценнем, аплікацыяй — чым пажадаеце — цэніцца як ніколі. Бо сведчыць не толькі пра вашу фантазію і знаёмства з моднымі тэндэнцыямі, але і пра пэўныя ўменні. Акрамя таго, нават маленькая дэталь можа паўплываць на цэласны імідж, так што даставайце з шафы пруткі і кручкі, здымайце чахлы са швейнай машынкі, не забудзьцеся на пяльцы — і наперад, ствараць маленькія шэдэўры.

Ліна МАЛІНІНА.

Краіна здароўя

Выпуск № 7 (121)

Доктар адкажа

Ёсць пытанні? Тэлефануйце…

На наступным тыдні дзяжурыць на «гарачай» лініі Міністэрства аховы здароўя (222 70 80) плануюць:

9 сакавіка — галоўны ўрач мінскай гарадской станцыі хуткай медыцынскай дапамогі Эдуард Вітальевіч КОЗЫРАЎ.

10 сакавіка — галоўны ўрач 27-й мінскай гарадской паліклінікі Павел Аляксандравіч ЛЕЎЧАНКА.

11 сакавіка — галоўны ўрач 28-й мінскай гарадской паліклінікі Ігар Уладзіміравіч МАТВЯЙЧУК.

12 сакавіка — галоўны ўрач 36-й мінскай гарадской паліклінікі Віталь Вітальевіч ПАЛЯШЧУК.

13 сакавіка — галоўны ўрач 31-й мінскай гарадской паліклінікі Канстанцін Генадзьевіч ЛАСІЦКІ.

У графіку магчымыя змяненні.

У МІНСКУ ПАВЯЛІЧЫЛАСЯ КОЛЬКАСЦЬ ВЯСЕЛЛЯЎ

Колькасць вяселляў у Мінску за студзень—люты 2009 года павялічылася на 11,6 працэнта ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года. У мінскіх ЗАГСах і гарадскім Доме шлюбу за два месяцы зарэгістравана 2179 шлюбаў. Для параўнання за аналагічны перыяд 2008 года ў сталіцы было ўзята 1874 шлюбы. Больш за ўсё маладых было ў Фрунзенскім раёне — 335 пар. Менш за ўсё шлюбаў зарэгістравана ў Партызанскім — 104.

Святлана ФРАЛЯНКОВА, «Мінск—Навіны».

ЛЕКІ З КУХНІ

Сродак хуткай дапамогі для адчувальнага страўніка — вадкая рысавая каша, прыгатаваная на вадзе без солі, цукру і масла. Дзякуючы слізістай кансістэнцыі, яна абвалаквае страўнік і здымае боль.

Частай прычынай галаўнога болю, кволасці, упадку сілаў з'яўляецца звужэнне сасудаў. Дапамажа невялікі кубачак кавы, асноўнае дзейснае рэчыва якога — кафеін спрые іх расшырэнню.

Каб пазбавіцца ванітавання, выпіце чаю з імбірам. Ён зніжае кіслотнасць страўнікавага соку.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ДЗЯЎЧЫНКА ПАЦЯРПЕЛА АД АТРУТЫ ДЛЯ ПАЦУКОЎ

4 сакавіка ў Глускую цэнтральную раённую бальніцу з вёскі Сяльцы «хуткая дапамога» даставіла дзяўчынку Соню, якой не споўнілася яшчэ і 1,5 года. Высветлілася, што малая атруцілася ядам для пацукоў, які быў у хаце. Урачы зрабілі ўсе неабходныя працэдуры, і цяпер небяспекі для жыцця маленькай дзяўчынкі няма.

Алена КАЗЛОВА.

Хворых на хранічныя гепатыты В або С пачалі прышчэпліваць у Мінску супраць гепатыту А

У Мінску пачалася імунізацыя хворых на хранічныя вірусныя гепатыты В або С супраць віруснага гепатыту А. Пра гэта паведамілі ў Мінскім гарадскім цэнтры гігіены і эпідэміялогіі.

На дыспансэрным уліку ў сталіцы сёння знаходзяцца каля 10 тыс. чалавек з хранічнымі віруснымі гепатытамі В або С. У выпадку ўзнікнення віруснага гепатыту А ў такіх хворых развіваецца мікст-гепатыт (спалучаны гепатыт), які ў 90 % выпадкаў прыводзіць да смяротнага выніку.

Большасць (больш як 60 %) хворых з хранічнымі віруснымі гепатытамі ва ўзросце да 40 гадоў. Пры гэтым амаль усе такія хворыя (каля 90 %) не маюць засцярогі ад гепатыту А, расказалі спецыялісты.

Імунізацыя праводзіцца ў перыяд рэмісіі хранічнага захворвання, з'яўляецца эфектыўнай і бяспечнай. Курс складаецца з дзвюх прышчэпак з інтэрвалам у 6 месяцаў. Медыкі выкарыстоўваюць вакцыну «Аваксім» (краіна-вытворца Францыя). Працэглы перыяд не выкарыстання як у нашай краіне, так і за мяжой паказаў высокую эфектыўнасць у плане фарміравання засцярогі і высокую бяспеку.

Сфарміраваны імунітэт забяспечыць засцярогу ад захворвання вірусным гепатытам А больш чым на 20 гадоў, дадалі ў Мінскім гарадскім цэнтры гігіены і эпідэміялогіі.

Аксана ШЫКУЦЬ, БЕЛТА.

НОВЫЯ АХВЯРЫ ЭПІДЭМІІ ГРЫПУ І ВРЗ

Відаць па ўсім, эпідэмія прастудных захворванняў не спяшаецца пакідаць тэрыторыю Беларусі. Раней супрацьэпідэмічныя мерапрыемствы былі адменены ў Гродне, Пінску, Гомелі, Брэсце і Мазыры, але на гэтым тыдні «загрыпавалі» жыхары Магілёва, Віцебска і Оршы. У прынцыпе ўсё цалкам заканамерна: эпідэмія прастудных захворванняў рухалася з захаду на ўсход, і цяпер яе ахвярамі сталі жыхары ўсходніх рэгіёнаў Беларусі. Такім чынам супрацьэпідэмічныя мерапрыемствы зараз у 11 кантрольных гарадах (Лідзе, Бабруйску, Мінску, Барысаве, Салігорску, Наваполацку, Рэчыцы, Баранавічах, Магілёве, Віцебску, Оршы) і на тэрыторыі 35 раёнаў. На Гомельшчыне «грыпуюць» жыхары 11 раёнаў, у Мінскай, Гродзенскай абласцях эпідэміяй ахоплены 8 раёнаў у кожнай з іх, у Віцебскай і Магілёўскай вобласці — па 3 раёны і ў Брэсцкай вобласці — 2 раёны.

Надзея НІКАЛАЕВА.

РНПЦ трансплантаалогіі і РНПЦ паталогіі слыху, голасу і мовы плануецца адкрыць у снежні 2009 года

Аб гэтым паведаміў галоўны хірург Міністэрства аховы здароўя Іван Пікіран на рэспубліканскай нарадзе па выніках работы хірургічнай службы Беларусі за 2008 год, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Далейшае развіццё атрымае амбулаторная хірургія і хірургія па тэхналогіі аднаго дня. «Выдатны прыклад у гэтых адносінах — работа Мінскага гарадскога цэнтра амбулаторнай хірургіі на базе 11-й гарадской клінічнай бальніцы Мінска. На 11 ложках аддзялення праведзена 3,75 тысячы аперацый, з іх 2008 год выканана 766 аперацыйных умяшанняў», — удакладніў Іван Пікірэня.

Прышчэпка ад краснухі — страхоўка для будучага дзіцяці

Да верасня гэтага года ў Мінску супраць краснухі будуць прышчэплены каля 20 тысяч жанчын дзетароднага ўзросту.

Як тлумачаць у аддзяленні імунапрафілактыкі Мінскага гарадскога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі, краснуха — гэта вельмі сур'ёзная інфекцыя. Асабліва небяспечнае інфіцыраванне краснухай для цяжарных жанчын, паколькі вірус прыводзіць да выкідышаў, цяжкіх прыроджаных дэфектаў развіцця плада (сіндрому прыроджанай краснухі) і інваліднасці. Мінск, дарэчы, быў першым з беларускіх гарадоў, які распачаў масавую вакцынацыю супраць краснухі дзяўчатак-падлеткаў.

Цяпер застрахавацца ад краснухі прапануецца маладым жанчынам, якія раней не былі прышчэпленыя супраць гэтай інфекцыі і не хварэлі на краснуху. Для вакцынацыі жанчынам дзетароднага ўзросту трэба звярнуцца ў паліклініку па месцы жыхарства да ўчастковага тэрапеўта ці да ўрача-інфекцыяніста. Для праведзення прышчэпак ва ўсіх паліклініках горада маецца дастатковая колькасць вакцыны «Рудывакс» французскай вытворчасці. Дарэчы, за другое паўгоддзе 2008 года вакцынацыяй супраць краснухі былі ахоплены больш як 10 тысяч мінчанак.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Вясенняя вакцынацыя свойскай птушкі супраць птушынага грыпу пачнецца ў другой палове сакавіка

паведаміў карэспандэнту БЕЛТА галоўны ветэрынарны ўрач галоўнага ўпраўлення ветэрынарыі Мінсельгасхарча Віталь ДУБІКОЎСКІ.

Вакцынацыя будзе ўсё паглоўе птушкі населеных пунктаў, што знаходзяцца паблізу вадаёмаў і за тры кіламетры ад птушкафабрык.

У гэтым годзе вакцынацыі падлягае пагалоўе птушак агульнай колькасцю больш як 1 млн. Апрацаваны будуць маладняк і птушка, якая мае патрэбу ў паўторных прышчэпках. Як растлумачылі спецыялісты, птушка набывае пажыццёвы імунітэт да птушынага грыпу толькі ў выпадку двухразовай апрацоўкі. Вакцынацыя свойскіх птушак праводзіцца напярэдадні масавага пралёту дзікіх пералётных птушак, таму што менавіта яны асноўныя пераносчыкі віруса птушынага грыпу. Плануецца, што да сярэдзіны красавіка вясенняя вакцынацыя свойскай птушкі будзе завершана. Беларускія спецыялісты ўжо чацвёрты год прымяняюць вакцыну вытворчасці Ізраіль. У Беларусі на момант прыбыцця дзікіх пералётных птушак будзе ўведзена забарона на свабодны выпас свойскай птушкі ва ўсіх катэгорыях гаспадарак, якая пачне дзейнічаць да завяршэння міграцыі дзікіх птушак.

Прамая лінія

Пачуццё локця

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

— Гэта і з'яўляецца паказаннем да аперацыі пры чацвёртай стадыі.

Калі размова ідзе пра хваробы суставаў, то найбольшую групу тут складаюць запаленчыя станы, да якіх адносяцца найперш рэўматоідны артрыт і спондылаартрыт. Другая суставная праблема — хваробы, звязаныя з павелічэннем працягласці жыцця, а менавіта астэаартроз і астэапароз. Прычыны ўзнікнення запаленчых станаў часта абумоўлена інфекцыямі — як бактэрыяльнымі, так і віруснымі. Вялікае значэнне пры рэўматоідным артрыце мае і, як гэта ні дзіўна, псіхічны кампанент — уздзеянне стрэсаў. Што датычыцца астэаартрозу, то, паводле аднаго даследавання, рэнтгеналагічныя прыкметы захворвання выяўлены ў 65 % 60-гадовых людзей, пры тым, што клінічныя праявы спецыялісты зафіксавалі толькі ў 12 %. Іншымі словамі, хвароба ўжо развівалася, а пацыенты гэтага не адчувалі.

Вялікую ўвагу апошнім часам спецыялісты надаюць рабоце з фактарамі рызыкі. У першую чаргу неабходна своечасова выявіць анамаліі структуры злучальнай тканкі — гіпермабільны сіндром і плоскастопнёвасць. Лішняя вага, напрыклад, у тры разы павялічвае рызыку астэаартрозу. Адмоўным чынам адбіваецца на здароўі суставаў і варыкознае расшырэнне венаў, і цяжкая фізічная праца, праца ў вымушаным становішчы. Усім, хто мае фактары рызыкі, можна параіць абследавацца яшчэ да ўзнікнення першых прыкмет захворвання.

Калі гаварыць пра медыкаментозную тэрапію, то ў кожнага лекавага прэпарата ёсць свае вартасці і свае пабочныя эфекты. Таму выбар прэпарату павінен ажыццяўляць доктар. І нават: сёння ў нашай краіне — 116 рэўматолагаў, таму распаланне праблем з суставамі актыўна навучаюцца і тэрапеўты. Калі ласка, шукайце спецыялістаў і не цягніце з пачаткам лячэння, кажа госця «прамой лініі» — прафесар кафедры кардыялогіі і рэўматалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, доктар медыцынскіх навук Тамара ЦЯБУТ.

☎ ***— Дзень добры! Алена Іваначна, Дрыбінскі раён. Сем гадоў хварэю на рэўматоідны артрыт. Ляжала ў Магілёўскай абласной бальніцы, у рэўматалогіі. Курс лячэння — диклафенак, метатрэксат. Баляць суставы плячэй, кісцяў і каленяў.***

Не ведаю, чым лячыцца, каб атрымаць палёгку…

— Колькі гадоў вы прымаеце метатрэксат?

— Гады тры. Па 2 таблеткі ў дзень.

— І дозу вам не мянялі?

— Не.

— А як аналізы?

— То лепей, то горш.

— Калі ў аналізах ёсць змяненні, урачы могуць павялічыць дозу метатрэксату. Той факт, што ў вас пакутуюць буйныя суставы, дае падставы меркаваць, што гэта — другасны астэаартрыт, які накладаецца на асноўнае захворванне. Акрамя тых прэпаратаў, якія вы прымаеце для зняцця болю, трэба абавязкова рабіць пасільную лячэбную фізкультуру і дадаць да вашай тэрапіі прэпараты, якія папярэджваюць разбурэнне храстковай тканкі — напрыклад, хандраксіт, мукасат, хондаэтылсульфат, глюкозаамінсульфат. Скажыце, калі ласка, пра гэта свайму доктару і няхай ён параіць вам найлепшы варыянт.

☎ ***— Любанскі раён, Клаўдзія Цімафееўна, 70 гадоў. Гадоў дзесяць баліць калена. Уколы давалі. Але хадзіць не магу.***

— Адных уколаў у суставы мала, і іх нельга рабіць часта. Не часцей за тры разы на год. Вам трэба рэгулярна папрымаць прэпараты ўнутр або зрабіць уколы мукасату — па 20 уколаў двойчы на год. Яны змяншаюць боль. Для зняцця болю можна папрымаць ібупрафен. А лепей за ўсё, каб вас паглядзеў доктар, зрабіў рэнтгенаўскі здымак і прызначыў лячэнне. Скажыце, у вас ёсць іншыя захворванні — язва, гіпертанія?

— Павышаны ціск.

— Пры павышаным ціску лекі, якія я назвала, трэба прымаць вельмі асцярожна. Таму звярніцеся, калі ласка, да свайго доктара. І яшчэ: калі вы збіраецеся некуды ісці, трэба на калена надзець павязку, каб умацаваць яго. Каб дапамагчы таму месцу, дзе мышцы аслабелі і ёсць паражэнне храстка. І нікалі не ўзнімайцеся рэзка. Спачатку варта крыху калена сагнуць, памасіраваць, і толькі потым ісці. Можна выкарыстоўваць цеплыню, рабіць кампрэсы, мясцова прымяняць такія мазі, як індаметацынавая, фастум-гель, 2-3 разы на дзень наносіць апплікацыі на хворае калена. А злом не хадзіце без палкі.

☎ ***— Мінскі раён, Валянціна Канстанцінаўна. У брата — коксартроз 4-й стадыі. Чатыры гады таму ў Пецярбургу яму ўводзілі ноўтрэкс. І было надзвычай, моцных боляў не назіралася. Скажыце, у Мінску ёсць магчымасць атрымаць такі ўкол?***

— Чацвёртая стадыя патрабуе ўжо хірургічнага лячэння. Ноўтрэкс — цяпер у Беларусі няма. У нас для ўнутрысуставнога ўвядзення ёсць прэпарат гіялуронавай кіслаты. Але тыя даследаванні, якія праводзіліся ў свеце, паказалі, што ўвядзенне апошняй пры чацвёртай калізацыі неэфектыўнае. Гэта не прынцыпы працэс. Чацвёртая стадыя — гэта значыць, што храстковай праслойкі практычна няма, і што б ні ўводзілася, новы храсток, на жаль, не з'явіцца. А вось аперацыя — пратэзаванне — дае поўнае аднаўленне функцыі. Колькі гадоў вашаму брату?

— Пад семдзесят.

— Цудоўна, можна аперыравацца і вяртацца да нармальнага жыцця.

— Ён можа хадзіць, але ўзнікаюць болі.

— Гэта і з'яўляецца паказаннем да аперацыі пры чацвёртай стадыі.

— Як нам трэба дзейнічаць?

— У кожным абласным цэнтры, аддзяленні артапедыі і траўматалогіі праводзяць падобныя аперацыі. Вам трэба звярнуцца ў Мінскую абласную бальніцу, пасёлак Лясное, на кансультацыйны прыём, і артапеды скажуць, у якую чаргу будзе праведзена аперацыя.

— Скажыце, а ў Мінск можна звярнуцца?

— Можна ўзяць накіраванне з раённай бальніцы ў хірурга або траўматолага ў Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр траўматалогіі і артапедыі. Ёсць аперацыі, якія праводзяцца на платнай аснове, там чарга меншая. Кошт самых пратэзаў розны. І тут важна ўлічыць, што паказвае рэнтгенаўскі здымак — наколькі сустаў разбураны, шчыльнасць касці...

— На сёння дзякуючы таму, што аперацыі робяцца ва ўсіх абласных цэнтрах, чэргі значна скараціліся. Яны могуць складаць 6-8 месяцаў. Такім чынам, я раю вашаму брату, пакуль што, па-першае, спыніцца і адпачыць, як толькі сустаў пачаў балець а, па-другое, зрабіць здымкі і звярнуцца на кансультацыю.

Святлана БАРЫСЕНКА, Вольга ШАЎКО.

(Працяг будзе.)

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Заняткі ў групе танцавальнай аэробікі ў Міёрах.

Здароўе на талерцы

МЕНЮ ПАСЛЯ ЗІМЫ

Надышла вясна. Не толькі прырода, але і чалавек выходзіць з зімовай спячкі. Гэта абуджэнне суправаджаецца перабудовай усіх фізіялагічных працэсаў у арганізме: мяняюцца абмен рэчываў, гарманальны фон, механізмы імуннай сістэмы, характар нервова-псіхічнай дзейнасці. Любы перыяд адаптацыі сам па сабе ўяўляе стрэс для арганізма, таму менавіта ранняй вясной часта абвастраюцца хранічныя хваробы, з'яўляецца стомленасць, адольвае дэпрэсія. Ва ўмовах стрэсу павялічваецца патрэба арганізма ў вітамінах і мікраэлементах. Таму, як бы рацыянальна вы ні харчаваліся ў зімовыя месяцы, з прыходам вясны характар харчавання варта змяніць.

Веснавы рацыён абавязкова павінен уключаць свежае зяленіва (кроп, пятрушку, шпінат і г.д.). «Агарод» можна засеяць у сябе на падаконніку, пасадзіўшы насенне ў вазоны для кветак. Зяленіва — крыніца не толькі многіх вітамінаў, але і хларафілу — рэчыва, якое блізкае па сваім хімічным складзе да гемаглабіну крыві, таму станоўча ўплывае на ўсе ключавыя біялагічныя працэсы ў арганізме.

Качанны салатай можна замяніць белакачанную капусту, якая да вясны страчвае амаль усе каштоўныя рэчывы. Салата ж змяшчае каратын, фаліевую кіслату, многа арганічных кіслот і іх солей. Замест бульбы ешце тапінамбур — у ім больш не толькі вітаміну С і групы В, але і жалеза, яго можна есці сырым, запякаць або дадаваць у суп і кашы. Для прыгатавання зялёнага баршчу выкарыстайце шпінат. Апошні — чэмпіён сярод раслін па ўтрыманні ёду, а па ўтрыманні бялку ён саступае толькі мясу.

Да з'яўлення новага ўраджаю садавіны аддавайце перавагу цытрусавым, якія добра захоўваюць вітаміны, аказваюць агульнаўмацавальнае дзеянне. З'ядаючы, напрыклад, па адным грэйпфруце ў дзень, вы атрымліваеце штодзённую норму вітаміну С і засцерагаеце сябе ад магчымай прастуды. (Пры ўмове, што ў вас няма алергіі або іншых супрацьпаказанняў.) Эфірныя алеі, якія змяшчае цэдра цытрусавых, здымаюць узбуджэнне, дапамагаюць справіцца з трывогай і апатыяй, якія нярэдка «нападаюць» вясной.

У якасці крыніцы тлушчарастваральных вітамінаў і поліненасычаных тлустых кіслот карысна штодзень дадаваць у ежу 30 г алею (сланечнікавага, кукурузнага або аліўкавага — на выбар). З бялковых прадуктаў больш ужывайце рыбу і морапрадукты (марской капусты, напрыклад, ў г.), багатых на вітаміны, селен, ёд, фосфар, жалеза. З крупаў выбірайце грэцкія, аўсяныя, кукурузныя або крупяныя сумесі, абагачаныя вотруб'ем, а таксама карычневы рыс.

Аднавіць жыццёвыя сілы дапамажа і прарослае зерне кукурузы, пшаніцы, аўса, жыта, сланечніку. Для прарошчвання зярняты добра прамыйце, заліце халоднай вадой, накрыйце вільготнай сурвэткай, пастаўце ў цёплае месца. Прыкладна праз суткі паявяцца з'явіцца парасткі ў 1-2 мм. Прарослае зерне трэба есці па 50 г у дзень для бадзёрасці і павышэння імунітэту.

САЛАТА СА ШПІНАТУ

Вам спатрэбіцца: 400 г шпінату, 300 г морквы, 200 г рэпчатай цыбулі, 2 ст. лыжкі алею, 4 яйкі.

Зварыце яйкі ўкрутую і дробна парэжце. Моркву надзерці на буйной тарцы, шпінат нарэзаць саломкай. Усё змяшаць, дадаць нарэзаную кольцамі цыбулю, соль, перац, запраўце алеем.

БУТЭРБРОДНАЯ МАСА З ПРАРОСЛАЙ ПШАНІЦЫ

Інгрэдыенты: прарослая пшаніца — 50 г, алей — 30 г, часнок — 7 г, соль, зяленіва пятрушкі.

Прарослае зерне здрабніць у міксеры, дадаць алей, соль, часнок. Усё добра ўзбіць. У гатовую масу дадаць зяленіва. Замест солі і часнаку можна ўзяць мёд і прыгатаваць замочаныя сухафрукты.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

АХ! Я ТАК СТАМІЛАСЯ…

На пачатку вясны многія з нас перажываюць упадак сілаў — стан, пры якім «нічога не хочацца і нічога не можацца». Быццам бы нічога і не рабілі, а адчуваеце страшэнную стомленасць. Не хочацца ні рухацца, ні гаварыць, нават глядзець тэлевізар — і тое цяжка. Адчуванне такое, што ўся энергія разам кудысьці падзелася. Калі вы часта сутыкаецеся з такой сітуацыяй — гэты артыкул для вас. Прапануем вам простыя прыёмы, якія дазваляюць ліквідаваць энергетычны спад без таблетак і розных стымулятараў.

ВОСЬ НЕКАТОРЫЯ З ІХ:

☑ **Паўнацэнна харчуйцеся.** Харчаванне павінна быць рэгулярным, збалансаваным і ўтрымліваць дастатковую колькасць вітамінаў і мінеральных рэчываў. Таксама варта захоўваць пэўны рэжым прыняцця ежы, напрыклад:

снеданне — 7.30 (25 % ад дзённага аб'ёму ежы);
абед — 13.00 (45 %);
падвячорак — 16.00 (15 %);
вячэра — 19.00 (15 %).

Як відаць, на ноч наядацца не варта. Каб палепшыць страваванне, старайцеся атрымліваць задавальненне ад яды і на працягу не менш як 15—20 хвілін.

Рэцэпт. «Страва здароўя»: курагу, разынкі, чарнасліў без костачак (па 200 г) здрабніце ў аднародную масу, дадайце ў яе ядры грэцкіх арэхаў (200 г). Усё перамяшайце. Сумесь захоўвайце ў халадзільніку. Ешце па 1 ст. лыжцы 3 разы на дзень.

☑ **Піце часцей і больш.** Вялікасць і стомленасць могуць быць выкліканы і абязводжваннем арганізма. Таму абавязкова выпівайце дастатковую колькасць вадкасці. Гэта можа быць простая або мінеральная вада, зялёны чай, сокі, кампот з сухафруктаў.

Рэцэпт: Бананавы кактэйль: палову банана расцісніце ў пюрэ, дадайце 150 мл апельсінавага соку, 2 ст. лыжкі соку лімона і лыжку сіропу.

☑ **Нармалізуйце сон.** Як вядома, чалавечы арганізм адпачывае толькі на фазе глыбокага сну. Для гэтага неабходна стварыць усе неабходныя ўмовы. Перш за ўсё, кладзіцеся спаць заўсёды ў адзін і той жа час. Такія нязначныя элементы, як тэмпература ў пакоі, шум, цяжкае паветра могуць таксама паўплываць на ваш адпачынак. Вы можаце і не прачынацца, але на падсвядомым узроўні ваш сон становіцца павярхоўным і чуйным.

Рэцэпт. Паспрабуйце на ноч выпіваць шклянку цёплага кубак настою мяты пярцовай.

☑ **Няма сілаў** — скачыце. Фізіёлагі сцвярджаюць: пазбаўляцца ад упадку сілаў варта па прынцыпе «клін клінам выбіваюць». Пераадолейце спакусу правесці вольны час за пяглядам чарговай серыі любімага тэлесерыяла — насябруйцеся са спортам! Пры гэтым зусім неабавязкова праводзіць цэлыя дні ў спартзале. Даказана: павысіць узровень энергіі на 20 % і знізіць адчуванне стомленасці на 65 % дапамагаюць фізічныя нагрузкі нізкай інтэнсіўнасці: хада, бег трушком, а таксама пілатэс (умацоўвае цела і супакойвае дух) і стандартны комплекс практыкаванняў для ранішняй гімнастыкі.

Рэцэпт. Практыкаванне для мышцаў шыі: сядзьце і выпрастайце спіну. На працягу 3 секунд прыбліжайце правае вуха да правага пляча, гледзячы проста перад сабой і не падымаючы плечы. Заставайцеся ў такім становішчы 5 секунд, пасля не спяшаючыся вярніцеся ў зыходнае становішча. Паўтарыце практыкаванне для левага боку. Затым на працягу 3 секунд выцягнуць у зыходнае становішча і, нарэшце, пасядзіце 5 секунд, адкінуўшы галаву назад.

☑ **Скажыце «не» стрэсу ў вашым жыцці.** У выніку стрэсу ў арганізме пачынае не хапаць серататніну, які адказны за выпрацоўку энергіі, а таксама за перапады настрою. Таму ўжо з раніцы можа з'явіцца адчуванне стомленасці, якое суправаджае нечаканым уставаць з ложка, пачынаць новы дзень, ісці на працу... Вучыцеся пазбягаць стрэсавых сітуацый. Старайцеся бавіць час з прыемнымі людзьмі, часцей бывайце на прыродзе. Выключыце цяжкія зносіны, бессэнсоўную працу і капрызы людзей. Скажыце «не» ўсяму, што вас засмучае, і ўпусціце, у рэшце рэшт, у ваша жыццё радасць.

Рэцэпт: у думках лічачы да 5, павольна і глыбока ўдыхніце праз нос, затым таксама павольна выдыхніце праз рот. Паўтарайце на працягу 2 хвілін. Такое глыбокае і рытмічнае дыханне дапамагае расслабіцца.

☑ **Запоўніце недахоп сонечнага святла,** які, на думку вучоных, таксама выклікае энергетычны спад у арганізме.

Для гэтага: палепшыце асвятленне дома і на працы; дадайце ў інтэр'ер сонечныя колеры, выкарыстоўваючы колератэрапію: ярка-жоўты, абрыкосавы, апельсінавы. Не абавязкова мяняць шпалеры, цалкам дастаткова, напрыклад, календара, плаката, карціны сонечных адценняў ці нават вазы з апельсінамі. Галоўнае — каб на вочы як мага часцей траплялася яркая энергетычная крыніца.

☑ **«Падлягчыцеся» энергіяй дрэваў.** Сілкуюць чалавека дрэвы-донары: дуб, клён, сасна, бяроза, вярба, каліна. «Высмоктваюць» адмоўную энергію дрэвы-вампіры: тапаля, асіна, чаромха, каштан.

Для гэтага: пры стомленасці і дэпрэсіі падыдзіце да дрэва з паўднёвага боку. Спачатку дакраніцеся да яго ілбом, затым абдыміце далонямі на вышыні галавы, прыціснецеся да яго ўсім целам і папрасіце дрэва аб дапамозе; калі вы ўзбуджаныя і знясіленыя, падыходзьце да дрэва з паўночнага боку. Прыхініцеся да яго спіной і стойце з апушчанымі рукамі, дакранаючыся далонямі да ствала.

☑ **Фантазіруйце.** Для змяншэння псіхічнага напружання вы можаце скарыстацца прыёмам актывізацыі ўяўлення.

Для гэтага: зручна сядзьце, расслабцеся, заплюшчыце вочы. Дыхайце роўна і спакойна. Яскрава ўявіце сабе пейзаж або сітуацыю, якія звязаны ў вас са станоўчымі эмоцыямі, напрыклад: прагулку па цяністым садзе, адпачынак на моры, сустрэчу з каханым і... неўзабаве вы зноў адчуеце сябе энергічным, поўным сілаў чалавекам.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

ПРЫЧЫНА БЯСПЛОДНАСЦІ — ІНФЕКЦЫІ РЭПРАДУКТЫЎНАЙ СФЕРЫ

Стабільная тэндэнцыя зніжэння колькасці зарэгістраваных выпадкаў захворванняў беларусаў на венерычныя інфекцыі захоўваецца ў Беларусі на працягу апошніх 10 гадоў. Так, летась колькасць захварэлых на сіфіліс склала 1841 чалавек (мінус 15,6 працэнта ў параўнанні з папярэднім годам). А агульная колькасць зарэгістраваных выпадкаў ганарэі — 4869 выпадкаў (мінус 11,1 працэнта).

Разам з тым медыкаў насцярожвае значнае павелічэнне (да 60 працэнтаў) хворых са схаванай формай сіфілісу, што прыводзіць да позняй дыягностыкі захворвання ў многіх выпадках. Так, за мінулы год у Беларусі былі зарэгістраваны выпадкі смерці людзей ад сіфілісу сардэчна-сасудзістай сістэмы і сіфілісу цэнтральнай нервовай сістэмы. Паводле слоў **галоўнага пазаштатнага спецыяліста па дэрматавенералогіі Міністэрства аховы здароўя Ірыны ШЫМАНСКАЙ,** павялічваецца таксама і колькасць зарэгістраваных інфекцый рэпрадуктыўнай сферы. Так, захваральнасць на генітальны герпес узрасла на 7 працэнтаў (усяго зарэгістравана 2360 выпадкаў), на мікаплазмоз — на 5,4 працэнта (6927 выпадкаў), кандыдоз — на 4,7 працэнта (28 802 выпадкі), бактэрыяльны вагіноз — на 10 працэнтаў (29 885 выпадкаў), урэаплазмоз — на 13,2 працэнта (40 323 выпадкі). З іншага боку, гэта акалічнасць можа сведчыць пра паляпшэнне дыягностыкі. Але менавіта зніжэнне ўзроўню захваральнасці на інфекцыі рэпрадуктыўнай сферы абвешчана актуальнай задачай сістэмы аховы здароўя на 2009 год.

Увогуле на сёння колькасць вядомых медыцыне інфекцый, што перадаюцца палавым шляхам, налічвае ўжо больш як тры дзесяткі захворванняў рознай этыялогіі. Сучасная статыстыка, зразумела, не адлюстроўвае рэальнага становішча спраў, таму што многія пацыенты выбіраюць самалячэнне або лячэнне на або вяла (асабліва ў жанчын) і не маюць спецыфічнай клінічнай карціны.

— Менавіта па гэтай прычыне яны вельмі хутка пераходзяць у хранічную форму, — папярэджвае **ўрач-валеолаг аддзела грамадскага здароўя Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Алена АНІСАВЕЦ.** — Узбуджальнік можа знаходзіцца ў арганізме ў неактыўным стане дзесяткі гадоў, але пры пэўных умовах распачынаецца развіццё захворвання. Пры інфекцыях, якія перадаюцца палавым шляхам, самавылячэння не бывае, і калі праз пэўны час сімптомы знікаюць, гэта сведчыць толькі пра тое, што захворванне перайшло ў схаваную форму. Да асноўных наступстваў такіх інфекцый адносяцца запаленчыя захворванні органаў малага таза, мужчынская і жаночая бясплоднасць, праблемы невынашвання цяжарнасці, рызыка ўнутрыпладнага заражэння немаўляці, розныя гарманальныя парушэнні, павелічэнне рызыкі развіцця анкалагічных захворванняў мочапалавых органаў.

Якія ж сімптомы павінны нас насцярожыць? Першымі прыкметамі інфіцыравання могуць быць выдзяленні з мочапалавых шляхоў, язвачкі, пачырваненні, пухіркі, мікратрэшчынкі на скуры ці слізістай абалонцы палавых органаў, сверб або смяленне падчас мочапускання ці палавога акта.

Усе гэтыя сімптомы могуць праявіцца ў розныя час пасля заражэння — усё залежыць ад узбуджальніка інфекцыі. Інкубацыйны (схаваны) перыяд ад моманту заражэння да з'яўлення першых прыкмет складае пры заражэнні сіфілісам 3-4 тыдні, ганарэі — 2-7 дзён, трыхаманозе — ад 4 дзён да 3 тыдняў, хламідыёзе, урэаплазмозе — 1-3 тыдні, герпесе палавых органаў — да 4 дзён да 3 месяцаў, пры ВІЧ-інфекцыі — ад 1 да 8 тыдняў.

Калі інфекцыя працякае ў похве (трыхаманіяз, кандыдоз, гарднерэлёз), то ў жанчын могуць назірацца моцныя выдзяленні. У тых выпадках, калі запаленчы працэс працякае пераважна ў канале шыйкі маткі, урэтры (герпес, хламідыёз), жанчына можа не звярнуць увагу на невялікія выдзяленні або іх можа увогуле не быць. Нярэдка чалавек інфіцыруецца адразу некалькімі інфекцыямі, якія змяняюць характар скаргаў і клінічныя праявы. Многія адносна нядаўна адкрытыя інфекцыі могуць увогуле ніяк сябе не праяўляць. Такая поўная адсутнасць сімптаматыкі ўласцівая для хламідыйнай інфекцыі, якая ў развітых краінах свету на працягу апошняга дзесяцігоддзя застаецца самай распаўсюджанай бактэрыяльнай інфекцыяй, што перадаецца палавым шляхам.

— Толькі спецыяльныя лабараторныя даследаванні можа выявіць наяўнасць той ці іншай інфекцыі або розных іх спалучэнняў, — падкрэслівае Алена Анісавец. — Выбар неабходных прэпаратаў для лячэння — задача доктара, які павінен улічыць усе фактары: магчымыя спалучэнні розных інфекцый у аднаго пацыента, індывідуальную адчувальнасць да прэпаратаў, магчымую ўстойлівасць узбуджальніка да абранага сродку. А вось самалячэнне інфекцый, што перадаюцца палавым шляхам, недапушчальна.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ВАРЫКОЗНУЮ ХВАРОБУ МАЛАТРАЎМАТЫЧНЫМ СПОСАБАМ

пачалі лячыць у 6-й клінічнай бальніцы Мінска

Варыкозную хваробу новым метадам эндавакуулярнай лазернай каагуляцыі пачалі лячыць у 6-й гарадской клінічнай бальніцы Мінска. Пра гэта расказаў БЕЛТА загадчык хірургічнага аддзялення клінікі Мінска Мікалай Сівец.

Паводле яго слоў, такая магчымасць з'явілася дзякуючы закупленаму камітэтам па ахове здароўя Мінгарвыканкама абсталяванню — айчыннаму лазернаму апарату «Фотэк ЛК-50-4». Першая аперацыя адбылася ў пачатку лютага. Тады прааперыраваці жанчыну 37 гадоў, якая пакутавала ад варыкознага расшырэння вен левай нагі. Ад сваёй праблемы яна пазбавілася за гадзіну — менавіта столькі доўжылася аперацыя.

У агульнай складанасці метадам эндавакуулярнай лазернай каагуляцыі ў 6-й бальніцы прааперыравалі ўжо чатырох чалавек. Варыкозную хваробу тут лячылі і раней, але шляхам правядзення традыцыйнай флебэктаміі. Перавага новага метаду заключаецца ў меншай траўматычнасці, а таксама скарачэнні часу знаходжання пацыента ў стацыянары. «Але перш чым паставіць такія аперацыі на паток, метад яшчэ трэба адпрацаваць», — сказаў Мікалай Сівец.

Толькі некалькі клінік у рэспубліцы асвоілі новую тэхналогію. Аперыруюць з выкарыстаннем метаду эндавакуулярнай лазернай каагуляцыі ў Мінскай абласной клінічнай бальніцы, у Рэспубліканскай бальніцы Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта.

Мікалай Сівец расказаў пра алгарытм правядзення хірургічнага ўмяшання. Прамень лазера, не пашкоджваючы скуру, уздзейнічае на ўнутраную сценку вены або паравазальную клятчатку. У выніку эндавакуулярнай каагуляцыі сасуд награваецца, нібы склейваецца, і праз нейкі час адбываецца яго запусценне. Тэрмін шпіталізацыі мінімальны — 3-4 дні, у той час як пры традыцыйнай флебэктаміі хворы праводзіць у стацыянары 5-6 дзён. Канчатковы ацэніць эфектыўнасць аперацыі можна будзе праз пару месяцаў пасля правядзення УГД сасудаў, расказаў спецыяліст.

Ён падкрэсліў, што варыкознае расшырэнне вен — частая паталогія, ахвотныя пазбавіцца ад немачы ёсць заўсёды. У 6-й гарадской клінічнай бальніцы ёсць магчымасць праводзіць па дзве такія аперацыі ў тыдзень.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Пыласосная» тэма была актуальнай і на галоўным вузле паштовай сувязі ў Магілёве. Каштоўны падарунак з рук намесніка начальніка РВПС Галіны Марчанкі атрымала паштальён АПС № 26 г. Магілёва Антаніна Борсук. Як і калега з Міншчыны, Антаніна Ірэнардаўна, атрымліваючы прыз, выглядала сціпла, але шчаслівай. Супрацоўнікі «Звязды» нагадалі паштальёнам, што галоўны прыз рэкламнай гульні — халадзільнік «Атлант» — застаецца пакуль не разыграным. А значыць, ёсць да чаго імкнуцца.

Па дарозе з Магілёва звяздоўскі дэсант наведаў Чавусы, дзе майку з фірмовым лагатыпам «Звязды» чакала Фаіна Борматава. Праўда, з-за праблем са здароўем падпісчыца не змагла прыбыць на мясцовы вузел паштовай сувязі. Выручыць зямлячку ўзялася начальнік РВПС Ірына Макаранка, якая ахвотна перадасць гэты прыз.

Эпагеем нашай паездкі можна лічыць візіт у Чэрыкаўскі Дом культуры, дзе праходзіла сесія райсавета, а на завяршэнне гэтага мерапрыемства прысутным, сярод якіх быў дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Аляксандр Разганаў, старшыня мясцовага райвыканкама Мікалай Кадаценка, было прапанавана бліц-выступленне звяздоўцаў. Публіка з задавальненнем прыняла наша выступленне. Асаблівай радасцю свяціліся вочы Людмілы Ананіч...

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

У руках магіляўчанкі Антаніны БОРСУК пыласос — прыз за перамогу ў спаборніцтве сярод руплівых паштальёнаў. З радаснай падзеяй яе віншуюць калегі.

Выйгрыш у латарэі сярод падпісчыкаў «Звязды» для былой настаўніцы са Слаўгарадскага раёна Ніны ГЕЦАРАВАЙ супаў з яе днём нараджэння. Няхай жа гадзіннічак з надпісам «Звязда» заўжды адлівае шчаслівы час!

Наша падпісчыца з Чавускага раёна Фаіна БОРМАТАВА не змагла сустрэцца з карэспандэнтамі, таму мы папрасілі перадаць ёй яе латарэйны выйгрыш начальніка раённага вузла паштовай сувязі Ірыну МАКАРАНКУ.

Заключным акордам можна лічыць наведванне Слаўгарадчыны, дзе настольны гадзіннік з фірмовым лагатыпам «Звязды» чакала Ніна Гецарава. Яе памкненне сустрэцца са звяздоўцамі было настолькі вялікім, што яна ўгаварыла кіраўніка мясцовай гаспадаркі, да якой належыць яе вёска Бярозаўка, даставіць яе ў прызначаны час у раённы цэнтр на пошту!

Уладзімір ЗДАНОВІЧ, Яўген ПЯСЕЦКІ.

Мінск—Чэрвень—Беразіно—Бялынічы—Круглае—Шклоў—Магілёў—Чавусы—Чэрыкаў—Слаўгарад—Быхаў—Кіраўск—Мінск.

Вучымся зарабляць

ЗЯЛЁНАЯ ЖАБА МОЖА СТАЦЬ ЗАЛАТОЙ,
альбо Ці з'явіцца ў Беларусі новы артыкул экспарту?

Ідэя экспарту жабаў як гастранамічнага далікатэсу знайшла сваю рэалізацыю яшчэ ў Савецкім Саюзе. Праўда, тады экспартаваліся не беларуская прыродная папуляцыя, а астраханская, размешчаная на тэрыторыі Астраханскага запаведніка і сумежных раёнаў. Высокая шчыльнасць «мясных» жабаў на мяжы ўпадання Волгі ў Каспійскае мора дазволіла спецыяльнай арцелі наладзіць там прамысловы збор халаднакроўных. Экспартаваліся яны ў асноўным у Еўропу, і не толькі ў Францыю!

— Чуткі пра тое, што французы ядуць жабаў, распусцілі англічане яшчэ пяць стагоддзяў таму, хоць тады гэтыя байкі не адпавядалі рэчаіснасці, — патлумачыў **загадчык сектара маніторынгу і кадастру жывёльнага свету Навукова-практычнага цэнтра НАН Беларусі па біярэсурсах Руслан НАВІЦКІ.** — Самымі першымі ўжываць у ежу жабаў пачалі кітайцы, што і робяць да гэтай пары. Увогуле, мясам жабаў любяць ласавацца і амерыканцы, і жыхары большасці еўрапейскіх краін...

Мэтанакіраваным развядзеннем жабаў сёння займаецца не толькі Францыя, але і Новая Зеландыя. У той жа Францыі ёсць спецыяльныя жабіны фермы, дзе для зялёных прынцэс створаны максімальна камфортныя ўмовы — тэмпература, вільготнасць і г.д. І кормяць далікатэсных жывёл там як на забой — часткова насякомымі, часткова камбікормам.

— Гэта тэхналагічна вытворчасць патрабуе сур'ёзных фінансавых затрат, — працягвае навуковец. — Арганізаваць яе «з нуля» досыць складана. У большасці выпадкаў развядзенне жабаў, як від прамысловай дзейнасці, з'яўляецца спадарожным асноўнаму кірунку — развядзенню рыбы (рыбы і жабы проста жывуць побач, па суседстве, не ствараючы адзін аднаму канкурэнцыі) або вырошчванню рысу, як гэта робяць у некаторых краінах Азіі. Памянёны спосаб развядзення жабаў быў бы ідэальным варыянтам і для Беларусі. На рыбных сажалках ужо ёсць пэўная інфраструктура, тэхнічная база, працоўная сіла, а значыць, няма неабходнасці арганізоўваць спецыяльную арцель. Наяўную базу можна аднолькава эфектыўна выкарыстоўваць і для развядзення рыбы, і для павелічэння шчыльнасці папуляцыі жабаў. Уздоўж рыбных сажалак можна размясціць пасткі-бочкі, над якімі падвесіць ліхтары. Святло будзе прываблваць насякомых, насякомыя — жабаў. Жабы будуць збірацца на край бочкі, а адтуль — ... слізгаць на дно. Раніцай застанецца толькі выбраць іх сачком. У некаторых краінах Еўропы такі спосаб развядзення жабаў практыкуецца не адзін год.

Паводле слоў Руслана Навіцкага, прыродныя папуляцыі жабаў, якія размяшчаюцца на тэрыторыі нашай краіны, хоць і маюць даволі высокую шчыльнасць, адпак рассеяны ў навакольлі. Напрыклад, у адным месцы пражывае 500 асобінаў, праз 20 кіламетраў яшчэ 400, яшчэ праз 5 кіламетраў — 20. Пры такім раскладзе высокія затраты на транспартныя расходы не перакрыліся б магчымым прыбыткам. Акрамя таго, чалавек, які б займаўся прамысловым зборам жабаў, павінен быў бы мець спецыяльную адукацыю, каб не зблытаць прадстаўнікоў ядомых відаў з ядавітымі (напрыклад, шэрую рапуху з зялёнай жабай ці зялёную рапуху з зялёнай жабай). Адна ядавітая асобіна можа атруціць усю партыю! Улічыце яшчэ, што збіраць далікатэсных халаднакроўных зручней у цёмны час сутак: ноччу жабы горш арыентуюцца ў прасторы, а святло ліхтара ўводзіць іх у здранцвенне.

У Беларусі водзяцца пяць відаў жабаў, якія падзелены на дзве групы: зялёныя (азёрная, ядомая, сажалкавая) і бурыя (травяная і вастрамордая). Падзел на зялёных і бурых быў праведзены па дамінуючым колеры скуры, адпак асобныя прадстаўнікі зялёных могуць мець шэрыя адценні, і адпаведна шэрыя могуць быць з зеленаватым адлівам.

Бурыя жабы ўлетку насяляюць лясы, і пасля перыяду размнажэння пражываюць на сушы, зімуе травяная ў вадзе, вастрамордая — на сушы.

Сярод зялёных жабаў азёрная — самы вялікі прадстаўнік, яе даўжыня можа дасягаць 14,5-15,5 сантыметраў. Ядомая крыху саступае азёрнай па памерах і лічыцца прыродным гібрыдам паміж азёрнай і сажалкавай. Азёрная, ядомая і сажалкавая жабы адносяцца да гідрафільных, гэта значыць, што ўсе яны пражываюць на ўзбярэжжы вадаёмаў.

З гастранамічнага пункту гледжання нас цікавяць менавіта зялёныя жабы. Дзеля справядлівасці заўважым, што тэарэтычна ўсе пяць відаў беларускіх жабаў лічацца ядомымі, адпак з-за сваіх сціплых памераў травяная і вастрамордая ў ежу, як правіла, не выкарыстоўваюцца. «Я іх нават і не каштаваў ні разу, — прызнаецца Руслан Навіцкі. — А вось зялёнымі даводзілася ласавацца — смачныя».

Азёрная, як мы ўжо казалі, — самая буйная, хоць сустракаецца значна радзей за ядомую, больш распаўсюджана на паўночным захадзе нашай краіны, на рыбных сажалках. На поўдні больш жабаў ядомых, яны драбнейшыя за азёрных, затое могуць мець вышэйшую шчыльнасць папуляцыі. Таму выбірайце: буйны «калібр» пры меншай колькасці (элітныя лапкі) — у азёрнай жабы, ці большы аб'ём біямасы (шмат дробных лапак) — у ядомай. Як правіла, на экспарт жабы адпраўляюць менавіта ў выглядзе біямасы (кілаграмамі), хоць элітныя лапкі цэняцца больш. Адзін кілаграм мяса зялёнай жабы (у ежу выкарыстоўваюцца толькі лапкі!) у Еўропе каштуе ад 30 да 50 еўра.

Каб з апалоніка выгадаваць дарослую асобіну, якую можна адправіць на кухню, жабу трэба расціць 3-4 гады. На ўсіх прамысловых сажалках, дзе разводзяцца жабы, і на спецыялізаваных фермах заўсёды стаіць дылема: атрымаць на выхадзе больш аб'ём ці элітныя ножкі, а значыць чакаць яшчэ два гады. Рост тулава на 1,5-2 сантыметры дае прырост лапак на 3-4 міліметры.

У адрозненне ад жабаў, якія водзяцца на нашай тэрыторыі, рапух есці не рэкамендуецца. У іх ядавітая скура і мяса з гарчынкай. Як неспецыялісту адрозніць рапуху ад жабы? У перыяд неразмнажэння рапуха сухая, а жаба вільготная. Усё з-за розніцы ў размяшчэнні залоз на скуры.

Большасць беларускіх прамысловых рыбных сажалак размяшчаюцца на поўдні і захадзе краіны. Там найлепш прыграваюцца вадаёмы, таму тэмп росту рыбы даволі высокі, у адрозненне ад поўначы, дзе з-за нізкай тэмпературы вады рыбнай гаспадаркай займацца нявыгадна. Адпаведна і жабы на паўднёвым захадзе атрымліваюць аптымальныя для сябе ўмовы, могуць больш інтэнсіўна размнажацца.

Каб не нанесці шкоды канкрэтнай папуляцыі і экасістэме, рэкамендуецца збіраць толькі дарослых асобін — ад 8 да 12 сантыметраў. Акрамя таго, неабходна вызначыць ліміт вымання пры эксплуатацыі прыроднай папуляцыі, каб колькасць жывёл магла з года ў год аднаўляцца. Для гэтага неабходна правесці спецыяльныя разлікі, вызначыць, дзе якія віды пражываюць, дзе іх найбольшая шчыльнасць...

— Пэўныя матэрыялы па азначанай тэме ў нас ёсць, адпак спецыяльна гэтым пытаннем пакуль ніхто не займаўся, — патлумачыў Руслан Навіцкі.

Беларусь ужо мае станоўчы вопыт экспарту вінаграднай уліткі (прынамсі, не абарыгеннага віду нашай фаўны, а завезенага з Паўночнай Амерыкі). Пасля з'яўлення спецыяльнай дзяржаўнай праграмы па рассяленні вінаграднай уліткі Беларусь пачала экспартаваць не толькі замарожаны прадукт, але і паўфабрыкаты. Сёння ў год экспартуецца больш за 200 тон вінаграднай уліткі (пры тым, што адзін экзэмпляр важыць не больш за 36 грамаў). Такім жа перспектыўным можа стаць і развядзенне нашых абарыгенных жабаў. Штуршком для актыўных навуковых работ у гэтым накірунку павінна стаць зацікаўленасць пэўных фірмаў, арандатараў рыбных сажалак, якія захочуць спецыялізавацца выключна на жабах ці мець іх у якасці спадарожнага прадукту рыбаразвядзення. Калі будуць заказы, вучоныя змогуць правесці ацэнку біярэсурсу зялёных жабаў у пэўнай мясцовасці і даць абгрунтаванне эканамічнай эфектыўнасці эксплуатацыі канкрэтнай папуляцыі. Было б выдатна, калі б інтарэс у правядзенні такіх работ у маштабах рэспублікі праявіла Міністэрства прыроды і аховы навакольнага асяроддзя. Тады можна было б ацаніць перспектыўнасць гэтага віду прамысловай дзейнасці для Беларусі.

Інга МІНДАЛЁВА.

Рэпартаж з колаў

ХАЙ ГУЧЫЦЬ, ХАЙ ЖЫВЕ НАША МОВА!

...«Мы едзем!» — паведамленне кароткае. Роздум на тэму, ці трэба, ці будзе хоць нейкі толк і карысць (газеце!), здаецца, бясконцы...

Некалі ён, магчыма, «выльецца» ў асобны артыкул, а пакуль...

Пакуль — усцешнае назіранне: заўсёды, лічы, падчас гэтых паездак нам свяціла сонейка, спрыяла надвор'е. І заўсёды — сустракаліся разумныя добрыя прыгожыя людзі, з якімі, здаецца, гаварыў і гаварыў бы, слухаў і слухаў...

Што ўспрымаецца, як нейкі Божы знак — ехаць трэба.

Усюды, куды б ні трапілі — гэта па правіла ўжо — найперш цікавімся, ці ведаюць тут нашу газету, ці чытаюць, а калі так, то хто (канкрэтна)?

Чытачка «Звязды» Алена Сямёнаўна БОНДЗІЧ, настаўніца гімназіі № 3, г. Узда.

Даўно зрабілі выснову — народ. Адлучаць ад яго высокае начальства, кшталту старшынь райвыканкамаў, іх намеснікаў, кіраўнікоў прадпрыемстваў і ўстаноў, неяк не выпадае, але ж супраць відавочнага, як кажуць, не папрэш: яны ў большасці сваёй выпісваюць іншыя газеты.

Відаць, таму, завітаўшы ва Узду, захацелася сустрэцца з кіраўніком Уздзенскага філіяла Аграпрамбанка спадаром Бондзічам, які (па словах паштавікоў) заўсёды выпісвае нашу. Аднак ад сустрэчы Сяргей Рыгоравіч адмовіўся — па многіх прычынах: і чалавек ён, маўляў, не публічны, і часу няма... А галоўнае — ініцыятар падпіскі не столькі ён, колькі жонка — Алена Сямёнаўна, якая працуе настаўніцай беларускай мовы ў мясцовай гімназіі. І гімназія тая — побач.

Стэлефанавіліся. Завіталі.

— «Звязду», — і насамрэч прызналася Алена Сямёнаўна, — мы выпісваем гадоў 20 ужо. Адзін раз толькі «пераключыліся» на іншае выданне, але потым пашкадавалі і «вярнуліся назад». Чым падабаецца «Звязда»? Мне, зразумела ж, моваю і тым, што многа карыснага, патрэбнага знаходжу для працы. Мужу, шчыра кажучы, не ведаю чым, не пыталася, але ён, калі прыходзіць палуднаваць, кладзе яе побач з талеркай. І тады яму, можаш гаварыць усё, што хочаш — ён не чуе нічога... Да таго ж газета не раз выручала нас, дапамагала. Цяпер рытм жыцця такі — хуткі: сям'я, праца, клопаты... Не ўсё, здараецца, пасняваеш. Разгортваю неяк свежы нумар, чытаю «Крынічку» — Божухна, у мяне ж часнок не пасаджаны!.. А наогул — газета добрая, мудрая, вельмі шмат павучальнага ў ёй.

Наша, хай зусім нядоўгая размова, праходзіла ў класе беларускай мовы пад прыгажэнным абярэгам — павуком з саломы. «У кадр» захацелася ўзяць і зубра, якога зрабіла з сена маці аднаго з вучняў...

І наогул у гімназіі, дзе працуе Алена Сямёнаўна, было вельмі цёпла і ўтульна, радавалі вочы такія розныя і такія цікаўныя твары дзяцей, безліч кветак...

На сустрэчу ў Капылі мы вельмі хацелі прыехаць раней. Ну, зразумела ж, каб паспець паглядзецца ў люстэрка, сабрацца з думкамі, хоць крыху пазнаёміцца з прысутнымі. Але...

Прыехалі, як амаль заўсёды, з карабля на баль. Што, на шчасце, нас... не псавала. Бо яно і насамрэч — адвыклі нашы вялікія і малыя залы ад роднай беларускай мовы. І варта ёй загучаць...

Як быццам, нічога незвычайнага мы не гаварылі: расказвалі пра газету, пра яе традыцыі, калектыў, пра розыгрыш прызоў.

Зала тут жа ўспомніла, што адзін з капылян выйграў калісьці... нашу карову. Помнілі яго і мы — па мінулай сустрэчы, калі спадар Міранчык расказаў, што сена ў той год накасіў на адну рагулю, а тут раптам другая... Як з неба звалілася — лішні боль галаўны... Ведалі, што працуе шчаслівчык вадзіцелем на вузле паштовай сувязі, што ад той каровы, калі памяць не падводзіць, нават цялушачку на гадоўлю пакінуў. Так што прыз той звяздоўскі мо і цяпер у гаспадарцы вядзецца?

Не было ў каго распытаць.

Але ж радасна, што людзі пра гэта помнілі. Помніў, прынамсі, і Аляксандр Міхайлавіч Дуброўскі — сын Марыі Канстанцінаўны, якая па выніках мінулай падпіскі выйграла нашу мікрахвалевую печ. Сям'я гэта «Звязду» выпісвае гадоў 30. Пра карову, безумоўна ж, чытала. Дай, думаю, і я буду купоны высылаць, — рашыў пасля гэтага Аляксандр Міхайлавіч. — Можа ж і мне пашанцуе?».

Але фартуна, што цікава, усміхацца яму не хацела: не выйграваў нічога і ніколі. Што вельмі крыўдна было. Бо суседа ён угаварыў падпісацца на газету, паўдзельнічаць у той латарэі. Той нешта выйграў, а ён — не! Кінуў, махнуў рукой, гады са два, як расказваў, у латарэі не ўдзельнічаў. А тут...

— Мы «Звязду» на паўгода заўсёды выпісваем. Прыходзіць Люда, паштарка наша, кажу ёй: «У цябе рука, мо, лягчэйшая? Давай, запаўняй купон». Ну і паслалі потым. Прыходзіць пасля Калядаў газета. Ведаю: там напісана, хто што выйграў... Не стаў адразу чытаць, да вечара пакінуў. Тады ўжо сеў, чытаю, хто майку,

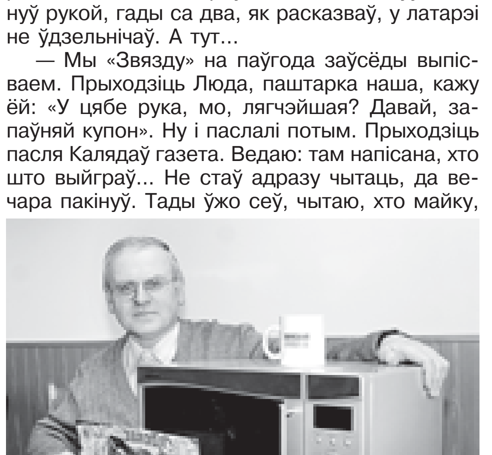

Два прызы ў Аляксандра Міхайлавіча ДУБРОЎСКАГА, а жонкі — ніводнай, пакуль.

хто бейсболку, хто тэлевізар... Гляджу — наша прозвішча! Тры разы прачытаў. Мама вельмі рада была. Мы той печцы і месца адразу знайшлі. І пра пачастунак паштарцы — падумалі...

Гаварыў гэта Аляксандр Міхайлавіч хораша, прыгожа, па-беларуску. Расказваў пра гаротніцу-маці (яна пасля вайны сіратой засталася), пра бацьку (ужо, на жаль, нябожчыка), пра сваіх братоў і адчувалася, што людзі добра ведаюць гэту сям'ю, паважаюць. Адзінае, што здзівіла — не жанаты наш суразмоўца. Сам, адзін, даглядае матулю (ёй 82 цяпер), чытае ўслых асобныя матэрыялы. А з рубрыкі «...Народ на провадзе» нават па некалькі разоў.

Хвалячы «Звязду» за вернасць мове, за блізкасць да людзей, за разуменне іх клопатаў, спадар Дуброўскі не-не ды і называў нейкія іншыя выданні, па яго меркаванні, інакшыя. Чым, зразумела ж, насцярожыў начальніцу вузла паштовай сувязі Іну Міхайлаўну Былюк.

— Вы тут зараз такую антырэкламу правядзяце, што раён усю падпіску заваліць, — засмяялася яна.

А наогул — харошая атрымалася размова: шчырая, цёплая. Пачалася яна, як і планавалася, у 12 (з маленькім хвосцікам), скончылася — добра пасля 13. Час праляцеў — як адна хвілінаачка. І, спадзяёмся, што не толькі для нас. Бо, разбіраючы на ўспамін нашы звяздоўскія календары, прысутныя дзякавалі нам, запрашалі прыязджаць яшчэ. Хай нават без прызоў.

А значыць, не выключана: пачуўшы што і як мы гаворым, нехта захоча прачытаць і пра што пішам. У любым выпадку — ніхто (ну, хочацца ў гэта верыць!) не хоча, каб загінула, каб сышла ў нябыт беларуская мова. Але ж не кожны, магчыма, разумее, што можа зрабіць (ён!), для

Час па звяздоўскім гадзінніку будуць звяраць наведвальнікі Капыльскага райвыканкама.

таго, каб гэтага не сталася. Гаварыць па-беларуску? Ну безумоўна ж! Але — па сабе ведаем — што ў вялікіх ды і малых гарадах, нават вёсках ужо, гэта вельмі складана, чытаць нашых класікаў — часу няма. Аднак на газеты ён, як правіла, знаходзіцца. Дык тады, мо, і праўда спыніць свой выбар на нашай?

У любым выпадку ад начальніка вузла паштовай сувязі Іны Міхайлаўны Былюк, ад начальніка ідэалагічнага аддзела Людмілы Міхайлаўны нам прыемна было пачуць словы падзякі — найперш за мову, якая гучала ў зале, якая многіх вяртала ў дзяцінства, у родныя хаты і школы, на ўрокі той жа любімай Клары Іларыёнаўны Сядзельнікавай, за ўдалую прэзентацыю.

— Калі б усе газеты гаварылі са сваімі чытачамі вось так, у раёне, нягледзячы на досыць складаную дэмаграфічную сітуацыю праблем з падпіскай не было б, — прызнавалі нашы суразмоўцы.

— А каб да гэтага, — уздыхалі мы, — не было і праблем з грашыма...

На цікавыя, патрэбныя сустрэчы разлічвалі ў Слуцку. Як высветлілася, даўно і з задавальненнем чытае «Звязду» намеснік начальніка вузла паштовай сувязі Міхаіл Сяргеевіч Пятрушкін, рэдактар мясцовай раённай газеты Анатоль Уладзіміравіч Жук. Ён у нашай латарэі нават фірменную майку выйграў. Але ж рашыў ад яе адмовіцца. На карысць былога супрацоўніка газеты спадара Зяневіча. Які выпісвае «Звязду» ўсё жыццё, а вось не выйграваў ніколі і нічога. Нам, безумоўна ж, цікава было пазнаёміцца з калегам, выслухаць шэраг крытычных заўваг і, як кажуць, набрацца розуму.

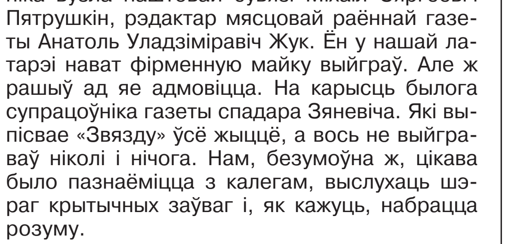

Гучыць беларуская мова.

Фірменныя календары для сваіх падпісчыкаў пакінулі мы і ў Старых Дарогах. А яшчэ — была хвілінка — зазірнулі там ва ўнівермаг, выбралі (ну, зразумела ж, гаворачы па-беларуску) што-кольвечы з керамікі. І, на шчасце, убачылі, з якой цікавасцю і павагай тут паставіліся да нас прадавачкі, касір. Так што не ўсё, магчыма, страчана?! І таму...

На наступным тыдні мы зноў паедзем — да людзей. Як бы далёка яны ні жылі. І як бы цяжка ні даваліся гэтыя паездкі.

Валянціна ДОЎНАР, Анатоль СЛАНЕЎСКІ.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Апошні герой

Ала Пугачова спыняе канцэртную дзейнасць

Расійская прымадонна, Народная артыстка СССР Ала Пугачова спыняе канцэртную дзейнасць як спявачка. Аб гэтым яна заявіла на вялікай прэс-канферэнцыі ў Маскве, перадаюць інфармагенцтвы.

Паводле яе слоў, гэта адбудзецца пасля завяршэння юбілейнага тура «ад красавіка да красавіка». «Я не буду цалаваць сцэну на развітанне, проста спыняю канцэртную дзейнасць як спявачка», — сказала Пугачова.

Праз месяц Пугачовай споўніцца 60 гадоў. Сярод тэм сённяшняй прэс-канферэнцыі — будучыя канцэрты спявачкі ў Дзяржаўным Крамлёўскім палацы і алімпійскім комплексе «Лужнікі», а таксама юбілейны тур па былых савецкіх рэспубліках і выхад у свет фотаальбома, прысвечанага спявачцы.

Ала Пугачова паведаміла пра дзве асноўныя прычыны свайго рашэння. «Першая — здароўе маё і сэрца не вельмі дазваляюць катацца тудысюды на караблях і самалётах, і другая прычына — гэта тое, што пасля шэрагу аперацый, якія мне давялося перанесці, голас, зразумела, падсеў і не можа выразіць тых пачуццяў і інтанацый, якія мне б хацелася», — сказала народная артыстка. Пугачова адзначыла, што, магчыма, сыходзіць са сцэны несвоечасова. «На дварэ крызіс, і трэба неяк зарабляць грошы», — з іроніяй патлумачыла яна. Аднак далей спявачка адзначыла, што цяпер надыходзіць час іншай Алы Пугачовай, у якой ёсць праца на радыё «Ала», у тэатры, у кіно, у выдавецкай дзейнасці. Ала Пугачова не ўпершыню заяўляе аб сваім рашэнні пакінуць сцэну. Раней спявачка таксама гаварыла, што здароўе не дазваляе ёй весці канцэртную дзейнасць.

БЕЛТА.

З Днём 8 Сакавіка шчыра вітаю дабрачынніцу, разумніцу, цудоўную гаспадыню, жонку, матулю, бабулю **Ніну Мацвееўну БУРКО** з в. Капланцы Бярэзінскага раёна. Жадаю здароўя на доўгія гады і радасці.
Лідзія Арабей.

ОАО «Универсам «Северный»

приобретает на баланс Общества простые (обыкновенные) акции, выпущенные ОАО «Универсам «Северный», в количестве до 3859 штук по цене 50 000 рублей за одну акцию.

Срок, в течение которого акционеры должны предоставить предложение о продаже принадлежащих им акций, — с **09.03.2009 г. по 08.05.2009 г.**

Заключение договоров купли-продажи акций будет производиться в период с **11.05.2009 г. по 05.06.2009 г.**

Подача предложений и заключение договоров купли-продажи будут осуществляться по адресу: **г. Минск, ул. Мирошниченко, 3.**

Сроки, форма и порядок оплаты — наличными денежными средствами или перечислением денежных средств на счет продавца не позднее 30 банковских дней с момента заключения договора.

Конт. телефон: (8 017) 266 40 70

УНП 100356386 **Совет директоров Общества.**

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» по поручению Острошицко-Городокского сельисполкома

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже земельного участка в частную собственность граждан Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в Минском районе, д. Новоселки, площадь участка 0,1113 га, кадастровый номер 623685205101000203, начальная цена – 20 000 000 рублей. В непосредственной близости сети электроснабжения, газоснабжения. Задаток в размере 10 % от начальной цены земельного участка перечисляется на р/с 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», г. Минск, МФО 153001357, УНП 690324015, КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Победитель аукциона обязан в течение 10 рабочих дней после утверждения протокола о результатах аукциона внести плату за земельный участок, возместить расходы, связанные с подготовкой документации в сумме – 720 996 рублей. Все желающие могут ознакомиться с документацией и земельным участком. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **14.04.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **08.04.2009 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 324.

Контактный телефон (8 017) 224 61 36.
Наш сайт в интернете: www.rlt.by.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» по поручению ОАО «Радиотехника»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже здания магазина «1000 мелочей» (216,3 кв.м), расположенного: Гродненская обл., г. Ошмяны, ул. Советская, 86. Пл. зем. уч. 0,0218 га. Начальная цена с НДС – 416 304 000 бел. руб. Задаток 20 000 000 бел. руб, перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 календарных дней с даты проведения аукциона. Объект продается без условий. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **07.04.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **06.04.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Контактный телефон (8017) 2246134.
Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015.

Кіраўніцтва Дзяржаўнага аб'яднання «Белдругасмет» выказвае глыбокае спачуванне міністру прамысловасці Анатолю Максімавічу РУСЕЦКАМУ ў сувязі з напаткаўшым яго горам — смерцю БРАТА.

ПРАЗ ТРЫ ЗАМКІ — У КРАМУ ПА СПІРТНОЕ

і не толькі замкі ўзламалі зладзеі, але яшчэ і абясшкодзілі сігналізацыю крамы ў вёсцы Якімавічы Калінкавіцкага раёна. А пасля гэтага — воля: што хочаш — забірай. Знікла шмат спіртнога і тытуню, харчоў. Міліцыя — у пошуках. Шукае яна і злодзея, які ўзламаў металічныя краты бутэрброднай «Ваяж» у пасёлку Лукскі Жлобінскага раёна і абчысціў гэты гандлёвы пункт на два мільёны рублёў. Крымінал учыніў 23-гадовы раней асуджаны мясцовы хлопец, які, напэўна, ведаў, што сігналізацыя была няспраўнай.

Не было і яе, і вартаўніка ў краме вёскі Кавалі Акцябрскага раёна. Там нехта перапіліў дошкі перакрыцця і вынес тавараў на 1837 тысяч рублёў. Не спяць зладзеі...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

«Еўрабачанне-2009»

ШТО ЗА ВЫБАР БЕЗ СКАНДАЛУ?

Беларусь у ліку першых «адстралялася» з выбарамі свайго прадстаўніка на цяперашні песенны конкурс, традыцыйна адшумелі пэўны час канкурэнты, і ўсё супакоілася. Цяпер Пётр Елфімаў ужо на ўсю моц рыхтуецца — у Фінляндыі былі запісаныя і зведзеныя некалькі варыянтаў песні «Eyes that never lie», у Літве, як плануецца, будзе надрукаваная папяровая частка прома-прадукцыі, у блізкім і далёкім замежжы праходзіць праматур спевака. А вось абедзве нашы краіны-суседкі, Расія і Украіна, выбіраць сваіх прадстаўнікоў будуць толькі ў гэтыя выхадныя, і тое са скандаламі.

Напрыклад, **ва Украіне** фінал нацыянальнага адбору, прызначаны на 8 сакавіка, аказаўся пад пагрозай зрыву. Адна з удзельніц, выпускніца «Фабрыкі зорак» Анастасія Прыходзька, за шматлікія парушэнні правілаў была дыскваліфікаваная з адбору, але не змірылася і ў адказ падала ў суд на арганізатараў — Нацыянальную тэлекампанію Украіны. Больш за тое, Шаўчэнкаўскі раённы суд Кіева стаў на бок спявачкі і яе прадзюсара, забараніўшы праводзіць фінал конкурсу да вынясення канчатковага рашэння. У сваю чаргу, тэлекампанія абвясціла, што гэта адкрыты ціск на журы і ўвогуле спроба дыскрэдытаваць Украіну, і што запланаваны канцэрт — на ім, дарэчы, запрошаны выступіць і Пётр Елфімаў — пройдзе па графіку. Праўда, магчыма, зменіцца працэдура вылучэння пераможцы адбору — яго могуць назваць увогуле без конкурсу, як гэта было ў свой час з Ані Лорак і Веркай Сярдзючкай. Пакуль што чакаецца выступленне ў канцэрце запрошаных гасцей з Беларусі, Літвы, Польшчы і Вялікабрытаніі, а таксама 15 фіналістаў. У лік апошніх, на жаль, не трапіла выпускніца Беларускага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Веста Каменева, затое прайшла экс-удзельніца «ВІА Гра» Святлана Лабада, спявак Аляксандр Панаётаў і дзявочае трыо «Заклёпкі», якое запомнілася па леташнім конкурсе «Новая хваля».

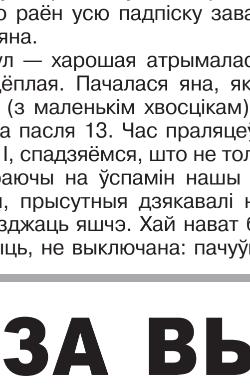

Тым часам прабіўная Насця Прыходзька прайшла... у фінал **расійскага** нацыянальнага адбору на «Еўрабачанне-2009»! І гэта пасля таго, як быў зацверджаны і апублікаваны спіс з 15 фіналістаў, сярод якіх — спявачка Валерыя, гурт «Кватро», Аляксей Вараб'ёў, Ганна Семяновіч, гурт «Плазма» і яшчэ шэраг менш раскручаных выканаўцаў і калектываў. Дзеля справядлівасці, праўда, трэба заўважыць, што з журы нацыянальнага адбору пасля ўключэння ў фінал «фабрыканткі» Анастасіі Прыходзька выйшаў прадзюсар і аўтар конкурснай песні спявачкі Канстанцін Меладзе — каб захаваць аб'ектыўнасць галасавання. Праводзіцца яно будзе пасля выступлення фіналістаў увечары 7 сакавіка: спачатку гледачы вызначаць тройку лідараў, а з іх ліку журы ў прамым эфіры назаве імя пераможцы. Зазначым — беларуская спявачка Паліна Смолава, якая зноў спрабавала штурмаваць расійскі адбор, у фінал яго зноў не прайшла.

Затое абсалютна нечакана беларус выступіць ад... **Нарвегіі.** 22-гадовы Аляксандр Рыбак з песняй «Fayritale» і скрыпічным сола нарабіў у нарвежскім адборы проста фурор і атрымаў рэкордную колькасць глядацкіх галасоў — звыш 700 тысяч! І хоць Сашу бацькі — прафесійныя музыканты — звезлі з Мінска ў 4-гадовым узросце і грамадзянства хлопец даўно мае нарвежскае, родную мову спявак дагэтуль крыху памятае, лічыць, што ў песні адлюстраваныя нацыянальныя беларускія матывы, і спадзяецца падчас выступлення на «Еўрабачанні-2009» атрымаць ад былых суайчыннікаў як мага больш балаў.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

На фота: *1. Анастасія Прыходзька — адна з галоўных скандалістак украінскага адбору; 2. Гурт «Кватро» называюць адным з лідараў расійскага адбору; 3. Саша Рыбак якраз на «Еўрабачанні» адзначыць свой 23-і дзень нараджэння.*

Крама нізкіх цэнаў адкрылася ў Віцебску

Фота БЕЛТА.

У Віцебску адкрылася першая ў вобласці крама нізкіх цэнаў, паведаміў начальнік упраўлення гандлю Віцебскага аблвыканкама Аляксей Шчабляцоў. Адно з буйных гандлёвых прадпрыемстваў рэгіёна ААТ «Ніка» вырашыла нарошчваць тавараабарот не за кошт павелічэння гандлёвых надбавак, а за кошт росту аб'ёмаў продажу. Так, у новай краме надбаўкі на прадукты харчавання, прамысловыя тавары першай неабходнасці, акрамя цукру, тытунёвых вырабаў і некаторых відаў алкагольнай прадукцыі, складаюць ад 1 да 10 %, у той час як на іншых гандлёвых аб'ектах яны дасягаюць 30 %. Пры гэтым асартымент харчовых тавараў і іх якасць не саступаюць аднолькавым паказчыкам іншых крамаў. Гандлёвы аб'ект размешчаны ў аддаленым раёне горада, дзе большую частку насельніцтва складаюць пенсіянеры. Адміністрацыя крамы разлічвае невысокімі цэнамі прыцягнуць больш пакупнікоў і павялічыць тавараабарот больш чым у 4,5 раза ў параўнанні з іншымі пунктамі сваёй гандлёвай сеткі.

Дзіяна КУРЫЛА.

Святая справа

200 мільёнаў рублёў для адраджэння праваслаўнай святыні

Манахіні, якія адраджаюць у вёсцы Баркалабава Быхаўскага раёна манастыр, звярнуліся па дапамогу да абласных улад. Схігуменню Антонію прыняў старшыня Магілёўскага аблвыканкама Пётр Руднік.

У Баркалабаве ў старажытнасці існаваў вялікі праваслаўны Свята-Вазнясенскі манастыр. Яго храмы былі ўзведзены на беразе Дняпра ў XVII стагоддзі, а канчаткова разбураныя — у савецкія і атэістычныя 1930-я гады. Цяпер царква вырашыла адрадзіць манастыр, і летась у Баркалабава прыехалі 9 жанчын, каб пачаць справу. У знак адраджэння яны ўсталявалі на пагорку крыж і палатку для службаў і малітваў.

Аднак праектаванне і будаўніцтва манастыра патрабуе шмат сродкаў. Дастатковы сумы цяжка сабраць з дапамогай ахвяраванняў вернікаў. Таму ўлады вырашылі дапамагчы адраджэнню старажытнай святыні ў Баркалабаве і выдаткавалі 200 мільёнаў рублёў.

Увесну ў Баркалабаве працягнуцца археалагічныя раскопкі, мяркуецца пачаць і новае будаўніцтва. Манахіні, якія адраджаюць Свята-Вазнясенскі манастыр, вераць, што сюды вернецца і знакаміты абраз Баркалабаўскай Божай Маці, які народ лічыць цудатворным. Сёння абраз захоўваецца ў раённым цэнтры Быхаве.

Ілона ІВАНОВА.

Крымінал

Украў сабаку каштоўнай пароды

Да трох гадоў пазбаўлення волі можа атрымаць 35-гадовы мінчанін, які ўкраў сабаку рэдкай пароды каля дзвярэй крамы ў доме № 44 на праспекце Незалежнасці. Аб прапажы чатырохногага сябра ў дзяжурную часць Савецкага РУУС паведаміў 27-гадовы жыхар сталіцы. Паводле слоў пацярпелага, ён прывязаў сабаку каля ўваходу ў гандлёвую ўстанову і пайшоў туды па пакупкі, а калі вярнуўся, выявіў прапажу. Міліцыянеры спрацавалі аператыўна і праз 40 хвілін затрымалі падазронага. Высветлілася, што злодзей ужо быў раней асуджаны за крадзеж. Ён прызнаўся, што хацеў утаргаваць за жывёліну значную суму.

Ігар ГОЛАД, «Мінск—Навіны».

Прыгожая лічба 13

Напярэдадні міжнароднага жаночага свята сярод працаўніц вытворчасці «Мінская пошта» і апарату кіраўніцтва РУП «Белпошта» прайшоў конкурс «Міс Пошта», у якім узялі ўдзел трынаццаць прыгажунь.

Пераможца конкурсу Святлана КАРКУНОВА.

На працягу пяці складаных этапаў яны дэманстравалі прыгажосць і грацыю, спявалі, танчылі, гатавалі ежу, распавядалі пра свой ідэал мужчыны і пра будучыню беларускай пошты, удзельнічалі ў паказе пляжных касцюмаў і вячэрніх сукенак.

Строгае журы аддало перавагу інжынеру аддзела паштовых тэхналогій упраўлення паштовых тэхналогій і лагістыкі Святлане Каркуновай. Віцэ-міс стала інжынер упраўлення рэалізацыі і продажу Кацярына Гандзь. «Міс Чароўнасць» — тэхнік паштовай сувязі цэха па аказанні паслуг Люцыя Смільгіна, «Міс глядацкіх сімпатый» — Паліна Федарэц — аператар сувязі ВЦ «Марка». Усе ўдзельніцы атрымалі памятныя дыпломы і каштоўныя падарункі.

Вольга ГРЫКІНА.
Фота аўтара.

БІЛЕТАЎ НА «МІЛЬЯНЕРА» ХОПІЦЬ УСІМ

Тэрмін дэманстрацыі ўладальніка васьмі «Оскараў» карціны «Мільянер з трушчобаў» у Мінску падоўжаны да 25 сакавіка ўключна. Пра гэта паведаміў генеральны дырэктар УП «Кінавідэапракат» Васіль Коктыш.

Дэманстрацыя фільма пачалася ў мультыплексе «Беларусь» 27 лютага і, як планавалася, працягвалася на працягу трох тыдняў. Аднак у сувязі з ажыятажнай цікавасцю да карціны «Кінавідэапракат» правёў перамовы аб магчымасці падаўжэння тэрміну дэманстрацыі.

Васіль Коктыш сказаў, што ўсе ахвотныя маюць магчымасць паглядзець гэты суперпапулярны фільм на экране ў «Беларусі». У будныя дні ідзе чатыры сеансы, у выхадныя — пяць. Кошт білетаў — Br10 тыс., у касах кінатэатра адкрыты папярэдні продаж. «Білетаў усім хопіць, трэба толькі паклапаціцца пра гэта загадзя. Няма неабходнасці звяртацца да перакупшчыкаў, якія ўсялякі ва прапануюць перад сеансам амаль удвая даражэйшыя білеты», — перасцярог Васіль Коктыш.

Фільм «Мільянер з трушчобаў» стаў трыумфатарам 81-й цырымоніі ўручэння прэміі «Оскар» сёлета ў Лос-Анджэлесе.

БЕЛТА.

ЗАМЕСТ ДЖЫНСАЎ — ДЗЕЛАВОЕ АДЗЕННЕ

Афіцыйна школьную форму адмянілі ў беларускіх школах у пачатку 90-х гадоў, але яшчэ пэўны час, напэўна, хутчэй па інерцыі, савецкая школьная форма са школьнага жыцця цалкам не выходзіла. Затым у школах «прапісаўся» цалкам вольны стыль, калі ўсе рамкі дазволенага былі разбураныя і вулічная мода з красоўкамі, джынсамі, бясформеннымі штанамі і агаленымі жыватамі непрыкметна перапаўзла ў школьныя класы. Таму калі чатыры гады таму Міністэрства адукацыі агучыла намер узяць знешні выгляд беларускіх школьнікаў пад свой кантроль, гэта ідэя была прынята вельмі многімі ў штыкі. Зразумела, што самымі гарачымі апанентамі ўвядзення школьнага адзення былі старшакласнікі — гэта менавіта той узрост, калі падлеткі імкнуцца да індывідуальнасці і прад'яўляюць асабліва высокія патрабаванні да свайго знешняга выгляду. Тым не менш спатрэбілася ўсяго тры гады, каб беларускія школьнікі цалкам перайшлі на нашэнне школьнага адзення дзелавога стылю. Усе пытанні па яго ўкараненні, вытворчасці і рэалізацыі былі ўскладзены на Каардынацыйны савет, у які ўвайшлі прадстаўнікі міністэрстваў адукацыі, гандлю, аховы здароўя, канцэрна «Беллегпрам», Белкаапсаюза, Мінгарвыканкама і Мінаблвыканкама. Днямі адбылося чарговае пасяджэнне савета.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Як паведаміла **начальнік упраўлення спажывецкага рынку нехарчовых тавараў Міністэрства гандлю Ніна ПАШКО**, у разгар спажывецкага попыту, гэта значыць, у ліпені-жніўні, у гандлёвых арганізацыях можна было знайсці больш як 200 мадэляў адзення для дзяўчатак, 170 мадэляў адзення для хлопчыкаў і 115 мадэляў абутку. Плюс джэмперы, світары, спартыўнае адзенне... Усяго прадпрыемствамі канцэрна «Беллегпрам» было выпушчана 651,3 тысячы адзінак швейных і 426,9 тысячы адзінак трыкатажных вырабаў — гэта ў паўтара раза больш у параўнанні з папярэднім годам.

Між іншым, Ніна Пашко перакананая, што звужаць мадэльны рад адзення дзелавога стылю для школьнікаў ні ў якім разе нельга: «Пакупнікі заўсёды просяць даць ім магчымасць выбару, таму што ў дзяцей могуць быць і нестандартныя фігуры, і розныя каляровыя прыхільнасці. Да таго ж падлеткаў палохае магчымая аднастайнасць у адзенні. Я хачу заўважыць, што нават у савецкія часы было распрацавана 200 (!) мадэляў славутай школьнай карычневай сукенкі. Толькі колер сукенак ва ўсіх дзяўчат быў аднолькавы, а мадэлі — адрозніваліся... Трэба таксама дадаць, што нават пры вельмі шырокім асартыменце, распрацаваным канцэрнам «Беллегпрам», мы не змаглі задаволіць у мінулым годзе попыт пэўнай часткі моладзі на моднае і стыльнае адзенне з сучасных тканін. Недастатковым быў выбар блузаў з кароткімі і доўгімі рукавамі, штаноў, касцюмаў дзелавога стылю для дзяўчат. Дзяўчаты-падлеткі ўвогуле самая праблемная катэгорыя. Не ў поўнай меры быў задаволены попыт на дзявочыя фуфайкі. Калі раней дзяўчаты насілі пакарочаныя майкі і фуфайкі, то сёння для штаноў з нізкай таліяй ім патрабуюцца больш доўгія фуфайкі, прычым, пажадана, каб яны выраблякіся не са стапрацэнтнай бавоўны, а з дабаўленнем у бавоўну эластану. Такая фуфайка будзе мець лепшыя эксплуатацыйныя характарыстыкі і трымаць форму. Абмежаванай аказалася каляровая гама і мадэльны рад кашуляў для падлеткаў. Пакупнікі просяць пашыць для хлопчыкаў больш разнастайны асартымент касцюмаў, кашуляў і пінжакоў з вельветавых тканін, а таксама забяспечыць гандаль кашулямі з утрыманнем шэрсці, якія можна было б насіць у халодны час года. Многія незадаволеныя даволі змрочнай каляровай гамай адзення для школы і занадта колкімі тканінамі».

Адзенне для школы павінна быць практычным, элегантным, гігіенічным, сучасным, шматфункцыянальным, зручным, выхоўваць у падрастаючага пакалення добры густ, адпавядаць дзелавой абстаноўцы і не адцягваць увагу ад навучальнага працэсу.

— Дзелавы стыль адзення не павінен абмяжоўвацца толькі чорнымі, шэрымі і карычневымі колерамі, — падзялілася сваім бачаннем гэтай праблемы **намеснік міністра аховы здароўя, Галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Рэспублікі Беларусь Валянціна КАЧАН**. — Каляровая гама можа вельмі негатыўна адбівацца на нервовай сістэме дзіцяці, асабліва дзяўчат. І мы не можам гэта не ўлічваць. Больш увагі трэба надаваць і айчыннаму дзіцячаму абутку. Усім вядома, што бацькі сёння не эканомяць і набываюць для дзяцей дарагі імпартны абутак, таму што якасны абутак — гэта прафілактыка і плоскаступнёвасці, і праблем з фарміраваннем постаці, і многіх іншых праблем.

Валянціна Качан паведаміла членам Каардынацыйнага савета, што цяпер вядзецца работа над распрацоўкай новых гігіенічных патрабаванняў да штодзённага адзення для вучняў агульнаадукацыйных школ. Згодна з дзейнымі сёння санітарна-гігіенічнымі патрабаваннямі, дапушчальныя ўкладанні сінтэтычных валокнаў і нітак у тэкстыльных матэрыялах школьнага адзення не павінны перавышаць 30-35 % у вырабах блузкавага і кашульнага асартыменту і 55 % у вырабах касцюмнага і сукенкавага асартыменту. Сто працэнтаў укладання сінтэтычных валокнаў дапускаецца толькі ў мадэлях, якія трапляюць у катэгорыю «святочнае адзенне». Але не сакрэт, што вытворцы нярэдка захапляюцца выпускам «святочнага адзення» і нават правакуюць школьнікаў насіць гэта адзенне штодня. Мяркуецца, што ў новых СанПіНах будуць прадугледжаны пэўныя адхіленні ад цяперашніх жорсткіх нормаў па ўкладанні хімічных валокнаў. Вынікі лабараторных даследаванняў сведчаць, што ў асобных відах тэкстыльных матэрыялаў паказчыкі гіграскапічнасці змяняюцца пасля мыцця ў лепшы бок, а паказчыкі паветрапранікальнасці, наадварот, пагаршаюцца. У сучаснай сінтэтыцы могуць выкарыстоўвацца мікравалокны, якія прапускаюць паветра не горш, чым натуральныя тканіны. На вытворчасці ўкараняюцца новыя тэхналагічныя працэсы, з'яўляецца новае абсталяванне. Усё гэта таксама трэба ўлічваць.

— Але наша прынцыповая пазіцыя не змяняецца, — падкрэсліла Валянціна Качан. — Галоўнае — гэта здароўе дзяцей, таму адзенне, якое школьнік носіць штодня, павінна быць камфортным, гігіенічным, і мець самыя лепшыя эксплуатацыйныя характарыстыкі...

Першы намеснік старшыні канцэрна «Беллегпрам» Уладзімір АСТРОЎСКІ расказаў, што нядаўна для камвольнага камбіната было закуплена спецыяльнае абсталяванне для змякчэння тканін. У новай школьнай калекцыі, якая ўжо знаходзіцца ў рабоце, будуць мадэлі з новых тканін — лёну з віскозай і шэрсцю. Мадэльерамі Рэспубліканскага цэнтра моды падрыхтавана калекцыя адзення для выпускных вечароў. Адным словам, хапіла б толькі ў бацькоў фінансавых магчымасцяў...

Адзенне можа быць выканана ў рознай колеравай гаме, уключаць элементы з тканін у клетку, але не быць стракатым і занадта яркім.

Але па адным пытанні члены Каардынацыйнага савета ўсё ж такі ніяк не могуць дамовіцца. Яшчэ два гады таму абмяркоўвалася ўвядзенне спецыяльнай маркіроўкі для мадэляў, рэкамендаваных Каардынацыйным саветам. Брэнд «Класнае адзенне» планавалася зарэгістраваць, каб ім не маглі скарыстацца несумленныя вытворцы. Для пакупнікоў ён бы быў арыенцірам, што мадэль адпавядае патрабаванням Міністэрства аховы здароўя, а для вытворцаў — цудоўнай рэкламай і сродкам прасоўвання прадукцыі на рынку.

Але ў канцэрна «Беллегпрам» і прадстаўнікоў гандлю ёсць апасенні, што калі адзенне будзе прамаркіраванае як школьнае адзенне, на яго можа знізіцца попыт: некаторыя школьнікі (асабліва падлеткі) будуць адмаўляцца насіць прамаркіраванае «абавязковае» адзенне. На такое адзенне не будуць звяртаць увагі і іншыя катэгорыі пакупнікоў, якія не трапляюць у катэгорыю школьнікаў. Дарэчы, на 1 студзеня рэшткі леташняй калекцыі складалі ў гандлі 100—120 тысяч адзінак (на 1 верасня 142 тысячы). Гэта значыць, што пакупнікі на адзенне дзелавога стылю знаходзяцца круглы год.

Падводзячы вынікі пасяджэння, **старшыня Каардынацыйнага савета, намеснік міністра адукацыі Казімір ФАРЫНО** засяродзіў увагу членаў савета на неабходнасці ўдасканалення сістэмы рэалізацыі адзення дзелавога стылю і пашырэння комплексу паслуг па яго продажы. Летась гандлёвыя прадпрыемствы пайшлі на такі крок, як раздзяленне камплектаў і ацэньванне кожнага элемента асобна, на раскамплектаванне і падбор па размерных параметрах, на прыём папярэдніх заказаў і водпуск школьных тавараў у крэдыт. Першы шырокамаштабны паказ новай калекцыі адзення пройдзе ў красавіку на выставе «БелТэкслегпрам». А затым па традыцыі паказы школьнага адзення дзелавога стылю пройдуць ва ўсіх рэгіёнах краіны.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Минский городской центр недвижимости

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ»

3 апреля 2009 г. проводит открытый аукцион № 02-А-09 на право заключения договоров аренды земельных участков

Вид аукциона: открытый (на повышение цены продажи).
Предмет аукциона: право заключения договора аренды земельного участка.
Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462.
На торги выставляется право аренды на 5 лет 14 земельных участков для строительства в г. Минске:

Лот №	Месторасположение земельного участка	Кадастровый номер земельного участка	S, га	Функциональное назначение предполагаемого объекта строительства	Начальная цена предмета аукциона (долларов США[1])	Сумма задатка, бел. руб.	Расходы на подготовку документации для проведения аукциона, бел. руб.	Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	микрорайон Каменная Горка-5	500000000006004518	0,4466	Предприятие торговли продовольственными товарами общественного питания (по генплану № 65)	114 633	21 664 800	3 783 368	возмещение убытков КУП «УКС Мингорисполкома» в размере 425 584 бел. руб.
2	микрорайон Каменная Горка-5	500000000006004520	0,3119	Магазин продовольственных товаров (по генплану № 66)	80 058	15 130 800	3 675 858	возмещение убытков КУП «УКС Мингорисполкома» в размере 287 222 бел. руб.
3	ул. Шабаны (микрорайон Шабаны-1)	500000000002004721	0,4793	ФОК с объектами общественного питания и сопутствующей торговли	97 231	18 376 200	3 186 247	—
4	микрорайон Ангарская-2	500000000002004971	0,2517	ФОК и развлекательный комплекс с объектами общественного питания и сопутствующей торговли (по генплану № № 71, 72)	65 822	12 441 600	3 161 667	—
5	микрорайон Малиновка-5	500000000005004299	0,6905	ФОК с объектами общественного питания и сопутствующей торговли (по генплану № 20)	165 803	31 336 200	4 353 945	—
6	ул. Янковского (микрорайон Сухарево-7)	500000000006004110	0,2445	ФО и развлекательный комплекс с крытым плавательным бассейном, объектами общественного питания и торговли	64 614	12 212 100	3 110 386	—
7	Слепянская водная система от ул. Плеханова до ул. Малинина	500000000003002923	0,2378	ФОК с сопутствующими объектами общественного питания, торговли и обслуживания населения в составе объекта «Лыжероллерная трасса в составе Слепянской водной системы от ул. Плеханова до ул. Малинина»	61 203	11 566 800	7 027 916	возмещение потерь сельскохозяйственного производства в сумме 10 346 800 бел. руб.
8	ул. Скрипникова — ул. Одинцова (микрорайон Красный Бор-II)	500000000006004385	0,5496	Многоэтажная гараж-стоянка с сервисным центром и помещениями торгового и общественного назначения (по генплану № 87)	139 260	26 319 600	2 342 175	возмещение убытков КУП «УКС Мингорисполкома» в размере 8 642 390 бел. руб.
9	ул. Скрипникова — ул. Одинцова (микрорайон Красный Бор-II)	500000000006004384	0,4863	Многоэтажная гараж-стоянка с сервисным центром и помещениями торгового и общественного назначения (по генплану № 85)	123 221	23 287 500	2 342 175	возмещение убытков КУП «УКС Мингорисполкома» в размере 7 647 000 бел. руб.
10	ул. Янковского — ул. Горецкого — ул. Проектируемая	500000000006004117	1,9073	Многоуровневая автостоянка на 900 м/м с сервисным центром, объектами торгового и общественного назначения (по генплану № 14)	493 188	93 212 100	5 614 250	возмещение убытков ОАО «Мапид» в размере 121 539 450 бел. руб.
11	ул. Матусевича (микрорайон Масюковщина-3)	500000000006004109	0,3754	Крытые теннисные корты с помещениями общественного питания и физкультурно-оздоровительного обслуживания населения	95 063	17 965 800	2 874 493	—
12	ул. Лобанка (между микрорайонами Сухарево-2,3 и Сухарево-6)	500000000006004003	1,818	Многофункциональный культурно-досуговый комплекс	481 697	91 041 300	4 981 994	—
13	ул. Рябиновая — ул. Проектируемая № 1 (жилой район Сокол)	500000000004002968	2,1987	Малоэтажная (1-3 эт.) застройка	383 827	72 543 600	3 949 186	—
14	Парк общегородского значения, в квартале пр. Независимости — ул. Филимонова — ул. Ф. Скорины	500000000009003594	0,127	Объект общественного питания (по генплану № 25)	33 913	6 409 800	3 930 552	—

[1] Плата за предмет аукциона вносится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь, установленному на дату внесения денежных средств.

Земельные участки свободны от застройки. Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории участков осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями (согласно перечню, установленному Минским горисполкомом).

Аукцион состоится **3 апреля 2009 года в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Для участия в аукционе необходимо:

внести задаток в размере 7 % от начальной цены заявленного лота (лота с наибольшей стоимостью – в случае участия в торгах по нескольким лотам), перечисляемый на расчетный счет № 3641000000016 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка – 795, УНП – 100690830, назначение платежа – 04002, получатель – Финансовое управление Мингорисполкома (задатки по лотам вносятся в белорусских рублях в суммах согласно настоящему извещению);

представить в адрес УП «Минский городской центр недвижимости» следующие документы:

заявление на участие в аукционе установленной формы;

заверенную банком копию платежного документа, подтверждающего внесение задатка в установленном размере;

подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, в соответствии с которым участник аукциона, победивший в торгах, либо которому земельный участок предоставляется по начальной цене в случаях, предусмотренных законодательством Республики Беларусь, обязан произвести оплату организатору аукциона за его организацию и проведение в размере 4 % от начальной цены предмета торгов и 5 % от суммы превышения цены продажи соответствующего лота над его начальной ценой в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь, установленному на дату внесения денежных средств.

дополнительно представляется:

гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования;

индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

представителем гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность;

представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Прием документов для участия в аукционе начинается с 10.00 10 марта 2009 года и заканчивается в 17.00 30 марта 2009 года.

Торги в отношении каждого земельного участка проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов по каждому выставленному лоту признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

Победители торгов (участники аукциона, которым земельные участки предоставляются по начальной цене в случаях, предусмотренных законодательством) обязаны:

в течение 10 рабочих дней со дня принятия Минским горисполкомом решений о предоставлении им соответствующих земельных участков:

- внести плату за предмет аукциона (часть платы – в случае предоставления рассрочки ее внесения), в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь, установленному на дату внесения денежных средств;

- возместить Минскому горисполкому расходы по подготовке документации для проведения аукциона;

- выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона;

в сроки, указанные в протоколе о результатах аукциона:

- произвести оплату организатору аукциона за его организацию и проведение, включающую возмещение расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона, в размере 4 % от начальной цены предмета торгов и 5 % от суммы превышения цены продажи соответствующего лота над его начальной ценой в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь, установленному на дату внесения денежных средств.

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Минский горисполком заключает с победителем аукциона (в установленных законодательством случаях – с его участником) договор аренды земельного участка сроком на 5 лет.

Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли по курсу, установленному Национальным банком Республики Беларусь на дату платежа. По заявлению победителя аукциона, Минский горисполком, может предоставить победителю аукциона рассрочку по внесению платы за предмет аукциона в порядке, установленном соответствующей инструкцией, утвержденной решением Мингорисполкома от 05.06.2008 № 1308.

После истечения срока аренды земельного участка (5 лет), предоставленного по результатам аукциона, лицо, которому он предоставлен в установленном порядке обращается в адрес Минского горисполкома с заявлением о продлении срока аренды соответствующего участка (заключении нового договора аренды), на основании которого, по решению исполкома ему предоставляется земельный участок на указанный в заявлении срок, но не более чем на 99 лет, при условии внесения этим лицом платы за право аренды земельного участка, рассчитанной на основании его кадастровой стоимости с применением коэффициентов, установленных Советом Министров Республики Беларусь исходя из сроков аренды земельных участков.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомления с землеустроительной и градостроительной документацией по соответствующим земельным участкам, а также приобретения лотовой документации.

В дни и время, указанные в объявлении, размещаемом на информационном стенде (фойе офиса УП «Минский городской центр недвижимости»: г. Минск, ул. К. Маркса, 39), организатором торгов предоставляется транспорт для обеспечения осмотра земельных участков желающими принять участие в аукционе.

Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. №№ 4, 6.

Контактные телефоны + 375 (17) 226 16 72, + 375 (17) 227 40 22.

Дополнительная информация о выставленных на аукцион участках, а также условия участия в торгах и бланки требуемых документов размещены на официальном сайте организатора торгов www.mgcn.by.

«Два полюсы»

«Вольныя кошкі...»

Хто такая «вольная кошка»? — запытаў я, на мой погляд, у класічнай «кошкі». А потым яшчэ ў дзвюх. Самая «ўзорная» не пакрыўдзілася. Толькі ў сваю чаргу адразу адзначыла: гэта можна сфармуляваць у залежнасці ад таго, хто пытае і... Далей яна разважае. Калі жанчына так называе другую, аказваецца, гэта камплімент. Калі мужчына сціплы, закамплексаваны, ён проста баіцца «кошак» і ведае, што яму ў стасунках з ёю нічога «не свеціць». А, калі мужчына ўпэўнены ў сабе, з грашыма, жыццёвым вопытам — ён ацэньвае жанчыну з такім тытулам найвышэйшым балам. Ведае, што «кошкі» — дастойныя «саперніцы» на фронце кахання. Перамагчы такога «ворага» — вельмі эфектная перамога.

Іншыя «кошкі» адказвалі прыкладна тое ж. Я так разумею, «кошкі» — гэта абавязкова прыгожыя, разумныя і таямнічыя жанчыны. Вядома ж, пра розум заўсёды можна паспрачацца, але факт: «кошка» заўсёды паводзіць сябе так, каб атрымаць карысць. Мужчынам, напрыклад, будзе карыстацца, каб атрымаць ад яго як мага больш грошай, каб выйсці на новы, больш высокі ўзровень стасункаў, калі ён займае нядрэнную пасаду.

А народзіць дзіця (дзяцей) і стасункі апусцяцца на ўзровень нуля. Будзь упэўнены, шаноўны таварыш-мужчына, аліментамі ў выпадку чаго ўсё не скончыцца. Альбо будзе рабіць так, каб ты ніколі не здолеў пайсці з сям'і, а, калі ўсё-такі атрымаецца, будзеш пастаянна выслухоўваць — вось ты кінуў, а грошай, што ты даеш на дзяцей, не хапае (цэны павысіліся, лекі патрэбны дарагія, а нашы, айчынныя, маўляў, дрэнныя).

Сумеснае жыццё з «кошкай» — гэта асобны артыкул. Ты, калі нават не «пад абцасам», усё роўна будзеш заўсёды «пад ёй». Не захочаш, падымеш бунт — надоўга забудзеш пра сэкс, не ўбачыш усмешку, наогул пакажацца, што пра цябе забылі. І пачнеш рабіць глупствы — апраўдвацца па дробязях, купляць дарагія падарункі, каб зноў заваяваць давер. І заваюеш, пакуль не зробіш чарговую памылку ў стасунках. «Кошка» ніколі не зразумее, калі ты з сябрамі выйдзеш у горад, каб пасядзець у кавярні. Як жа — прыйдзеш потым да яе з пахам гарэлкі. Непрыемна ёй. Пры гэтым «кошка» можа пакінуць цябе з дзецьмі ў яе ж дзень нараджэння і адправіцца святкаваць з сяброўкай. І вернецца дамоў пад вечар «цвярозай» (яны ж толькі шампанскае пілі — бутэлькі па дзве).

«Кошка» заўсёды ведае, чаго хоча. Ты вядзеш сябе ідэальна: мо пасядзіце разам, запаліце свечку і потым... Не. Яна лепш пойдзе па крамах, а калі вернецца, выкажа прэтэнзію — грошай шмат патраціла, а ты пра яе патрэбнасці і не думаеш (толькі праца і сэкс у галаве).

Тое што хоча жанчына, хоча Бог. Гэта пра іх. Агрэсіўная і свабодная, сэксуальная, з псіхалогіяй вольнай кошкі. І часцей за ўсё сяброўкі ў іх — з «той жа партыі».

Не ведаю, і чаму многім мужчынам падабаюцца такія жанчыны? Толькі здагадваюся. «Кошкі» — яны як дарагія касцюм і парфума, крутая аўтамашына. З такой не сорамна «выйсці ў свет», прыйсці ў госці да сябра, жонка якога і не сцерва наогул, і выглядае не так «стыльна». І ты міжволі пачынаеш ганарыцца, што твая — лепшая. «Кошак» страшна страціць, бо да іх так хутка прывыкаеш, што здаецца — без іх «садызму» і «армейскай муштры» жыць не зможаш.

З «кошкамі» цяжка, сумна, бо газет, як часта бывае, яны не чытаюць, у тэатр ходзяць толькі калі ў спектаклі занятыя «зоркі», кола тваіх сяброў яны «прафільтруюць» і пра некаторых давядзецца забыць. І навошта яны нам такія? Таму што і без іх сумна, цяжка... Мо таму і плацім у прамым і пераносным сэнсе гэтага слова?

Аляксандр ПУКШАНСКІ, *Віцебск.*

А многім мужчынам падабаюцца...

На іх шчасце, гэты від хоць і распаўсюджаны, але на ўсіх ахвотнікаў не хапае. Праўда, звычайна на адну такую асобіну прыходзіцца некалькі прэтэндэнтаў, гатовых калі не зорку з неба, дык бліскучую цацку з ювелірнай крамы — кожны дзень, пакуль грошы ёсць, дарыць. Калі такая жанчына ў асабістае карыстанне дасталася — вялікая рэдкасць. Няхай астатнія зайздросцяць! Ці адбіваюць. Ты ўжо атрымаў асалоду ад стасункаў — падзяліся шчасцем з іншымі! Праўда, калі ты зноў наступіш на тыя ж граблі... Лічы, што гэта лёс. І ўжо не супярэч яму. Прыстасоўвайся.

Мой добры знаёмы прыстасаваўся. Са сваёй жанчынай ён сустракаецца гадоў дзесяць, не менш. Кожны раз гаворыць пра вяселле і так пяшчотна марыць пра дзяцей. І кожны раз здзяйсненню гэтай падзеі, якой сваякі чакаюць не менш за яго, нешта перашкаджае. Спачатку яна тэхнікум заканчвала. Потым у яе захапленне на час іншае знайшлося. Калі знікла — Мішка зноў спатрэбіўся. У другі год паехала на заробкі ў паўднёвую краіну... Чым яна там займалася, ніхто дакладна не ведае, але ён упэўнены — сапраўды працавала аніматарам на егіпецкім пляжы. Яму перасталі ўжо адкрываць вочы і казаць пра тое, што калі б яго каханая крыху лепш да яго ставілася, дык, можа, хоць бы нагадала, што сарочку трэба мяняць не раз у тры тыдні, а калі запэцкаецца. Шкадуюць яго і спачуваюць: добры ж хлопец, а яна выкарыстоўвае яго, як запасны аэрадром. Пакуль прынц на белым самалёце на асноўны не прыляціць. І тады ёй будзе ўсё роўна, ці ёсць у пашпарце штамп, якім ён хоча прывязаць яе да сябе, ці няма яго. Народ тым часам гаворыць: знайшоў бы сабе звычайную дзяўчыну, без «прусакоў» у галаве — ужо б дзеці ў школу хадзілі. Церпіць, кахае, чакае... Чаго?

Бачыла аднойчы, як такая прынцэса, дажыўшы да гадоў каралевы, прылюдна абмаквала свайго высокапастаўленага палюбоўніка тварам у салату — каб разумеў, хто тут галоўны. А ён, цвярозы, падымаў галаву і збянтэжана ўсміхаўся — што возьмеш з жанчыны на падпітку, калі яна такая прыгожая! Яе ж давядзецца яшчэ даставіць дадому...

Між тым, прыгажосць — зусім не абавязковая якасць для тых, хто марыць стаць «кошкай». Галоўнае — больш упэўненасці ў сабе. І лічыць: мне ўсе абавязаныя. І тады яны будуць абавязаныя. Будуць імкнуцца здымаць чаравікі і толькі марыць паглядзець на педыкюр, будуць шукаць экзатычныя фрукты для таго, каб яна, адчуўшы пах, сказала: «Якая брыдота, гэтыя дурыяны». Забудуць сваю звычайную, будзённую, якая чакае заўсёды, але з якой няма ніякага свята ў жыцці... Ёсць у мужчын патрэба ў пастаянным упрыскванні адрэналіну ў кроў — і, калі яны не лазяць на скалы, не абганяюць адзін аднаго на трасе і не спіліся да гэтага часу, — яны шукаюць ЖАНЧЫНУ, як кажуць французы. І знаходзяць сцерву.

Між тым ёй, па сакрэце, мужчыны ўвогуле не патрэбныя. Ёй патрэбна ўлада над імі. Таму, калі нарэшце ў жыцці заканчваюцца мужчыны, з такой кабеты атрымліваецца... добры вахцёр. Тады ўжо ўся ўстанова, дзе яна працуе, ведае, хто тут самы галоўны. Улада над усім наваколлем — паветра, якім яны дыхаюць, а зусім не сэкс, ці там нейкія сапраўдныя пачуцці...

«Кошка», у адрозненне ад сваіх шматлікіх паклоннікаў, якія спалілі сэрца на чарговым крутым віражы жыцця, звычайна да пенсіі дажывае. І вельмі шкада аб тым, чаму яна спрыяла ўсё папярэдняе жыццё. Менавіта сцервы на заслужаным адпачынку больш за ўсіх робяць заўвагі маладым жанчынам пра іх непрыстойны выгляд у царкве. Тым не менш царква прапануе сапраўдны ўрок для сцервы. На прыкладзе святой Марыі Егіпецкай. Яна ж спачатку таксама была... гэтай самай. Нават на свята ў Іерусалім разам з паломнікамі яна накіравалася толькі для таго, каб спакусіць іх. Заўважце — не за грошы. Калі будзе цікава, можна даведацца, які складаны шлях вялікая грэшніца прайшла, пакуль стала вялікай святой. Пяты тыдзень праваслаўнага посту, які толькі пачаўся, прысвечаны менавіта гэтай жанчыне са складаным лёсам. Так што і для «кошак» не ўсё страчана. Можа, якраз і настаў час перагледзець нешта ў сабе... Знайсці там кавалачак сцервы і пазмагацца з ім.

Між тым, у жыцці ўсё часцей сустракаюцца сцервы мужчынскага полу...

Ірына АСТАШКЕВІЧ, *Гомель.*

Паважаныя мужчыны! Сёння мая рубрыка цалкам і поўнасцю звернутая да вас. Вельмі хочацца, каб вы зрабілі незабыўнае ўражанне на сваіх мілых незвычайнымі стравамі ў самае цудоўнае вясенняе свята — 8 Сакавіка. Букецік цюльпанаў і галінка мімозы сталі традыцыйным атрыбутам 8 Сакавіка: гэтак жа, як і самі жанчыны, гэтыя вясеннія кветкі гавораць пра некранутую пяшчоту, каханне і вясну, што жыве ў сэрцы кожнай жанчыны незалежна ад яе ўзросту. Не сакрэт, што жанчыны любяць вушамі. І за пару элегантных кампліментаў мы гатовыя дараваць вам і спазненні, і затрымкі на працы, і футбол, і гараж, і вашых сяброў, якія так любяць рыбную лоўлю, і нават раскіданыя па кватэры шкарпэткі. Калі ж вы ў такі цудоўны дзень яшчэ і вызваліце нас ад стамляльнага стаяння каля пліты, як кажуць, памеры нашай удзячнасці не будуць ведаць межаў. Карацей кажучы, вашы мучэнні акупяцца! Цяпер па сутнасці пытання. Усе прыведзеныя ніжэй рэцэпты, а стравы неаднойчы апрабаваныя, вельмі лёгкія ў прыгатаванні і вельмі смачныя. Старалася падбіраць так, каб прадуктаў трэба было купіць па мінімуму. Вам жа, мілыя нашы чытачкі, хочацца пажадаць здароўя, удачы, кахання і шанцавання ва ўсім. І няхай вашым мужчынам так спадабаецца працэс прыгатавання святочнага стала, што яны пачнуць гатаваць для вас кожны дзень!

І апошняе. Не забудзьце папрасіць у падарунак падпіску на нашу родную газету «Звязда».

КУРЫЦА Ў СЛОІКУ

Мне здаецца, што прыгатаваная менавіта такім спосабам курыца атрымліваецца незвычайна смачнай і гатуецца вельмі лёгка. Мяса курыцы становіцца надзвычай мяккім. Ні адзін іншы рэцэпт не дае настолькі мяккага мяса. Сок, што выдзяляецца пры прыгатаванні, пасля застывання пераўтвараецца ў цудоўнае жэле.

Нам спатрэбіцца: 1 курыца, соль, перац, 1 зубок часнаку, 1 лаўровы ліст.

Ад курыцы адрэжце адзін кумпячок і пастаўце яго варыцца. Гэта нам спатрэбіцца для наступнай стравы.

Курыцу абмыць, старанна абсушыць папяровымі сурвэткамі і парэзаць на невялікія кавалкі. Кожны кавалак павінен быць меншым за дыяметр горлачка слоіка. Кавалкі злёгку пасаліць і паперчыць. Слоік агледзець — у яго не павінна быць трэшчын і ўнутраных пузыроў. Слоік павінен быць сухім.

Часнок парэзаць долькамі. У слоік скласці кавалкі курыцы, прычым ніжнім слоем выкласці сухое мяса грудкі. На кожны ўкладзены рад класці некалькі долек часнаку. Зверху пакласці лаўровы ліст і прыкрыць слоік тэрмастойкай накрыўкай (шкляной, бляшанай або сталёвай). Слоік павінен быць запоўнены не больш чым на 2/3, інакш сок пры выдзяленні будзе выліваецца праз верх.

Слоік з курыцай паставіць на патэльню і змясціць у халодную духоўку. Тэмпературу паставіць на 150 °С, праз 30 хвілін павялічыць яе да 180 °С і працягваць тушыць яшчэ 1—1,5 гадзіны. Падаваць курыцу можна як у гарачым, так і ў халодным выглядзе.

САЛАТА «ДАМСКАЯ»

У мяне з новага года стаяла вялікая бляшанка кансерваваных ананасаў. Знайшла рэцэпт гэтай салаты, пакаштавала — гэта проста свята душы нейкае! Няма жанчыны, якая застанецца да яе раўнадушнай.

Вазьміце: паўбляшанкі (500-грамовай) кансерваваных ананасаў, 150 г адварнога курынага мяса, пакінутага намі ад згаданай вышэй стравы, 100—150 г сыру, 1—2 зубкі часнаку, маянэз, соль.

Курынае мяса парэзаць невялікімі кубікамі або саломкай. З ананасаў зліць вадкасць і таксама парэзаць кубікамі. Часнок прапусціць праз часночны прэс. Сыр нацерці на тарцы. У салатніку змяшаць курыцу, ананасы, сыр і часнок. Запраўляць салату маянэзам і ўпрыгожыць зялёным кропам.

БУТЭРБРОДЫ «НАСТРОЙ ВЯСНЫ»

Вазьміце батон, масла, сыр і паўбляшанкі ананасаў, якія засталіся ад «дамскай» салаты.

Батон неабходна парэзаць, намазаць маслам, зверху пакласці кавалкі ананаса і пасыпаць сырам. Усё паставіць у духоўку і запячы. Запэўніваю вас, няма жанчын, якіх гэты рэцэпт пакіне раўнадушнымі.

ПІЦА БАНАНАВАЯ

Для гэтай піцы цеста можна купіць у краме, што я і прапаноўваю вам зрабіць, мілыя мужчыны. А для вас, гаспадыні, рэцэпт прыводжу цалкам.

Для цеста: 1 шклянка мукі, 0,5 шклянкі малака, 1 сталовая лыжка сметанковага масла, 1 чайная лыжка сухіх дражджэй (або 25—30 г звычайных).

Для начыння: паўшклянкі варэння (пажадана чарнічнага, з чорных парэчак або вішнёвага, можна выкарыстаць свежыя або замарожаныя ягады), 2 бананы, паўшклянкі ачышчаных грэцкіх арэхаў, 150 г сырковай масы (я купляю два дзіцячых сыркі), 2 чайныя лыжкі цукру.

Муку старанна расцерці з маслам. Дрожджы развесці цёплым малаком, уліць у сумесь мукі і масла, змясіць да таго часу, пакуль цеста не стане гладкім і аднародным.

Мужчынам чытаць з гэтага месца. Цеста раскачаць дыяметрам каля 30 см, укласці ў змазаную маслам форму, злёгку прыпадняўшы краі. Роўным слоем выкласці сыркову масу, зверху пакласці парэзаныя колцамі бананы, засыпаць варэннем або ягадамі. Краі цеста змазаць маслам. Ягады і бананы пасыпаць здробненымі арэхамі і цукрам. Выпякаць у духоўцы пры тэмпературы 200° С да гатоўнасці цеста. Падаваць піцу толькі гарачай.

Кахайце нас, дарагія нашы мужчыны, кожны дзень, а не толькі 8 Сакавіка!

Тэлесеткі

Жаночы дзень у люстэрку экранаў

Міжнародны дзень барацьбы за правы жанчын, які паступова трансфармаваўся проста ў галоўнае жаночае свята — 8 Сакавіка — не абміне беларускія тэлеканалы. Што чакае гледачоў на розных «кнопках»?

АНТ: «ЛЕДАВІКОВЫ ПЕРЫЯД» І ЛІРЫКА АД САЛАДУХІ

Тэлеканал АНТ абяцае парадаваць гледачоў найлепш тэматычнымі «жаночымі» фільмамі — як савецкімі («Мачаха» з Таццянай Дароніной, легендарныя «Каханне і галубы» з 25-гадовай гісторыяй), так і замежнымі («Асноўны інстынкт-2» з Шэран Стоўн), а яшчэ дакументальнымі. Сярод апошніх, напрыклад, — гісторыя актрысы Вольгі Аросевай, аповед пра пошукі шчасця галоўнай экраннай «чароўнай няні» Анастасіі Заваротнюк, а таксама фільм з дакументальнага цыкла «Адваротны адлік» — «Прыгажосць па-савецку. Выпрабаванне модай». Гэта цяпер можна колькі захочаце смяяцца з піску высокай моды, а тады смешна не было — памеры савецкай жанчыны зацвярджаліся «зверху», гэтаксама як мадэлі бялізны, а мудрагелістыя сукенкі прымушалі дзявалліся захоўваць вонкавую эстэтыку дэфіцытных калготак... У час цяперашняга крызісу напамін пра тое, «як гэта было», думаецца, можа стрымаць многіх беражлівых гаспадынь.

Кожная жанчына любіць рамантычныя гісторыі, асабліва калі яны адбываюцца з прыгожымі людзьмі і ў прыгожых дэкарацыях. Чаго-чаго, а ўсяго гэтага хапала ў тэлевізійным праекце «Ледавіковы перыяд», дзе «зоркі» вучыліся фігурнаму катанню і ставілі ў выніку яркія захапляльныя нумары. Дык вось, 8 сакавіка праект «Ледавіковы перыяд: Глабальнае пацяпленне» вяртаецца на экраны — 12 пар, падзеленыя на дзве каманды, змагаюцца за перамогу ў суперфінале. Гледачам трэба будзе выбраць толькі адну пару-пераможцу і назваць лепшага трэнера праекта.

Што дораць у свята любімай жанчыне? Кветкі, упрыгажэнні, мілыя дробязі або шыкоўныя рэчы... Аляксандр Саладуха вырашыў падарыць песні. Дакладней, цэлы канцэрт «Усяго толькі 50» — адначасова юбілейны для сябе і падарункавы для чароўных жанчын.

ПЕРШЫ: ВЕРШЫ Ў ПРАМЫМ ЭФІРЫ

7 сакавіка на Першым канале выйдзе спецыяльны святочны выпуск праграмы «Добрай раніцы, Беларусь!». Прычым першы сюрпрыз у гэты дзень атрымаюць нават не гледачы, а тэлевядучыя. Працаваць у эфіры будуць толькі мужчыны.

Аляксандр Паўлаў, Аляксандр Аўчыннікаў і Дзмітрый Карась вызваляць сваіх калегжанак ад работы, узяўшы на сябе ўсю нагрузку — як вядзенне праграмы, так і падрыхтоўку яе пастаянных рубрык. Да віншаванняў вядучых далучацца іншыя вядомыя мужчыны — спявак Аляксей Хлястоў, дырыжор Прэзідэнцкага аркестра Беларусі Віктар Бабарыкін, народны артыст Беларусі Аляксандр Ціхановіч, пераможца дзіцячага «Еўрабачання-2007» Аляксей Жыгалковіч, урач-мамолаг Леанід Путырскі і многія іншыя будуць чытаць у прамым эфіры вершы, прысвечаныя жанчынам — любімым і ўвогуле.

Тэлеканал «ЛАД» 8 сакавіка пакажа мастацка-публіцыстычны фільм «Мама» пра народную артыстку СССР, актрысу акадэмічнага драматычнага тэатра імя Я. Купалы Галіну Макараву. Гэта шчымлівая непрыдуманая гісторыя — сваю першую ролю ў кіно Галіна Макарава сыграла амаль у 40 гадоў у фільме «Удовы», які яшчэ амаль 2 дзесяцігоддзі ляжаў на паліцы, затое потым адразу прынёс актрысе ашаламляльны поспех і любоў мільёнаў гледачоў. З таго часу яна здымалася пастаянна, да апошніх дзён жыцця — і ва ўсіх 40 карцінах Галіна Макарава грала толькі станоўчых персанажаў, дый нават не грала — была сама сабой, моцнай і мудрай жанчынай... Сёлета ёй споўнілася б 90 гадоў.

СТБ: ПЕСНІ ДЛЯ ЛЮБІМЫХ

Адмыслова да жаночага — і традыцыйна таксама вясновага — свята каманда тэлеканала падрыхтавала праект «Вясна ў вялікім горадзе». У ім віншаваць дарагіх людзей — з прыгожымі кветкамі, пяшчотнымі словамі, найлепшымі песнямі і нечаканымі прызнаннямі — будуць прадстаўнікі моцнай паловы беларускай эстрады, а таксама і рок-музыкі. Сярод песенных падарункаў будуць як правераныя часам хіты, так і прэм'еры — «Серабром» гурта «J:Морс», «Княжна» ад «Песняроў», «Прывітанне, чужая мілая» Аляксандра Саладухі, новая версія песні гурта «Крама» — «Стэфка праз 20 год».

Падчас здымак праекта ў адным з павільёнаў «Беларусьфільма» выканаўцы, якія, здавалася б, прывыклі знаходзіцца пад пільным вокам аб'ектываў тэлекамер, раптам пачыналі хвалявацца і саромецца. Бо кожнаму з іх давялося не толькі выканаць абраную песню, але яшчэ прамовіць імправізаванае віншаванне. Саліст гурта «Дразды» Віталь Карпанаў у святочным інтэрв'ю прызнаўся, што па вясне наўпрост можа пераблытаць старэнькі «Масквіч» і «Бентлі», калі за рулём машыны сядзіць прыгожая дзяўчына. «А калі яна яшчэ ўсміхнецца... Нават не ведаю, чым гэта можа скончыцца!» — сцвярджае артыст. Што да святочнага праекта «Вясна ў вялікім горадзе», то скончыцца ён прадказальна — на хвалі пазітыву, святочнага настрою і пажадання вясны ў сэрцы.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Бяседныя песні

СВЯТЛО ВАЧЭЙ

Каханне — гэта песня без слоў, гэта несупынная пачуццёва-музычная плынь, якая ўбірае-ўцягвае ў сябе і душэўную напружанасць, і жарсныя памкненні каханкаў, і светлыню іх неакрэсленай будучыні. Закаханыя размаўляюць позіркам, рухамі. Душэўны стан настолькі выразна і тонка адлюстроўваецца ў вачах, што словы тут не патрэбныя. У найбольш вострыя хвіліны кахання яны нават супыняюць пачуццёвую плынь, парушаюць яе чысціню, разбураюць нябесна-мройнае ўяўленне мілага вобраза.

А ў рэальнасці песня, — а гэта арганічнае спалучэнне музыкі і слова, — спрыяе разгортванню адносінаў між каханкамі. Там, дзе не выкажаш словам, нават рыфмаваным, песняй нагадаеш пра свой стан і душэўныя пакуты, пра прагную надзею на ўзаемнасць, выявіш сутнасць стасункаў. Перад песняй расчыняюцца брамы замкаў і палацаў, перад ёй раскрываюцца сэрцы, знікае таямнічасць палымяных душаў.

Песня «Святло вачэй» Уладзіміра Мазго і Ядвігі Паплаўскай дакладна перадае характар любові між закаханымі. І толькі даверлівая ўзаемнасць зробіць іх сапраўднымі каханкамі, асветліць ім заўтрашні дзень. А дзеля такой жыццестваральнай радасці патрабуецца вялікая самаахвярнасць.

Верш Уладзіміра Мазго — **Музыка Ядвігі Паплаўскай**

Я любові агонь запалю
І пагаснуць ніколі не дам,
Бо кахаю цябе, бо люблю,
А за што — я не ведаю сам.
І калі набліжаецца ноч,
І калі аддаляецца дзень —
Светлячкі зачараваных воч
Ахінуць цеплынёю надзей.

Прыпеў:
Святло вачэй, тваіх вачэй
Усё ярчэй і гарачэй.
І зразумеў раптоўна я:
Святло вачэй — любоў мая.

Мы забудзем і крыўды, і боль,
Мы згарым у каханні датла,
Толькі ты — светлячок мой — дазволь
Дакрануцца душой да святла.
І табе я, нібы чарадзей,
Падару гэту зорную ноч.
Ахінуць цеплынёю надзей
Светлячкі зачараваных воч.

Прыпеў.

Падрыхтаваў Міхась ШАВЫРКІН.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

Фартуна ўсміхнецца Казярогам, а Цяльцоў чакаюць грашовыя паступленні

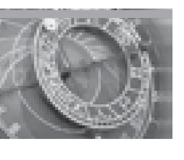

АВЕН. Засталося прыкласці крыху намаганняў для дасягнення мэты — і тыдзень прынясе жаданыя вынікі. Серада, хутчэй за ўсё, стане вельмі плённым днём — зараз можна ажыццяўляць нават самыя смелыя задумы. Гэта цудоўны момант для сустрэчы з сябрамі і цёплых зносінаў. Пажадана да канца тыдня прывесці ў парадак дом.

ЦЯЛЕЦ. Настае час падвядзення вынікаў і пераацэнкі каштоўнасцяў. Паверце ў свае сілы — набліжаецца спрыяльны момант для рэалізацыі вашых задумаў. Сумненні, якія вы адчуваеце, могуць абцяжарваць, але вы з усім справіцеся і адчуеце жаданую палёгку. Залежнасць ад начальства будзе бянтэжыць, але яе кампенсуюць грашовыя паступленні.

БЛІЗНЯТЫ. Калі задача, якая стаіць перад вамі, будзе вельмі складанай, падзяліце шлях дасягнення мэты на дробныя часткі — і ўсё атрымаецца. У панядзелак можна адважыцца на рызыкоўныя прадпрыемствы. У сераду сустрэча са светам цудоўнага можа спрыяць творчаму ўсплёску і раскрыццю новых здольнасцяў. Можаце атрымаць вестачку ад чалавека, які апынуўся далёка ад вас.

РАК. Сканцэнтруйцеся на важным, адкінуўшы нязначныя дробязі. Поспех у прафесійных справах будзе суправаджаць вас практычна ўвесь тыдзень. Праблемы могуць узнікнуць толькі з-за інтрыг, якія плятуцца вакол вас. Вы нават не здагадвайцеся, ад каго чакаць удару. Прыгледзьцеся і будзьце больш уважлівымі: тады таемны вораг стане яўным, а з такім змагацца значна прасцей.

ЛЕЎ. Надыходзяць заўважныя перамены ў адносінах з дзелавымі партнёрамі. Гэта сур'ёзнае выпрабаванне на трываласць. Ад вас для паспяховага вырашэння праблем спатрэбіцца здольнасць да супрацоўніцтва і юрыдычная дасведчанасць. У чацвер будзьце больш асцярожнымі з прывабнымі прапановамі новай працы ці прыробку.

ДЗЕВА. У першай палове тыдня праявіце асцярожнасць у прафесійнай дзейнасці: варта спачатку ўсё прадумаць, а толькі потым дзейнічаць. У аўторак не спяшайцеся прымаць прапановы, якія падаюцца безумоўна выгаднымі. Пазней напэўна высвятляцца некаторыя няўлічаныя нюансы. У чацвер, перш чым прыняць канчатковае рашэнне, неабходна ўсё добра ўзважыць. Гэты дзень спрыяльны для людзей, якія выбралі літаратурную дзейнасць.

ШАЛІ. У пачатку тыдня вам пагражае незадаволенасць начальства. Хутчэй за ўсё, яно будзе не зусім задаволена вынікамі вашай працы. У любым выпадку, прэтэнзіі будуць абгрунтаванымі, таму набярыцеся цярпення: уважліва выслухайце, што вам гавораць, і як мінімум — прыміце выгляд чалавека, які раскайваецца. У сераду, калі эмоцыі ўлягуцца, можа паступіць інфармацыя, якая адкрые перад вамі новыя перспектывы і далягляды.

СКАРПІЁН. Асноўную частку часу забярэ праца. У панядзелак пажадана паставіць перад сабой дакладную мэту і прытрымлівацца яе. Гэты дзень можа стаць цікавым і насычаным падзеямі — важна толькі правільна размеркаваць сілы і энергію. Сярэдзіна тыдня — цудоўны момант для таго, каб закласці падмурак прасоўвання па кар'ернай лесвіцы.

СТРАЛЕЦ. Напружаная работа ў пачатку тыдня можа аслабіць вашы сілы, але фінансавыя перспектывы стануць больш яснымі і прыемнымі, што акупіць усе цяжкасці. У чацвер варта знізіць напружаны рытм дзейнасці і выкраіць час для адпачынку. У пятніцу скрытыя праблемы, якія хвалююць вас, стануць відавочнымі, і вы зможаце прыняць своечасовыя меры па іх вырашэнні.

КАЗЯРОГ. У панядзелак не адмаўляйцеся ад дапамогі сяброў, але ў той жа час пастарайцеся не фарсіраваць падзеі. Пажадана не падвяргаць сябе неапраўданай рызыцы, нават калі падаецца, што ўсё можа абысціся. Дасягнуць жаданага поспеху дапамогуць прамата і мэтанакіраванасць. У сераду вам можа ўсміхнуцца капрызная фартуна.

ВАДАЛЕЙ. Тыдзень можа прынесці вялікі поспех у прафесійнай галіне. Давядзецца прымаць сур'ёзныя рашэнні — выслухайце парады навакольных, але пакіньце за сабой апошняе слова. Праўда, неабходна аб'ектыўна ацаніць асабістыя здольнасці і магчымасці, а яшчэ важна ўлічваць стомленасць, якая назапасілася. Пастарайцеся падтрымаць сяброў у цяжкую хвіліну.

РЫБЫ. У пачатку тыдня магчымы непаразуменні з партнёрамі па бізнэсе: іх вытокі знаходзяцца ў нядаўнім канфлікце, які, верагодна, ніхто не ўспрыняў сур'ёзна. У панядзелак не варта нічога купляць — густ можа падвесці вас. У аўторак будзьце больш абачлівымі і не верце пустым абяцанням. У пятніцу варта падумаць над рацыянальным выкарыстаннем бюджэту.

На конкурс апавяданняў

Хто б толькі ведаў, што мы носім у сабе падчас смутку, калі хварэем на душу. Часцей за ўсё не сам боль, бо аддавацца яму заўсёды небяспечна: не памінай ліха, і будзе ціха. Нечым зусім пабочным, на першы погляд, здаецца, недарэчнасцямі і зусім нязначнымі дробязямі займаем у той час мы самі сябе — тым, што адцягвае нас ад болю. Усё гэта вельмі дакладна перададзена ў апавяданні Франца Сіўко з Віцебска.
Віктар КАЗЬКО.

Франц СІЎКО

З ІНДЫІ З ЛЮБОЎЮ

— Вось смаката, цэлы дзень, здаецца, ела б гэтую страву, — кажа Альдзя і раптам робіць кіслую, быццам праглынула неўпрыцям штосьці надзвычай брыдкае, міну. — А гэта праўда, што індусы не хаваюць сваіх нябожчыкаў у зямлю, а спальваюць іх на вогнішчы? Раскладаюць вогнішча на плыце і пускаюць той плыт па цячэнні. І што з парэшткаў не згарыць на агні, тое трапляе ў ваду... Уяўляеш? Жах!

Прамаўляецца ўсё напаўголаса, бо ў суседнім пакоі знаходзяцца Надзя з Ашрытаю, а дзверы ў пакой ледзь прычыненыя, то крый Бог індуска пачуе... Але і гэткае перасцярогі здаецца Альдзі недастаткова, і яна зусім пераходзіць на шэпт:

— А то во яшчэ, кажуць, нясуць памерлага на гару, каб там птушкі яго расклявалі. Здараецца, которая не дасць рады ўтрымаць кавалак у дзюбе, паляцеўшы, дык то скуры шматок, то яшчэ што на дол, на галовы людзям скіне. Во якая ў іх там дзікая завядзёнка.

Альдзя адстаўляе ўбок піялу з недаедзеным галібджамам, тупа глядзіць праз вакно на абсаджаны дубцамі маладзенькіх каштанаў голы — канец лістапада — двор, у дальнім куце якога шпацыруе з сабакам мой сусед па пляцоўцы Мартын Савельевіч. Суседу за восемдзесят, ён удзельнік Вялікай Айчыннай, да выхаду на адпачынак шмат гадоў выкладаў у інстытуце замежную літаратуру. Пасля смерці жонкі жыве бабылём, а да Ашрыты ўбіўся ў ласку пасля таго, як неяк у размове працытаваў ёй штосьці з Рабіндраната Тагора.

— Дарэмна ты не згадзіўся на абмен. Жыў бы цяпер у новым доме, а то во бруд усюды ў гэтым прычыгуначным мікраараёне, як у занядбанай вёсцы, — кажа Альдзя і дадае праз хвіліну: — Суседка кватэру на пляменніцу днямі перапісвала, дык зусім нядорага, кажа, абышлося ўсё тое перапісванне.

Яна выслізгвае ў калідор, і тае ж хвіліны туды выскокваюць, чуючы, што яна збіраецца адыходзіць, Надзя і Ашрыта. Надзя цалуе матку ў шчаку, Ашрыта схіляе голаў у ветлівым паўпаклоне. Затым абедзве зноў знікаюць у пакоі.

Альдзя вяртаецца да мяне і, перш чым я паспяваю адарвацца ад газеты, прамаўляе:

— А што ні кажы — дзіўныя яны, гэтыя індусы. Баба ў дзеўкі канае, а ёй хоць бы што... Наадварот, яшчэ, здаецца, ці не павесялела.

Альдзя — мая былая, першая і пакуль што адзіная жонка. Мы разышліся з ёю даўно, неўзабаве па маім вяртанні з Афгана. З маёй ініцыятывы, дарэчы. Бачыць штодня, як жанчына ўпотай пераадольвае гідлівасць да цябе, хай сабе і ВІ, ды ўсё ж аднаногага калекі, было невыносна, і я вырашыў скончыць усё аднойчы і назаўсёды. Што маральна не так і проста аказалася пасля шасці гадоў сумеснага жыцця, якое калісь гэтак рамантычна пачыналася пасля паспяховага пераадолення супраціву Альдзіных бацькоў, звязанага з рознасцю (у яе — тэхнікум за плячыма, у мяне — ПТВ) нашага адукацыйнага ўзроўню. З таго часу я жыву адзін. Праўда, два гады таму да мяне перайшла жыць Надзя, дачка. І хоць арганізавалі яны, матка з дачкой, той пераход неяк падазрона паспешліва, пасля таго, як я жартам сказаў, што маю намер ажаніцца, Надзін прыход для мяне, інваліда, — найлепшае выйсце. Тым больш што яна доктар і калі што якое — без дапамогі не застанешся. А цяпер у доме аб'явілася і другая доктарка, індуска Ашрыта. Яна вучылася разам з Надзяй ва ўніверсітэце і месяц таму вярнулася ў горад дзеля працягу вучобы ў ардынатуры. Ісці жыць у інтэрнат не захацела і вось да часу кантуецца з Надзяй у яе пакойчыку. Уранні, акурат у той момант, калі прыйшла Альдзя, Ашрыце патэлефанаваў з Індыі брат, сказаў, што паміpae іх васьмідзесяцігадовая бабуля. Маўляў, ужо зусім слабая і з хвіліны на хвіліну сканае.

Ашрыта раз-пораз выходзіць у калідор, то нервова сунецца з мабільнікам у далоні з аднаго кута ў другі, то прыхінецца плячыма да сцяны, то застыне слупам ля шафы з вопраткай. А то возьмецца набіраць па мабільніку нумар, і тады бачна, як дрыжаць яе знябожаныя чаканнем рукі. Званкі, аднак, не дасягаюць мэты, і на цёмным, з колцамі густой чарнявінкі абапал вачэй і рота твары дзяўчыны — спрэс расчараванне. Расчараванне, але — не адчай, хутчэй насамрэч, як сказала Альдзя, — радасць. Радасць уперамешку са смуткам, — тандэм пачуццяў, ніводнаму з якіх, як пільна ні ўзірайся, не дасі рады ні аддаць першынства, ні знайсці больш-менш прыстойнага тлумачэння.

— А маму мы галібджамам на адыход і не адарылі, забыліся,— кажа, выходзячы з пакоя, Надзя і цягне сяброўку ў кухню. — То мусім цяпер самі даядаць. Тата, ты будзеш?

Альдзін расповед пра абкладзеных дровамі нябожчыкаў на плытах прыходзіць мне ў голаў, і я, хоць нішто пра іх у той апетытнай, залітай нектарападобнаю слодычу індыйскай страве і блізка не нагадвае, адмаўляюся ад пачастунку.

— Ну, як сабе хочаш, — кажа Надзя.

— Як сабе хочаце, — падтаквае дачцэ Ашрыта і шырока, ажно агаляецца добрая палова яе прадаўгаватых цукрова-белых зубоў, усміхаецца, адстаўляе на край стала адну з піял. — Хай будзе для Мартына Савельевіча.

— Дарэмна ты адмовіўся есці. — Надзя выцягвае лыжкаю са слодычы круглую, велічынёй з грэцкі арэх, клёцку, са смакам глытае. — Ты не будзеш супраць, калі мы з нашага хатняга патэлефануем у Маскву ў аэрапорт, замовім Ашрыце на заўтра квіток?

— Я аддам грошы, не хвалюйцеся, — кажа Ашрыта і слізгае паглядам па сцяне, на якой вісіць рэпрадукцыя з выяваю каровы — яе ж падарунак Надзі з нагоды нейкага свята.

Бацька Ашрыты — бізнэсовец, штосьці там мудруе ў сябе на радзіме з валютай, і, падобна, фінансавых цяжкасцяў для дзяўчыны не існуе.

— Перастань, Ашрытка, — адмахваецца Надзя і набірае нумар. — Так, квіток да Дэлі, на дваццаць пятае, — кажа ў слухаўку і яшчэ раз спраўджвае на ўсялякі выпадак пашпартныя звесткі сяброўкі: — Ашрыта Сусай Вікторыя. Су-сай... Аш-ры-та...

У дзеўкі напалову хрысціянскае імя, яна паходзіць з ваколіцаў Веланкані, вядомага на ўвесь Індастан цэнтра хрысціянскага жыцця дзесьці паблізу Бенгальскае затокі. Мне карціць спытаць, ці датычыць тамтэйшых хрысціян тое, што распавяла пра індускі пахавальны абрад Альдзя, але я не паспяваю. Ашрыцін мабільнік дробна трэнькае, і яна знікае ў пакоі.

Яна вяртаецца ў калідор праз колькі хвілін, і ўсхваляванасць на яе твары ды валіза ў руках (і калі паспела спакаваць?) сумненняў не пакідае: бабулі горш.

— Выклічам таксі? — пытаецца Надзя і зноў садзіцца на тэлефон.

Ашрыта дастае з кішэньчыка кофты фотку, падае мне.

— Бабуля, — кажа і торкае пальцам у паставу жанчыны ў сары, што стаіць у абдымку з нейкім маладзёнам на фоне кустоўя.

— А побач хто? — больш з жадання падтрымаць размову, чым з цікаўнасці, пытаюся я.

— Так, адзін чалавек, — адказвае яна і апускае вочы долу. Яна робіць гэта з такім вясёлым бляскам у паглядзе, што мне робіцца не па сабе.

— Таксі? Так хутка? — Надзя зіркае праз акно ў двор, імкліва падхопліваецца з месца.

Ашрыта кажа «да пабачэння», дзеўкі выходзяць на пляцоўку, і вось ужо абедзве ў двары, ля таксі.

Іх развітанне такое доўгае, быццам яны развітваюцца сама меней на дзесяць гадоў.

Мартын Савельевіч падыходзіць да аўто, загаворвае з Ашрытай. Яна штосьці прамаўляе старому ў адказ, затым цалуе Надзю ў шчаку, ныраe ў чэрава аўто. Машына выруліввае з двара, знікае за рогам дома.

Сусед тузае сабаку за ашыйнік, паказвае мне на мігі, што пара выходзіць. Шэсць гадзін, звыклы час нашых штодзённых абавязковых прагулянак, і я цягнуся ў двор.

— Што ні край, то завядзёнка, — кажа Мартын Савельевіч і засяроджана глядзіць у кірунку зніклага з поля зроку аўто.

— У смерці адна завядзёнка: сканаў — і бывайце, — кажу я не без разліку выклікаць старога — зазвычай ён занадта маўклівы — на больш працяглую размову.

Бровы суседа імкліва паўзуць угору, агаляюць неўразуменне ў бляклых, запарушаных друзам ад застарэлага кан'юнктывіту вачах.

— Пры чым тут смерць? Вяселле хоць дзе вяселле. Хоць у нас, хоць у Індыі, хоць яшчэ дзе...

— Якое вяселле? У дзяўчыны бабуля канае... Вы штосьці блытаеце, Савельевіч.

— Нічога не блытаю, — кажа ён і шматзначна хмыкае. — У маім узросце блытаць — занадта, ведаеце...

— То пра якое вяселле вы кажаце?

— Пра якое... Хлопец у яе там, у Індыі. Але не хрысціянін. Вось яе бацька і ўпёрся: маўляў, няма чаго з не адзінаверцам брацца... І выправіў дзеўку ў замежжа вучыцца, далей ад граху. Дык вось цяпер, можа, як прыедзе, знойдуць там якое паразуменне. А не знойдуць — без бацькавага блаславення ажэняцца. Так яна мне сказала.

— То, значыць, бабуліна хвароба для яе — толькі нагода, каб пабачыцца з каханкам?

— Ну дык што, калі нагода? Што тут кепскага? — кажа Мартын Савельевіч, і дакор у ягоным голасе на хвіліну збівае мяне з тропу. — Каб толькі такія злачынствы і былі на свеце, як гэтае! Ну, ведаеце...

Ён яшчэ штосьці хоча дадаць да сказанага, але не паспявае. Надзя высоўвае голаў у акно, кліча суседа на пачастунак.

— Смачна то смачна, але на гэткім харчы, на пожні, ці ля статку, ці на тым жа заводзе пазавіхаўшыся, доўга не працягнеш, — Мартын Савельевіч дапівае юшку, адстаўляе піялу ўбок. — Вось людзі гэтыя індусы: на вуліцах спрэс ялавічына ў іх, а яны не каб наесціся ад пуза дармовага — салодкім перабіваюцца.

Стары падымаецца з-за стала, ідзе да дзвярэй. Ідзе не сказаць каб ахвотна, але трэба: пакінуў сабаку ў двары, і той цяпер раз-пораз агалошвае наваколле роспачным енкам, кліча гаспадара.

Надзя праводзіць госця да дзвярэй, здымае слухаўку тэлефона, што акурат у гэтую хвіліну адзываецца з калідора.

— Тата, цябе...

— Гэта я зноў, — Альдзін голас гучыць засяроджана, нават сурова. — Я ўсё пра тое ж... Тут вось распытала ў суседкі наконт кватэры... Дык, аказваецца, і паперак не так шмат збіраць на афармленне. За тыдзень можна ўсё ўправіцца зрабіць... Як ты, надумаўся штонебудзь? Надумаешся — адразу скажы, чуеш? Чуеш ты мяне? Што маўчыш?

Мне хочацца паслаць яе куды падалей, і я ўжо ледзьве тое не раблю, як на вочы мне трапляе пакінутая дачкою побач з апаратам піяла з недаедзеным галібджамам.

Я вывуджваю са слодычы клёцку, не зважаючы на нектар, што плыве па пальцах ды з пальцаў на падлогу, похапкам глытаю.

— Прывітанне з Індыі, — кажу затым і кладу слухаўку.

Ажыўленая гульнёю святла і цяню карова на рэпрадукцыі весела падміргвае мне і зноў сцінаецца ў паважнай самавітасці ў прагалку паміж вушаком і люстэркам.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

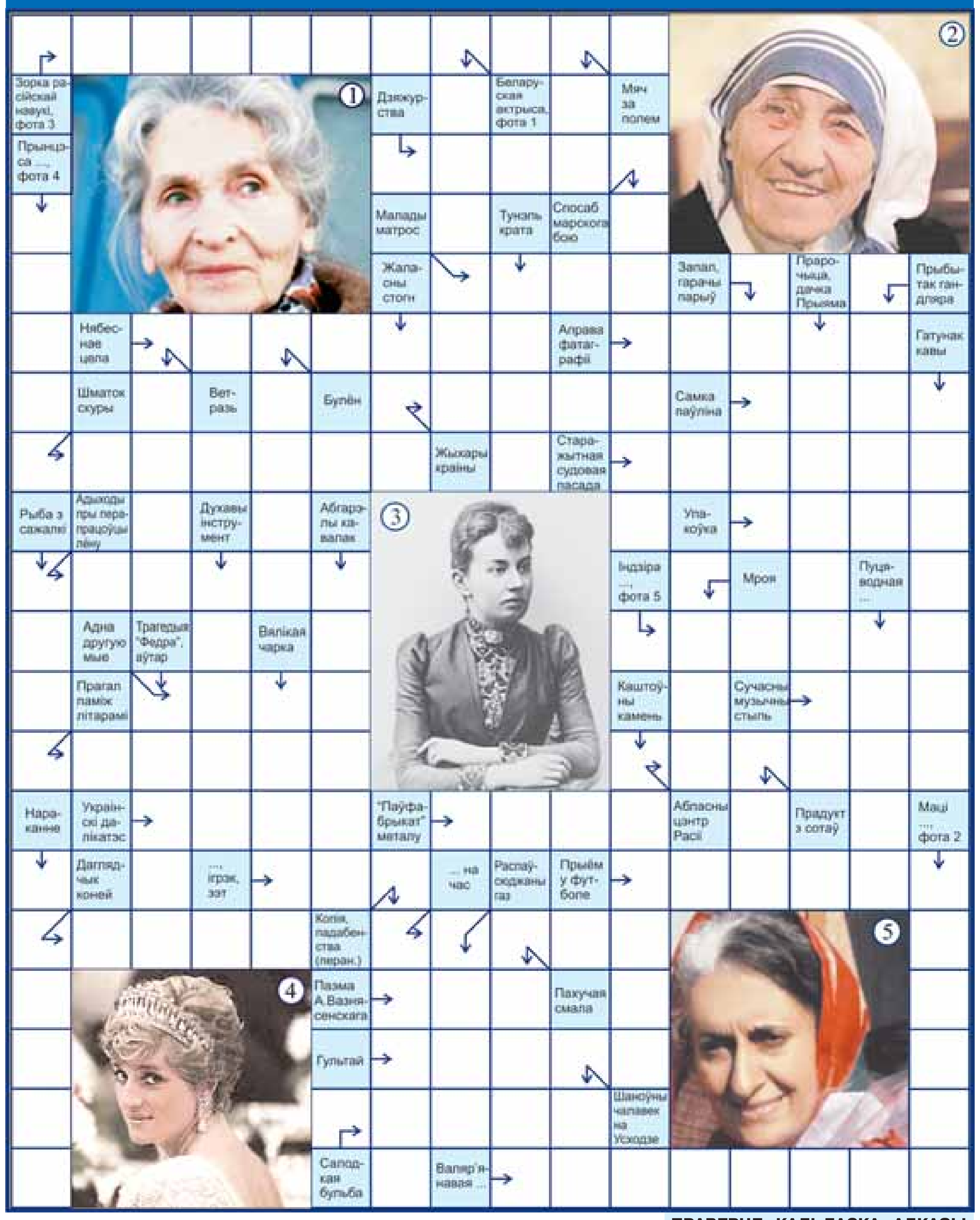

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.44	17.58	11.14
Віцебск —	6.34	17.47	11.13
Магілёў —	6.34	17.49	11.15
Гомель —	6.29	17.47	11.18
Брэст —	6.59	18.14	11.15
Гродна —	6.58	18.15	11.17

Месяц

Першая квадра.
Месяц у сузор'і Льва.

Імяніны

Пр. *Ірыны, Віктара, Івана, Іосіфа, Леаніда, Міхаіла, Пятра.*
К. *Паўла, Тамаша.*

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

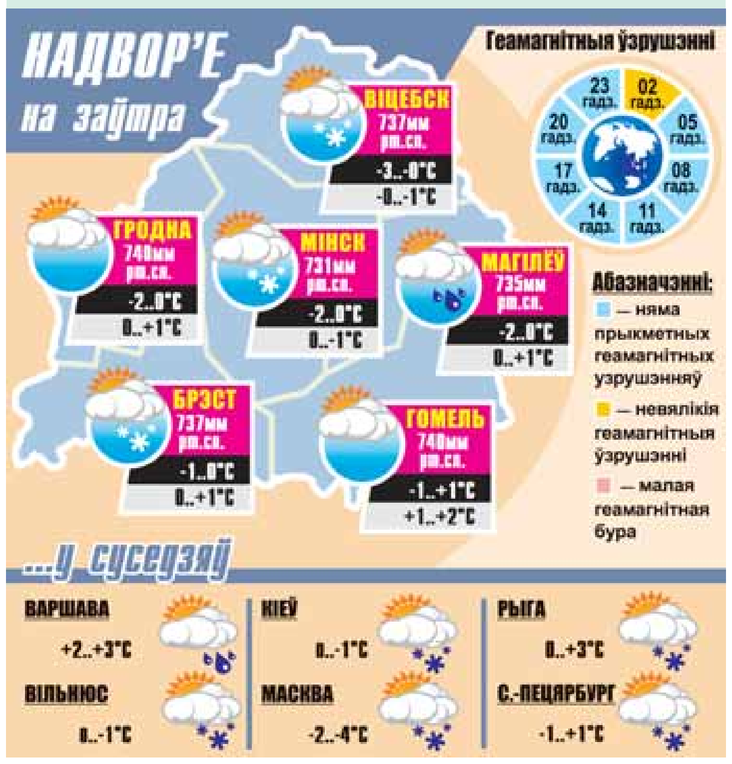

Віншуем з юбілеем ***Леаніду Станіслававўну КАРНІЦКУЮ*** *з в. Запольцы Стаўбцоўскага раёна. Жадаем здароўя, шчасця, дабрабыту.*
Пусть морщинки вас не старят
И не трогает беда,
Пусть природа вам подарит
Жизни долгие года.

Сям'я Мішук, в. Літва.

Дарагую і любую жонку, маці, цешчу і бабулю ***Любоў ЕВОДЗІК*** *з вёскі Весялова Навагрудскага раёна віншуем з 60-годдзем.*

З нагоды гэтай знамянальнай даты жадаем Любові Рыгораўне моцнага сібірскага здароўя, сямейнага шчасця і дабрабыту, доўгіх гадоў жыцця.

Родныя, блізкія.

Віншуем найлепшую ў свеце матулю ***Сафію Міхайлаўну ЦІТОВУ*** *з пас. Залог пяцігодкі Пухавіцкага раёна з 70-годдзем і жаночым днём. Жадаем здароўя, доўгіх гадоў жыцця.*

Сям'я Кебіч.

ШТО Ў ІМЕНІ ТАБЕ МАІМ? ТВОРЧАЯ ІДЭЯ!

На хвалі

Напрыканцы зімы радыё TUT.BY разам з аднайменным парталам абвясцілі своеасаблівае рэаліці-шоу — «Жаночае імя Беларусі». Вынікам яго стане песня-прысвячэнне абранаму імені, якая прагучыць у выкананні Зміцера Вайцюшкевіча на ягоным жа вялікім сольным канцэрце 8 сакавіка. Але праект, які задумваўся як арыгінальны падарунак жанчынам, ледзь не завяршыўся скандалам.

Сама ідэя абрання «імені-сімвала» не новая і далёка не найгоршая — вядома ж, жанчыны любяць вушамі, таму ім прыемна пачуць колькі добрых словаў ад сабе. Аднак арганізатары праекта аддалі ініцыятыву інтэрнэт-карыстальнікам — пра што вельмі хутка і пашкадавалі. Бо кандыдатамі на «Жаночае імя Беларусі» карыстальнікі назвалі больш за 8 дзясяткаў імёнаў, сярод якіх «класічныя» Рагнеда, Ефрасіння ці Паўліна суседнічалі з экзатычнымі Еўсігініямі, Лаўрамі ці нават Трактарынамі... А падчас галасавання — таксама наладжанага праз інтэрнэт — у лідары выбілася штучнае стварэнне савецкіх часоў — імя Даздраперма («Да здравствует Первое мая!»). Яно было ўнесенае ў спіс ні як бышцам у якасці жарту, але раптам сабрала звыш 25 тысяч галасоў.

Гэту тэндэнцыю, зрэшты, партнёры праекта хутка выявілі, палічылі спробай сапсаваць рамантычную задуму і нават знайшлі канкрэтных інтэрнэт-хуліганаў. «Пасля таго як я звярнулася да спецыялістаў TUT.BY са сваімі сумневамі, яны сапраўды выявілі хакерскую атаку, якая вялася з некалькіх расійскіх IP-адрасоў, — расказвае PR-менеджар аднаго з партнёраў праекта, кампаніі KIA Motors. — Хтосьці напісаў праграму, якая «накручвала» галасы за Даздраперму і Трактарыну. Не тое каб я была супраць гэтага імені, але ўсё ж у Беларусі багатая гісторыя, і ёсць многа прыгожых жаночых імёнаў, з якімі можна звязаць нашу краіну. Таму мы былі вельмі рады, калі ў лідары выйшла імя Дамініка. Хоць яно і мае лацінскае паходжанне (Дамініка з лацінскага — «спадарыня» або «Божы дзень»), яно было досыць распаўсюджанае сярод шляхетных беларускіх паненак, таму мае больш правоў быць прызнаным жаночым імем Беларусі».

...У беларускай гісторыі, шчыра кажучы, наўскідку мы прыгадалі толькі мужчын — уладальнікаў імя Дамінік — ад роду Радзівілаў, Агінскіх да сваякоў Янкі Купалы. А вось сярод сучасніц Дамінік, як высветлілася, сапраўды хапае. Нават на айчыннай эстрадзе іх дзве — ДаМіНіка, крупская школьніца Вераніка Чарняўская, якая колькі гадоў запар актыўна ўдзельнічае ў розных музычных конкурсах (у 2006 годзе, напрыклад, трапіла ў фінал адбору на дзіцячае «Еўрабачанне») і ДамЕніка (насамрэч — Юлія) — былая экс-вакалістка Ірыны Дарафеевай, якая гучна заявіла пра сябе ў сёлетнім адборы на «Еўрабачанне» дарослае. Але для абедзвюх спявачак Дамініка — усяго толькі сцэнічны псеўданім.

...Так ці інакш, сумесны твор Уладзіміра Някляева і Зміцера Вайцюшкевіча «Дамініка» будзе паказаны слухачам 8 сакавіка. Музыкант нават сцвярджае, што ўсе Дамінікі змогуць трапіць на канцэрт бясплатна. А Даздраперма, Трактарына, Сябрына, Параскева, Ярына і нават Лаўрэля, якая набрала ў інтэрнэт-галасаванні менш за ўсё балаў, застануцца для гісторыі. Для носьбітаў іншых імёнаў таксама будуць падрыхтаваны віншаванні з 8 Сакавіка, але, на жаль, не асабістыя прысвячэнні. Тым не менш засмучацца не-Дамінікам не варта, многія жаночыя імёны таксама не абдзеленыя ўвагай з боку беларускіх выканаўцаў.

За-пя-вай!

Якія яшчэ жаночыя імёны былі апетыя (у прамым сэнсе) беларускімі зоркамі?

«Скажы мне, Ганулька», «Алеся», «Вераніка», «Александрына», «Машанька», «Аэліта», «Лада», «Марыся», «Людка», «Стася» — «Песняры»;

«Алеся», «Элеанора» — ансамбль «Сябры»;

«Стэфка» — гурт «Крама»;

«Ілона», «Асоль» — гурт «Лекі ад меланхоліі»;

«Оленька» і «Вольга» — «Нейра Дзюбель»;

«Ніна», «Прабачце, Маша», «Раінька» — Ляпіс Трубяцкой;

«Мая Маруся», «Ларыса-актрыса» — Аляксей Шэдзько;

«Ева» — гурт «Neo»;

«Маргарыта» — «Беларускія песняры»;

«Пасвіла Кася коні», «Спі, Наталька», «Дарота» і цяпер вось «Дамініка» — Зміцер Вайцюшкевіч.

Ну і практычна кожны прысвячаў песні — а) маме, б) жанчынам, дзяўчатам увогуле — «Беларускія дзяўчаты» («Сябры»), «Дарагія жанчыны!» («Крамбамбуля») і г.д. Не ў імені ж, у рэшце рэшт, справа...

Жанчыне з якім імем вы прысвяцілі б песню?

Юлія ГРОМАВА, праваднiца чыгункі:

— Мне цікава і надзвычай прыемна было б пачуць песню, дзе згадваецца імя Альжбета — так звалі маю прабабулю. Яе, на жаль, з намі ўжо няма, але яна была вельмі светлы і добры чалавек, які навучыў нас з сястрой галоўнаму — ніколі не апускаць рукі. Ну, і прысвячэнне свайму імя таксама спадабалася б! (*Смяецца.*)

Марат КЛІМАЎ, кандыдат гістарычных навук, навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі Акадэміі навук РБ:

— Выбраў бы не збіты варыянт — напрыклад, архаічнае імя Ядвіга... Альбо яшчэ Яна, таксама прыгожа гучыць. Нешта вось так у мяне атрымліваецца, напрыклад алфавіта.

Дамініка ЯРАШ, загадчыца арганізацыйна-метадычным кабінетам Пастаўскай цэнтральнай раённай бальніцы:

— Ой, так прыемна чуць ад вас, што майму імені будзе прысвечаная песня! Яно ж даволі рэдкае — і ў школе, калі вучылася, была адзіная Дамініка, і ў ВНУ; мабыць, таму што я полька па паходжанні... Ва ўсякім выпадку, сваіх цёзак я ніколі не сустракала. А каму яшчэ прысвяціла б песню? Ну, вось дачка ў мяне — Святлана, было б цікава пра яе песню пачуць. Або пра імя Марыя: у мяне і сястра, і нявестка — Марыі.

Аляксандр КАБЯК, вадзіцель маршрутнага таксі:

— Я прысвяціў бы песню мамам — усім без выключэння. За іх цярпенне і мудрасць, за тое, што яны прымаюць нас такімі, якія мы ёсць. Ну, або Тамары — гэта імя маёй маці. Са святам, мама!

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Усміхнёмся!

Прыгожыя і хітрыя, або Пра жанчын з усмешкай

Тэст для мужчын

Раман з жанчынай мае на мэце толькі адно правіла: зрабі яе шчаслівай. А правілы гульні простыя:

— робіш тое, што ёй падабаецца — атрымліваеш ачкі;

— робіш тое, чаго яна і так чакае ад цябе — нічога не атрымліваеш;

— робіш тое, што ёй не падабаецца — губляеш ачкі.

Твае паўсядзённыя абавязкі:

— Ты прыбраў ложак +1;

— Ты прыбраў ложак, але забыўся пакласці дэкаратыўныя падушкі 0;

— Ты проста накінуў пакрывала на змятыя прасціны -1;

— Ты пакінуў сядзенне ўнітаза паднятым -5;

— Ты ўставіў новы рулон туалетнай паперы 0;

— Калі туалетная папера скончылася, ты проста выставіў сурвэткі Kleenex -1;

— Калі Kleenex скончыўся, ты пачаў карыстацца гасцявым туалетам -2;

— Сярод ночы ты праверыў, што гэта за шум у калідоры 0;

— Сярод ночы ты праверыў, што гэта за шум у калідоры, і там нічога не было 0;

— Сярод ночы ты праверыў, што гэта за шум у калідоры, і там нешта было +5;

— Ты шпурнуў у гэта нешта тапак +10;

— Гэта быў яе сабачка -10;

Выхад у свет. Вечарынка:

— Ты тырчыш побач з ёй увесь вечар 0;

— Ты трохі пастаяў, потым далучыўся да калегі ў бары -2;

— Калегу завуць Таня -4;

— Таня прыгажэйшая за яе -6;

— У Тані большыя грудзі -8;

Яе дзень нараджэння:

— Ты павёў яе ў рэстаран 0;

— Гэта не спорт-бар +1;

— Ну добра, гэта спорт-бар -2;

— І сёння вечар з'ясі-колькі-зможаш-за-10-доляраў -3;

— Плюс да ўсяго гэтага, твой твар размаляваны ў колеры любімай футбольнай каманды -10;

Паход у кінатэатр:

— Ты павёў яе ў кіно +2;

— Ты павёў яе ў кіно, якое яна любіць +4;

— Ты павёў яе ў кіно, якое ты ненавідзіш +6;

— Ты павёў яе ў кіно, якое ты любіш -2;

— Назва фільма «Мёртвы паліцэйскі-9» -3;

— У ім шмат сцэн, дзе кібаргі пажыраюць людзей -9;

— Ты падмануў яе, сказаўшы, што гэта анёльскі фільм пра каханне і дзяцей -15;

Твой знешні выгляд:

— У цябе з'явіўся прыкметны жывоцік -15;

— У цябе з'явіўся прыкметны жывоцік, але ты пачаў змагацца з ім +10;

— У цябе з'явіўся прыкметны жывоцік, і ты перайшоў на прасторныя джынсы і бярмуды -30;

— У цябе з'явіўся прыкметны жывоцік, і пры гэтым ты кажаш: «Ды што там, у цябе такі ж» -800;

Абмеркаванне праблем:

— Ты слухаеш з выразам на твары, які паказвае верагодную цікавасць 0;

— звыш 30 хвілін +5;

— звыш 30 хвілін, пры гэтым ні разу не зірнуўшы ў бок тэлевізара +100;

— Яна нарэшце зразумела, што ты проста заснуў -20;

Вялікае пытанне «Ці выглядаю я тоўстай?»:

— Ты прамаруджыў з адказам -10;

— Ты перапытаў «Дзе?» -35;

— Любы іншы адказ -20.

Дапаможнік па жаночай логіцы

1. Жанчына заўсёды мае рацыю.
2. Калі жанчына не мае рацыі, гл. п. 1.
3. Ботаў шмат не бывае.
4. Сумак таксама.
5. Ніжняй бялізны тым больш.
6. Не кажучы ўжо аб касметыцы.
7. Жаночая логіка існуе.
8. Калі вы думаеце, што яе не існуе, гл. п. 1.
9. Футбол — зло.
10. Бокс таксама.
11. А Каця Пушкарова — зусім не.
12. Калі вы не згодныя з п. 9, 10 і 11, гл. п. 1. Дарэчы, тое ж датычыцца і валейбола, баскетбола, рыбалкі, камп'ютарных гульняў, вялікага тэніса, воднага пола, гольфа, пінг-понга, літрбола... стамілася пералічваць.
13. Дыяменты — лепшае ўкладанне грошай.
14. А нерухомасць — не.
15. Нават калі нерухомасць — лепшае ўкладанне грошай, чым дыяменты, гл. п. 1.
16. Цэлюліту няма.
17. Ёсць толькі сродкі ад цэлюліту.

18. На пытанне «Як я выглядаю?» ёсць толькі адзін адказ: «Выдатна, каханая!»
19. Мужчына створаны, каб зарабляць грошы.
20. А жанчына для таго, каб іх траціць, а таксама ўлагоджваць сваім выглядам мужчыну.
21. Я сказала «выглядам». Сэкс тут ні пры чым.
22. У краму ходзіць мужчына.
23. Таму што ён моцны і разумны.
24. А мы прыгожыя і хітрыя.
25. Сасіска — сябар чалавека.
26. На крайні выпадак, яечня.
27. Так, сапраўды, жанчына не чалавек. Яна — Багіня.

P.S. Лепшыя сябры дзяўчат... вядома, мужчыны. Пра дыяменты гл. п. 13

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд (3 сакавіка). По гарызанталі: Аэробіка. Бягун. Эрас. Кватэра. Атака. Радар. Ранг. Лампада. Жмуркі. Атам. Шарнір. Рапіра. Грак. Кус. Карона. Баксіт. Удод. Фаза. Нар. Маштаб. Лотас. Атава. Сож. Крыло. Багна. Азанатар. **Па вертыкалі:** Фехтавальшчык. Плывец. Кумір. Грунт. Народ. Амаці. Анонс. Ракада. Эра. Раскат. "Баядэра". Торг. Рада. Ажына. Круча. Лаз. Саржа. Бамако. Чака. Маруа. Кош. Карт. Ікс. Банка. Руіна. Гімнаст. Баксёр.

Сканворд (4 сакавіка). Па гарызанталі: Іерогліф. Шалік. Алах. Кантата. Адэса. Кавун. Кара. Дамкрат. Клапан. Нета. Ландыш. Цырата. Маса. Вар. Атаман. Быліна. Ранг. Кап. Раніца. Амаці. Агата. Руб. Тракт. Сотка. Арматура. **Па вертыкалі:** Снегаход. Луза. Канькі. Камін. Марка. Драма. Нарты. Санкі. Штанга. Акт. Партос. Грамата. Гурт. Лава. Абака. Ілі. Кар. Каханка. Бераст. Лыжы. Дэкан. Лён. Саперáві. Карат. Танец. Анафара. Арэнда.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ЖАНОЧЫЯ САКРЭТЫ

Вясна: прыгажосць вяртаецца

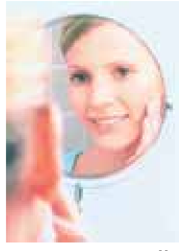

Вясна — цудоўная пара, перыяд абуджэння і адраджэння. Мы з нецярплівасцю чакаем яе прыходу і ўсё часцей паглядаем у люстэрка. На жаль, гіпавітаміноз адбіваецца не толькі на стане арганізма, з'яўляецца прычынай стомленасці і дрэннага настрою. Ён адбіваецца і на стане нашых валасоў і скуры, таму і адлюстраванне не заўсёды радуе. Аднак выйсце ёсць: недахоп вітамінаў у арганізме можна зменшыць, калі скарэкціраваць свой рацыён (уключыць у меню паболей садавіны і агародніны), а скуру падсілкаваць пры дапамозе касметычных сродкаў.

ВАЛАСЫ

Пасля пастаяннага нашэння шапак валасы губляюць першапачатковы бляск і прыгажосць, таму яны маюць патрэбу ў старанным доглядзе. Каб аднавіць іх яркасць і пазбавіцца ад сухіх кончыкаў, не абавязкова бегчы ў дарагі салон. Прапануем некалькі сакрэтаў, якія дапамогуць вярнуць валасам прыгажосць.

● У першую чаргу слабыя валасы трэба падтрымаць знутры. Купіце спецыяльныя вітамінна-мінеральныя комплексы, якія змяшчаюць вітаміны А і вітаміны групы В. Карысна для валасоў і спалучэнне вітамінаў А + Е.

● Пасля мыцця галавы карысна апаласкваць валасы настоямі з розных раслін. Напрыклад, экстракты мяты ці крапівы змякчаюць і стымулююць рост валасоў.

● Незаменнай «падкормкай» з'яўляюцца розныя маскі. Рэцэпты іх вельмі простыя, таму прыгатаваць іх можна ў хатніх умовах.

Маска для ўмацавання валасоў: Натаркуйце рэдзьку, адцісніце сок і ўватрыце ў карані валасоў. Абкруціце галаву ручніком, пакіньце на адну гадзіну. Затым старанна прамыйце валасы цёплай вадой.

Маска для лепшага росту валасоў. Змяшайце яечны жаўток і сталовую лыжку гарэлкі. Састаў уватрыце ў скуру галавы. Праз 40 хвілін прамыйце вадой. Такі спосаб выдатна дапамагае і пры выпадзенні валасоў.

ХУТКАЯ ДАПАМОГА ДЛЯ ТВАРУ

Догляд твару, асабліва пасля зімы з яе перападамі тэмператур, вятрамі і маразамі, трымаецца на трох кітах: ачышчэнне, танізаванне і сілкаванне. За зіму скура згубіла шмат вільгаці, таму паспрабуйце яе максімальна ўвільгатніць. Лепш за ўсё гэта зрабіць пры дапамозе ледзяных кубікаў, якія можна замарозіць з настояў рамонку, шалфею, пятрушкі.

Калі вы прачнуліся і ўбачылі пад вачыма ацёкі, не панікуйце — вас выратуе сырая бульба. Натаркуйце адну сярэднюю бульбіну, пакладзіце на марлю і прыкладзіце да павекаў на 15 хвілін. Каб надаць скуры эластычнасць і пругкасць, падсілкуйце яе таксама маскамі

● Змяшайце 1 жаўток з паловай чайнай лыжкі мёду, дадайце чайную лыжку аліўкавага алею, 0,5 чайнай лыжкі соку лімона і няпоўную лыжку здраблёнага геркулесу. Добра перамяшайце, нанясіце на твар на 15 хвілін, пасля чаго змыйце халаднаватай вадой.

● Сталовую лыжку свежых дрожджэй разатрыце ў невялікай колькасці свежага малака, атрыманую масу нанясіце на твар. Дайце падсохнуць, затым змыйце халаднаватай вадой. Пры сухой скуры ў гэту маску можна дадаць 5 кропель аліўкавага алею.

ШЫЯ

Гэта самае праблемнае месца ў жанчын. Догляд яе ўключае падтрымку прыгожай, роўнай паставы, кампрэсы і масаж.

Вось рэцэпт, якім карысталіся яшчэ прыгажуні Старажытнага Рыма: 200 г лаўровага лісту заліце 100 мл вады, давядзіце да кіпення. Зніміце з агню, дайце настаяцца, працадзіце. Гэтым ласьёнам працірайце шыю кожны дзень зранку і ўвечары. Ён выдатна асвятляе скуру, робіць далікатнай і папярэджвае ўтварэнне зморшчын.

-2557-

ПАДКАЗКІ ДАСВЕДЧАНЫХ

Сумкі розныя патрэбны

Многія жанчыны мараць мець у гардэробе шмат сумак. У ідэале — да кожнага ўбору сваю. Але гэта ў марах. А што атрымліваецца ў жыцці?

Калі сур'ёзна задумацца, то адказ напрошваецца такі: дастаткова двух-трох сумак. Адну трэба мець для працы, другую для прагулак і паходаў па крамах і яшчэ адну для вячэрніх мерапрыемстваў ці візітаў у госці. Галоўнае, каб кожная з іх была тое, што трэба — пасавала і адпавядала менавіта вам.

Выбар сумкі — справа сур'ёзная

На жаль, часта адбываецца так: вы купілі сумку, а праз пэўны час зразумелі, што яна зусім не такая, пра якую марылі. Каб пазбегнуць падобных расчараванняў і набыць сапраўдную «баявую сяброўку», да выбару новай сумкі трэба падысці з усёй адказнасцю, бо яна павінна будзе не толькі суправаджаць вас усюды і з годнасцю вытрымліваць нагрузкі вашага працоўнага дня, але і гаварыць усім пра густ сваёй гаспадыні.

Правіла 1. Перш за ўсё неабходна памятаць, што сумка — гэта дапаўненне да вашага адзення. Калі яна супярэчыць асноўнаму стылю, ад такой сумкі лепш адмовіцца, як бы яна вам ні падабалася. Або давядзецца змяніць дзеля яе гардэроб. Магчыма, раптоўная прыхільнасць да авангарднай сумкі сведчыць аб тым, што час гэта зрабіць. Памятайце толькі, што незвычайныя дэталі (напрыклад, саломка, аксаміт, яркая тканіна і інш.) могуць ужо праз паўгода выйсці з моды.

Правіла 2. Калі вы шукаеце сумку «на стагоддзі», спыніце свой выбар на класічным крoі і «стандартным» колеры — чорным ці карычневым, а для лета — бэжавым ці белым. Аднак не перастарайцеся ў імкненні прытрымлівацца стылю. Класічны — не значыць нудлівы.

Правіла 3. Пасля стылю, звярніце ўвагу на памер. Сёння ў модзе даволі аб'ёмныя сумкі. Бо нават у тэатральную сумачку павінны ўмясціцца хоць бы тэлефон, кашалёк, невялікая касметычка, а ў дзелавую яшчэ і штодзённік, паперы, мноства іншых неабходных рэчаў.

Правіла 4. Выбіраючы вялікую сумку, ацаніце яе вагу. Буйная фурнітура, якая патрабуецца вялікай сумцы, на жаль, дадаткова ўцяжарвае выраб. У краме ўзважце сумку ў руках, пахадзіце па зале, павесьце яе на плячо. Калі нават пустую сумку вы адчуваеце як нешта значнае, то насіць у ёй неабходныя рэчы будзе няпроста.

Сучасныя тэндэнцыі

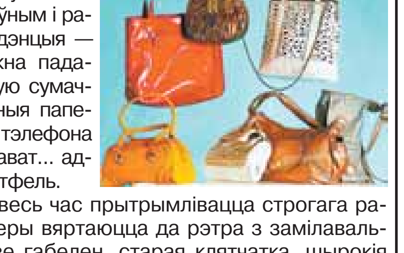

● Разнастайнасць сучасных мадэляў проста ўражвае: круглыя, прамавугольныя, квадратныя, вялікія і маленькія, у выглядзе торбы ці планшэта, у спартыўным і рамантычным стылі. Агульная тэндэнцыя — функцыянальнасць. Сёння можна падабраць умяшчальную супермодную сумачку, у якой не пакамячацца важныя паперы, знойдзецца аддзяленне для тэлефона і ручкі, для набору касметыкі і нават... адвёрткі. Напрыклад — дамскі партфель.

● Разумеючы, што нельга ўвесь час прытрымлівацца строгага рабочага рытму і стылю, дызайнеры вяртаюцца да рэтра з замілавальна-ўтульнымі дэталямі. У модзе габелен, старая клятчатка, шырокія доўгія рамяні, састарэлая скура. У якасці аздаблення выкарыстоўваюцца ланцужкі, махры, атласныя стужкі, спражкі, кручкі.

● Правіла, якое сцвярджае, што сумка па колеры павінны быць у гармоніі з абуткам, капялюшыкам і пальчаткамі, у нашы дні не актуальнае. Сёння вы можаце падабраць сумку да любой дэталі адзення: шаліка, хусцінкі, спадніцы. Не варта толькі набываць сумку аднаго колеру з паліто ці курткай — колеры зліюцца, і сумка застанецца непрыкметнай.

-2558-

Дзве даты

7 сакавіка

1886 год — нарадзіўся Усевалад Сцяпанавіч Фальскі, беларускі грамадска-палітычны, дзяржаўны і культурны дзеяч, акцёр, адзін са стваральнікаў беларускага прафесійнага тэатра. Удзельнічаў у арганізацыі і быў старшынёй Першага таварыства беларускай драмы і камедыі, Мінскага таварыства работнікаў мастацтва. У 1919 годзе займаў пасаду камісара замежных спраў Часовага рабоча-сялянскага ўрада Беларусі.

1960 год — створаны першы атрад савецкіх касманаўтаў з 18 чалавек.

Цытата дня:

«Людзі, якім заўсёды не хапае часу, звычайна нічога не робяць».

Георг Крыстаф Ліхтэнберг (1742—1799), нямецкі вучоны і пісьменнік.

НАСЕННЕ

Свет і сусвет чалавека

Да насення заўсёды ставіліся як да сімвала ўрадлівасці, будучыні, працягу жыцця. Добрыя гаспадары ведалі законы аграноміі і бездакорна іх выконвалі.

● Зерне, нарыхтаванае на насенне, захоўвалі так, каб ніхто не змог узяць з яго нават жмені.

● Акрамя таго, ведаі, што з зерня, якое захоўвалі на засеўкі, нельга пячы хлеб, прадаваць ці пазычаць яго камусьці.

● Сухое зерне лепей пераносіць восеньскія і зімовыя маразы.

● Насенне трэба адмяраць «з верхам», тады і расці будзе «з вехам».

● Пры продажы зерня гаспадар абавязкова адсыпаў у пусты засек тры жмені, каб у яго гаспадарцы насенне ніколі не зводзілася.

● Мяхі з насеннем не зашывалі, а завязвалі, каб «не зашыць» прарастанне насення ў зямлі, і каб колас добра «завязваўся».

● Дзяўчатам і жанчынам катэгарычна забаранялася сядаць на мяхі з насеннем.

● Калі насенне аказалася дрэнным, няўродным, лічылася, што жменя ўкрадзенага ўраджайнага зерня верне няўроднаму моц і дасць добры ўраджай.

● Існавала жорсткая забарона перасыпаць рэшткі насення з меха ў мех. Лічылася, што ў такім выпадку на хлеб будзе няўрод: «толькі з мяшка ў мяшок зерне пераганіш».

● Той, хто сеяў зерне, не перасыпаў яго з рукі ў руку — прыкмета да няўроду. Нельга хлеб «ганяць» задарма.

● Таксама нельга было сеяць на адным полі старое і новае насенне.

● Калі з намалочанага хлеба зрабіць дзе-небудзь у гумне ці асеці кавалак страхі, гаспадарка заўжды будзе мець хлеб.

● Каб у жыце не было так званых «ражкоў», з насення пасля веяння не трэба збіраць каласкоў.

● Сеючы поле, прытрымліваліся пэўнага часу, умоў надвор'я, мясцовага клімату.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 47 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; прыём рэкламы тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 33.538 Індэкс 63850. Зак. № 1243. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12